דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסד ועורך ראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם לשחוב

היום בדבר

- עסק ביש, מהדורת 1985 — אמיר אורן
- שעטנז של סתיו — חיים גורי
- התקציב: כלכלה מול חברה — יהודה גוטהלף, טדי פרויס
- כבד את אביך, בבעיטה — טוביה מנדלסון
- ספורט: מדור מוגדל (עמ' 9—10); בידור (12)

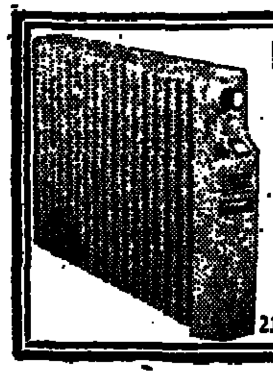
חימום בטוח וזול!!!
* רדיאטור שמן חשמלי — "ערה"
* קונקטור חשמלי מ-1000—2500 ווט
* מפזרי חום
מפיץ בלעדי
חישור בע"מ
ארלוזורוב 145 ת"א טל' 216138

יום ראשון, י"א בכסלו תשמ"ו, 24 בנובמבר 1985 ● גליון 18668 ● השנה השישים ואחת

היום 12 עמודים ● המחיר 630 שקלים כולל מע"מ

חשד שישראל הפעילה מרגל אמריקאי מסעיר דעת הקהל בארה"ב

ישראל תפרסם היום הודעה מוסמכת ● תמיהה בוושינגטון על השאננות בירושלים ● נבדקת אפשרות שפולארד אגר מיסמכים כדי למוכרם אך לא יצר מגע עם ישראל או שגוייס ע"י גורם שהתחזה לישראלי

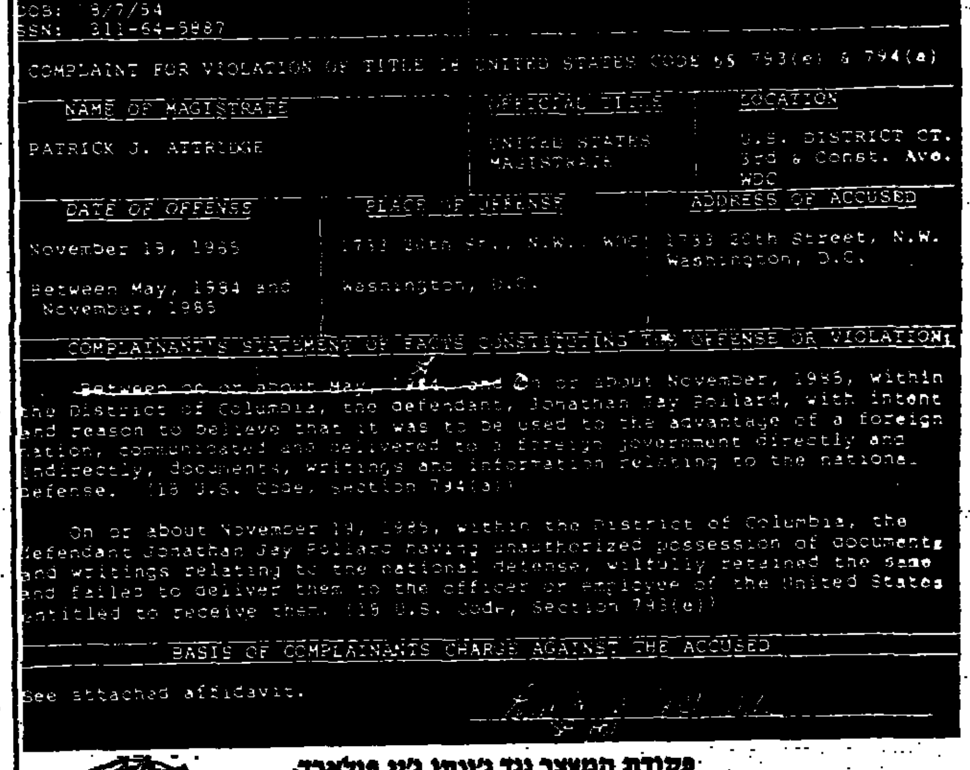
Jonathan Jay Pollard
DOB: 8/7/54
SSN: 311-64-5887

COMPLAINT FOR VIOLATION OF TITLE 18 UNITED STATES CODE §§ 793(e) & 794(a)

NAME OF MAGISTRATE	OFFICIAL TITLE	LOCATION
PATRICK J. ATTRIDGE	UNITED STATES MAGISTRATE	U.S. DISTRICT CT. 3rd & Const. Ave. WDC

DATE OF OFFENSE	PLACE OF OFFENSE	ADDRESS OF ACCUSED
November 19, 1985	1733 20th St., N.W., WDC	1733 20th Street, N.W. Washington, D.C.
Between May, 1984 and November, 1985	Washington, D.C.	

COMPLAINANT'S STATEMENT OF FACTS CONSTITUTING THE OFFENSE OR VIOLATION:

Between on or about May, 1984 and On or about November, 1985, within the District of Columbia, the defendant, Jonathan Jay Pollard, with intent and reason to believe that it was to be used to the advantage of a foreign nation, communicated and delivered to a foreign government directly and indirectly, documents, writings and information relating to the national defense. (18 U.S. Code, Section 794(a))

On or about November 19, 1985, within the District of Columbia, the defendant Jonathan Jay Pollard having unauthorized possession of documents and writings relating to the national defense, wilfully retained the same and failed to deliver them to the officer or employee of the United States entitled to receive them. (18 U.S. Code, Section 793(e))

BASIS OF COMPLAINANT'S CHARGE AGAINST THE ACCUSED

See attached affidavit.

פקודת המעצר נגד ג'ונתן ג'יי פולארד.

מאת אמיר אורן, סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל"דבר"). — החשד שישראל הפעילה מרגל בחיל-הים האמריקאי, וכי שילמה לאיש, ג'ונתן ג'יי פולארד, עד 50.000 דולר מאז 1984 תמורת סודות בטחוניים ומודיעיניים, מאיים על יחסי ישראל-ארה"ב במשבר חמור, והביא כבה להתבטאויות שליליות במימשל, בקונגרס ובתקשורת. חומרת הפרשה הובהרה לשר משה ארנס בשיחתו עם שר-החוץ ג'ורג' שולץ ובפגישותיו בקונגרס שלשום.

(יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר", מוסר: ישראל תפרסם היום הודעה מוסמכת בקשר לפרשת הריגול בוואשינגטון.

לאחר התייעצות בין ראש-הממשלה ומלא-מקומו נתבקשו הגורמים הנוגעים בדבר למסור דין וחשבון מסכם והחקירה אמורה להסתיים היום ומימצאיה יועברו לפרס ולשמיר. לא מן הנמנע כי ראש-הממשלה ימסור על כך גם לממשלה כולה או לקבינט, שעשוי להתכנס במיוחד לשם כך.)

דובר הסטייט דיפרטמנט הביע "זעזוע ועצב למחשבה שמשהו כזה עלול היה להתרחש". שגריר ישראל בארה"ב מאיר רוזן הפסיק אמש את ביקורו בפאריס בשליחות מפעל איגרות מלווה הפיתוח, וישוב היום לוושינגטון. ביקור אישיות ישראלית בכירה לשיחות רים", אמר אחד מידידים אלה.

בהיעדרם של רוזן ושל עוזר שר-החוץ ריצ'רד מרפי זומן שלום הציר בשגרירות ישראל אליקים רובינשטיין לסגנו של מרפי ריסקי סאארית, שתבע מישראל עם עמיתים אמריקאים, האמור להתחיל מחר, עלול להתבטל מחשש שפרשת פולארד תעיב על המגעים בתחום אחריותה של האישיות.

ידידי ישראל בקונגרס הזהירו בסוף-השבוע, כי אם לא יופרך מיד חשד המעורבות הישראלית בפרשה, יימנע הסנאט מאישור "תיקון אינויי" להפחתת הריבית על חובות ישראל, ויתכן אף שיריבי התיקון יצליחו לחזור על ביצוע התיקון השנה. "אם כך, יעלה לכם פולארד חצי מיליארד דולר, בנוסף לנזקים עצומים אחרים-תיפעולית-ערכית מיידי ומלא בפרשה. הבעות מורת-רוח בוטות השמיעו גם פקידים נוספים במשרדי החוץ וההגנה, חברים בולטים בשני בתי הקונגרס ואישים אחרים.

דוברי המימשל נזהרו שלא לקבוע, כי אשמת ישראל הוכחה, והקפידו להזכיר, כי החקירה נמצאת בעיצומה. דובר משרד-החוץ צ'ארלס רדמאן, שהביע "זעזוע ועצב", קשר זאת לעובדת מעצרו של פולארד בצאתו משגרירות ישראל.

למעשה, גורש פולארד מהשגרירות לאחר שניסה להתקבל בה. יתכן שניסה לקבל בה מקלט, לפי אחת הגירסאות בהסתמך על חוק השבות, אך אין לכך כל אישור. איש בשגרירות לא ציפה לפולארד, והוא נעצר לאחר שסוכני האף-בי-איי שהמתינו ליד הבניין שאלו את המאבטחים הישראלים. אולי על-מנת להכשילם בלשונם: "האם אתם מטפלים בו?" הם נענו בשלילה.

העמיתים חששו

פולארד עבד בחיל-הים מאז 1979, החילה במודיעין הימי, אחר-כך במרכז-התרעה ללוחמה בטרור ולבסוף במחלקת החקירות של החיל. הוא נחשף לאחר שעמיתיו הבחינו בלהיטותו לעיין במסמכים שאינם בתחומו הישיר. האף-בי-איי והוקרי חיל-הים עקבו אחריו, גילו ברשותו, ובמזוודה שהעביר

(המשך בעמ' 2)

קרא גם בעמודים 7, 3

עוזר שר החוץ האמריקאי ריצ'רד מרפי אורח ראש הממשלה במעונו בירושלים; לצד ראש הממשלה שגריר ארה"ב תומס פיקרינג והיועץ המדיני נמרוד נוביק (במרכז) (צילום: רחמים ישראלי).

אי-חידוש שיחות טאבה עם המצרים - בהסכמת פרס

מובארק דוחה דרישת ישראל לקבל פרטים על חקירת הרצח בראס-בורקה

מאת יוסי מלמן סופרו המדיני של "דבר"

ההחלטה שלא לחדש את השיחות עם מצרים על טאבה היא בידיעתו של ראש הממשלה ובהסכמתו — אמר אמש ל"דבר" מקור מקורב לשר החוץ.

יצחק שמיר גילה בסוף השבוע בשיחתו עם עוזר שר החוץ של ארה"ב ריצ'רד מרפי, כי החלטה ברוח זו הועברה באמצעות שגריר ישראל בקהיר משה ששון, למשרד החוץ של מצרים. על פי החלטה זו לא יחודשו השיחות על טאבה, עד שלא תמלא מצרים חמישה תנאים הקשורים לרצח שבעת הישראלים בראס בורקה.

● קבלת דו"ח מצרי מלא של נסיבות הרצח והתנהגות שלטונות מצרים לאחריו במהלך הנסיונות לטפל בנפגעים;
● הענשת הרוצח במלוא חומרת הדין;
● התנצלות מצרית מלאה;
● תשלום פיצויים למשפחות הנפגעים;
● דיווח מדויק על הפרשה ותוצאותיה בכלי התקשורת הרשמיים של קהיר.

שמיר הדגיש, כי כל עוד לא יתמלאו תנאים אלה לא תצא משלחת המגבילים לשיחות בקהיר בעניין פתרון לסכסוך הגבול בטאבה. מצרים שהשעתה את השיחות לאחר פעולת מטוסי חיל האוויר בתוניסיה, הודיעה כי הן יתחדשו בראשית חודש דצמבר.

יחד עם זאת מקדים בירושלים כי עד למועד זה, תעביר מצרים את ההבהרות הדרושות כך שאפשר יהיה לחדש את ההידברות בין שתי המדינות והובעה גם התקווה שעוד השבוע יביא עמו שר-הנפט של מצרים, עבדול האדי קנדיל, את דו"ח החקירה על הרצח.

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

הנשיא מובארק אמר אתמול, כי אין לישראל זכות לדרוש ממצרים פרטים על חקירת רצח הישראלים בראס בורקה ועל משפטו של הרוצח. הדברים נאמרו על רקע הודעת שר החוץ שמיר, שישראל לא תחדש את המגעים על טאבה, כל עוד לא ימסרו המצרים לישראל את הדו"ח הסופי על חקירת רצח הישראלים בראס בורקה.

בתשובה לשאלת עתונאי, אמר מובארק, כי רצח הישראלים בראס בורקה איננו מהווה מכשול בדרך לשיפור היחסים עם ישראל. וכי השלטונות המצרים נקטו בצעדים כדי להעמיד את רוצח הישראלים לדין.

פרס הודיע למודעי שקיבל הכחשת גור בעניין התבטאויותיו ולא ינקוט אמצעים נגדו

שר-האוצר אינו זוכה בתמיכת עמיתיו בליכוד ● אחד השרים: בישיבתנו האשים מודעי את פרס בחבלה בתוכנית הכלכלית בכניעתו ללחצים פוליטיים

מאת עליזה וולך, ויוסי מלמן, סופרי "דבר"

ראש הממשלה שמעון פרס אינו מתכוון להסיק מסקנות לגבי השר מרדכי גור, בעקבות דברים בוטים שיוחסו לו נגד השר מודעי. בשיחתו אמש עם מודעי הבהיר לו פרס, למורת רוחו של שר האוצר, כי פרשה שהשר גור מסר לו כי לא אמר את הדברים שיוחסו לו, ראה את העניין כגמור.

יתר על כן, בעקבות דבריו של מודעי על גור במסיבת העיתונאים שכינס ביום ו' תבע שר הבריאות, שראש הממשלה ינקוט נגד שר האוצר את כל הצעדים המתחייבים מהחלטות הממשלה ר מהצהרות ראש הממשלה" חבר עתו זו של שר הבריאות מפורטת במכתב שהעביר לראש הממשלה אמש.

בעקבות פרסום ב"חדשות", ביום ו' השתולל, כאילו אמר שר הבריאות מרדכי גור בהתכנסות של שרי המערך על שר האוצר יצחק מודעי "מניאק מטורף", תבע מודעי מראש הממשלה, שיסיק כלפי גור את המסקנות הנובעות מאזהרתו מן השבוע שעבר. אחרי ישוב "משבר שרון", כי ידיחו מהממשלה שר שיתבטא בצורה בוטה נגדו או נגד שר אחר.

שיחה בת דקות

השיחה בין ראש הממשלה לשר האוצר נמשכה דקות ספורות מאוד, בתום ארוחת הערב בביתו של נשיא התעשיינים אלי הורוביץ, שנכחו בה כמה עשרות אורחים.

מחוגי ראש הממשלה נמסר לסופרת "דבר", כי עמדת פרס היא, ש"מי שאומר כי הורכוה בענייני בטחון וחברה הוא הכנת עמדה מפלגתית, יש להשיב ש'הקיצוץ בתקציב הוא מפלגתי'".

השר יצחק מודעי אמר אמש לסופרת "דבר", בתשובה לשאלה אם הוא מרוצה מדברי ראש-הממשלה, "לגבי לא. אני פניתי לראש הממשלה וחכיתי לתשובה מראש הממשלה". ועוד אמר מודעי כי אינו מתכוון להתפטר מתפקידו בעקבות העמדה שגילה, כיון שהוא ב"שירות לאומי".

לא מקרה דומה

שרים במערך אמרו אתמול ל"דבר", כי אין דומה מקרהו של

(המשך בעמ' 2)

מטוס מצרי נחטף למלטה

(ע"צ). — מטוס "בואינג" מצרי שטס בקו אתונה—קהיר, נחטף במוצאי שבת, בשעה 19.35 לפי שעון גריניץ' מעל לאי ילוס שבים האגאי, ונאלץ לטוס לעבר מאלטה — על כך נמסר אור ליום א' ממקור משטרתי באתונה.

כמחצית השעה לפני כן המריא המטוס מאתונה. זמן קצר לאחר מכן הודיע הטייס למגדל הפיקוח של אתונה על החטיפה, מבלי שהוסיף פרטים נוספים. נמסר, כי במטוס היו תשעים ואחד נוסעים ושישה אנשי צוות.

דובר מטעם נמל התעופה של אתונה אמר לסופר "רויטר", כי בידיו ידיעות בלתי מאושרות, שהמטוס המצרי נחת במאלטה.

הדובר לא ידע למסור כמה חוטפים היו מעורבים בפעולה, ומה הן תביעותיהם.

ראש עיריית פ"ת סטר לצעיר מאנשי כהנא שהפריע בראיון

(עי). — יו"ר מרכז השלטון המקומי וראש עיריית פתח תקוה דב תבורי סטר לצעיר תושב פתח תקוה, לתומכי הרב כהנא, שהפריע לו בשעת שרד אייה בשבת בבוקר ב"שבתרבות", באולם "שרת" בבניין עירית פתח תקוה.

הצעיר, עצמון רוזנברג, בן 22, הגיש תלונה במשטרת פתח תקוה. מהמשטרה נמסר, כי בימים הקרובים יחקר יו"ר מרכז השלטון המקומי על התלונה שהוגשה נגדו.

דובר עיריית פתח תקוה דב בן-כנען, מסר כי במהלך האירוע שבו רואיין תבורי על ידי יצחק לבני, קראו חמישה מאנשי כהנא לעבר הבמה: "טרף", "פאשיסט", "נאצי", "כהנא יחסל אותך". קמה מהומה, ובלחץ הקהל עזב אחד מהם את האולם. עצמון רוזנברג המשיך בקריאות הגנאי. תבורי ירד מהבמה וצעד לעבר הצעיר. אנשי כהנא ניסו להדפו. אך תבורי ניגש אל רוזנברג ואמר לו: "צא מפה". זה ענה לו: "נאצי", ובתגובה סטר לו תבורי על פניו.

דובר העירייה מסר עוד, כי עד עתה לא התנגדה העירייה לכך שכהנא יופיע בפתח תקוה, אך מעתה יעשו ככל שבסמכותם כדי שכהנא לא יופיע עוד בעיר.

עצמון רוזנברג, הצעיר שקיבל סטירת לחי מתבורי מסר: "לא אירגנו שום מחאה נגד תבורי וגם לא קראנו לעברו בצורה מאורגנת שהוא פשיסט או נאצי".

לדבריו תבורי החל לדבר על דמוקרטיה ואמר שהוא מוכן להיאבק על כך, שכל אדם במדינה יוכל להשמיע את דעתו. אז שאל אותו רוזנברג: "מדוע אתה מתנגד לכך שכהנא ידבר?". ותבורי צעק אליו מהבמה "פשיסט, נאצי תסתלק מפה". צעקתי לו שהוא נוקט בשיטה של מדינה קומוניסטית. טען הצעיר והוסיף "לפתע ראיתי שתבורי רץ לעברי באמצע האולם. אנשים לא הצליחו לעצור אותו, ואחד בן ה-14 ניסה למנוע ממנו להתקרב אלי, אבל הוא נתן לו בעיטה ומכה בחזה. אחר כך התקרב אלי ונתן לי סטירה. לא הגבתי. רציתי להראות לו שהוא אלים".

מודעי יציע היום בממשלה לקצץ 600 מיליון ד' מהתקציב

מאת צבי זרחיה, סופר "דבר"

דיון נוקב צפוי הבוקר בממשלה, כאשר שר האוצר יצחק מודעי יציע לקצץ כ-608 מיליון דולר בתקציב המדינה למורת השריים שהבנים האוצר כי מעיקי המחוזר החינוך והבריאות, והשרים הנוגעים בדבר עדיין מתנגדים להצעת הקיצוץ. גם שר העבודה והרווחה משה קצב מתנגד לקיצוץ המוצע בתחום הרווחה.

משרד האוצר הציע לקצץ 510 מיליון דולר בתקציב המדינה. שר האוצר יצחק מודעי אמר בסוף השבוע, כי למעשה מדובר בקיצוץ של 600 מיליון דולר, שכן הוא כולל קיצוץ של 90 מיליון דולר בתקציב הביטוח הלאומי, עקב הקטנת הכנסותיו.

שר האוצר מודעי אמר בסוף השבוע, כי מופעלים עליו לחצים כבדים על-ידי גורמים שונים המבקשים הקלות, שפירושן נסיגה מהתוכנית הכלכלית. לדבריו, רתיעה של הממשלה מהחלטה על הקיצוץ האמור, תקטין מאוד את האפשרות לשמור על יציבות המחירים במשק, ואת הישגי הורדת האינפלציה. זו דעה ששותפים לה כל הגורמים הכלכליים המקצועיים במשרדים הכלכליים, וכלכלנים מעולם האקדמיה.

סופרת "דבר" לענייני מפלגות מוסרת: שר האוצר יצחק מודעי הבהיר בסוף השבוע, במסיבת עתונאים שכינס, כי אם יקוצץ התקציב לשנת הכספים הבאה ב-600 מיליון דולר, יש לממשלה כוונה להסיק "כרבע מהסכום הזה בתהליכי עידוד הצמיחה כבר בשנה הבאה, בהקלות מס בין חמישית לרבע מהסכום הזה, ואפילו להקציב מאבבים כדי לסייע לתקופת המעבר לגופים כלכליים חלשים".

שחיקת השכר תפחת

ההשיבות שבקיצוץ הוצאות הממשלה מוסברות בהערכה, כי בתחילת שנת התקציב הבאה, תפחת במידה רבה שחיקת השכר שהיתה איפיינית לראשיתה של התוכנית הכלכלית. שחיקת השכר היתה מרכיב מרכזי במיתון הביקושים וריסון עליית המחירים. ואולם בשל הסכם תוספת היוקר ותוספות השכר, לא יוכל מיתון הביקושים להתבסס יותר על מרכיב זה.

גורמים כלכליים אמרו, כי לא ניתן להמשיך לאורך זמן בשחיקת שכר ובריסון מוניטארי

(המשך בעמ' 2)

צה"ל סיכל התנחלות פרטיזנית באיזור יריחו

מאת דני רובינשטיין סופר "דבר" בירושלים

כ-40 מצעירי "התחיה" וקבוצת הנקראת "נאמני הר הבית" ו"נאמני ארץ ישראל", נעצרו ביום ו' האחרון במבואות יריחו. כאשר היו בדרכם להקים התנחלות פרטיזנית באתר בית הכנסת העתיק ביריחו. במשך השבת הם הוחזקו במחנה צבאי בבקעת הירדן, ו אמש התפזרו לבתיהם.

מטעם צה"ל נמסר ביום ו' אותו בוס של צעירי "התחיה" במבואות יריחו — ככל הנראה על פי מידע מוקדם — שהיה בדרכו לאתר הנמצא כמה מאות מטרים מעין אל-שולטן (תל-יריחו העתיקה), שם התגלו לפני שנים שרידי בית כנסת יהודי עתיק. השטח שייך למשפחת שעואן ממזרח ירושלים, שהקימה בית במקום. בזמן חפירות היסודות התגלתה רצפת פסיפס מפוארת ועלה כתובת בעברית, שבה נאמר בין השאר "שלום על ישראל". השטח נמצא בטיפול השגחה של המנהל האזרחי ופוקדות אותו קבוצות גדולות של מטיילים ותיירים.

כאשר התברר לאנשי צה"ל כי מדובר בקבוצת מתנחלים, נלקחו האנשים למחנה צבאי מצפון ליריחו ושהו שם כל השבת. עם צאת השבת שולחו לבתיהם.

יו"ר תנועת "התחיה" יובל נאמן הכריז אמש, כי נסיון התנחלות זה הוא ביטוי של מחאה נגד הפסקת ההתיישבות על ידי הממשלה. לדבריו, ממשלת האחדות הלאומית לא עמדה בהתחייבותיה להקמת ישובים על פי החלטת הממשלה הקודמת.

עצומה לוותיקן: לבקש מחילת היהודים

הוותיקן, (רויטר—עתים). — אלפי קתולים איטלקים חתמו על עצומה המפצירה בסינוד ההגמונים, הנערך להתכנס היום בוותיקן, לבקש מחילה מן היהודים על רדיפתם במשך מאות בשנים.

היוזמה להגשת העצומה באה מצד חברים קתולים באיגוד לידידות יהודית-נוצרית של רומא.

העצומה מבקשת, כי הכנסיה הקתולית תבקש באמצעות הסינוד מחילה מאלהים ומן היהודים "על ההרוגות, הרדיפות וההשפלות, שבהן חטאו הנוצרים במשך מאות בשנים".

סינוד ההגמונים, אשר יימשך שבועיים, יסקור התפתחויות שחלו בכנסיה הקתולית מאז הסתיימה מועצת הוותיקן השניה בשנת 1965.

גידור בשטח-9 ונטיעת יער ליד עילוט מסעירים המיגזר הערבי בצפון

מאת מוחמד חלילה ויצחק מירהוד, סופרי "דבר"

תוכנית שלטונות הצבא לגדר יותר מ-1500 דונם מהאדמות שבשטח האש תשע שבבקעת בית-נטופה, ממשיכה להתסיס את בעלי האדמות ותושבי שלושת הכפרים סכנין, עראבה ודיר-חנא.

אתמול התקיים בכפר סחנין, ביוזמת ראשי שלושת המועצות, כנס התייעצות של ראשי הציבור הערבי על ניהול המאבק הציבורי נגד כוונות צה"ל. בכנס השתתפו נציגים מהוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות, הוועד להגנה על האדמות וחברי הכנסת תופיק טובי ותופיק זיאד (חד"ש), ומחמד מיעארי ("הרשימה המתקדמת").

כל הדוברים בכנס הדגישו, כי אחורי החלטות שלטונות הצבא מסתתרת מדיניות ממשלתית שתכליתה להפקיע את האדמות בבעלות תושבי שלושת הכפרים. המתכנסים בחרו בוועדת עקב משותפת, שהוסמכה לנהל את המאבק הציבורי.

בכנס הוחלט להכריז על שביתת אזהרה בת יום בכפרים סכנין, עראבה ודיר-חנא, ולקיים הפגנה מול משכן הכנסת. אם לא יחזרו בהם שלטונות הצבא מכוונתם לגדר את השטח, תוכרז שביתה כללית בכל הישובים הערביים.

לסופרי "דבר" נודע, שההחלטה לגדר 1500 דונם גרמה לחילוקי דעות בין השרים יצחק רבין ועזר וייצמן. עד כה לא נתקבלה החלטה סופית לגדר את השטח, והדבר טעון עדיין את אישור הממשלה, ואישורו המיוחד של ראש הממשלה.

פרשת נטיעת היער ליד עילוט

החלטה של הקק"ל בישראל להתחיל בנטיעת יער על אדמות הטרשים שממערב לכפר עילוט שליד נצרת גורמת בימים האחרונים לסערת רוחות בכפר ובמגזר הערבי כולו בגליל.

נכבדי הכפר עילוט טוענים שהשטח שבו החלו עבודות הייעור הוא המוצא האחרון שלהם למרעה ולמיתות, שכן הם מוקפים כבר ביערות הקק"ל מכל העברים.

בשל נסיונותיהם של תושבי עילוט למנוע מטרקטור של הקק"ל את תחילת פריצת הדרך לייעור, הוזעקה בסוף השבוע המשטרה, ו-20 מתושבי הכפר נעצרו. רוב העצורים שוחררו לאחר 48 עד 96 שעות.

נזקי השר להצתות

בכל שורה של שריפות שפרצו בלילות האחרונים ביערות שבאיזור עילוט, ושבכיבויין עסקו מכבי ליד. החלה המשטרה לחקור חשדות של הצתות מצד תושבי עילוט, כתגובה על עבודות הייעור. בוצעו גם כמה מעצרים.

אתמול ביקרו בעילוט משלחות המזהות מכפרים ערביים בסביבה. תושבי עילוט אמרו אתמול לכתבי "דבר", שיש להם חזקה על שטח המריבה, המשמש להם למרעה מזה דורות.

מנהל מינהל מקרקעי ישראל בצפון, פנחס קוטרמן, אמר אמש ל"דבר" ש-500 הדונמים האמורים הם בבעלות מלאה של המינהל.

מזוזה של 25 גרם למעבורת החלל

מאת סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). — המזוזה הראשונה בחלל תשוגר בעוד כשלושה שבועות, במעבורת שתישא לצד אסטרונאוטים מקצועיים גם את חבר בית הנבחרים ביל נלסון, נציג הבית התחתון במבצע החלל, שבו כבר השתתף סנאטור (ג'ייק גארן).

עמיתו של נלסון, חבר הקונגרס (מאזור בחירה עתיר חרדים בברוקלין) סטיב סולארז, שיכנע אותו ליטול עימו לחלל מזוזה. במצוות נאס"א הוגבל משקלה ל-25 גרם.

נלסון נעתר לבקשת סולארז. אך סירב להיענות להצעות כי יטוס לחלל ובחזרה כובע-בייסבול, בולי-דואר ואפר בעלה המנוח של אלמנה.

יעקובי יציע בממשלה ביטול הריפוי בחו"ל לנבחרים

(עתים למ"ם). — שר הכלכלה והתיכנון גד יעקבי מציע לבטל את מימון הטיפול הרפואי בחו"ל לשרים, ח"כים ובכירים. הוא ציין כי שירותי הבריאות בארץ טובים ואין סיבה שהציבור יממן טיפול רפואי לנבחרים בחו"ל. הוא הודיע כי יפעל יחד עם שר הבריאות לבטל זכויות אלה ויעלה זאת לדיון בממשלה.

שר הכלכלה והתכנון דיבר בפני "צוות" משוחררי צה"ל בבית הנדיל בתל אביב.

קרוב ל-4000 נפש

סופר "דבר" בכנסת מוסר: ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) תובע לבטל את כל ההטבות הרפואיות הניתנות לחברי כנסת ולבכירים במערכת הציבורית.

ח"כ צבן פירט אתמול את הרכבן של שתי הקבוצות הנהנות מהטבות רפואיות. עם הקבוצה הראשונה נמנים נשיא המדינה, שרים, שופטי בית דין, סגני שרים, שופטי בית המשפט העליון, דיינים עליונים, סגני שרים, מבקר המדינה, נגיד בנק ישראל המשנים, היועץ המשפטי לממשלה וכן בעלי תפקידים, שעל-פי חוזה אישי קבוע הם מוצמדים בשכר ולהטבות הניתנות לסגני שרים. כל אלה אינם חייבים לבטח את עצמם בקופת חולים, הם זכאים לכיסוי הוצאות של כל טיפול רפואי, למעט טיפול שיניים. זכות זו מוענקת גם לרעיותיהם ולילדיהם עד גיל 18. הם עצמם זכאים להטבות אלה לכל חייהם. ב-

(המשך בעמ' 2)

שולמית אלוני בוועידת רצ

ב־1974 היינו הסמן הימני הליברלי; היום אנחנו במגרש השמאלי של המפה

מאת עדית זרטל, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

לפני כ־24 שנים קמה אחת התנועות במפא"י והתריסה כלפי ראש הממשלה אז, דוד בן־גוריון, בזיון ב„בית ברל", כי הוא כנסה לכפות על מפלגתו את מרותו בניגוד לחוקת הרגב (תחילתה של פרשת לבון). עבור כעשר שנים הפתה כמאייניקית, שולמית אלוני, לא נכללה ברשימת חברי הכנסת מטעם מפלגתה לכנסת, והיא הקימה תנועה חדשה ובבחירות זכתה בשלושה מנדטים. אתמול רוחה נחת בראותה את צירי ועידת המפלגה שהקימה מכונסים באותו אולם ב„בית ברל", תחרי תנועה לקראת התמודדות.

כ־400 צירי רצ התכנסו אתמול להוצידה של יום אחד ב„בית ברל". עיקר המפלות היתה בקיבוצות הדין בנושאים: מרים לשלום — הגרה הדתית הכורה; כלכלת ישראל המבנה המשק; המכשיר הדמוקרטי במדינת ישראל; פערים בחברה הישראלית ודרכי ארגון.

את מושב הבוקר פתחה ח"כ שולמית אלוני, שלא הסתירה את התרגשותה, במסקירה לאחור. „באספי העמדנו את הרוכן שלנו לפני 12 שנה במגרש הפוליטי. היה צפוף מאוד במגרש שלנו. בממשלה שקמה ב־1974, בראשות יצחק רבין, היינו הסמן הימני, הליברלי", אמרה ח"כ שולמית אלוני. „בתוך השנים המגרש שלנו התחיל להידלדל והיפים שמשמאל למרכז ישבו עם אגודי הם הרבה אלתיצורה, שנהפכו לאלטרנטיבה. היום אנחנו במגרש השמאלי של המפה. ואני מבקשת מהמתנים לא לפחד מהמושג שמאלי".

ח"כ שולמית אלוני הציבה את האתגרים ורצ צריכה להתמודד איתם.

„להבריט הערבים עלינו לומר, שאנחנו, הציונים והסוציאליסטים הדמוקרטים, בעלי בריתם היהודים. כל חוק שאנו מתנקקים למען עצמנו מיועד גם לזולתנו. בעצם האמירה שלנו, כי יש לנו זכות להגדרה עצמית ולריבונות, אנו אומרים את זה לגבי כל אדם בארץ". ח"כ אלוני מנתה את „מחנה הסירוב היהודי", המפנה אצבע באשימה גם כלפי מחנה הסירוב הפלשתיני".

אתגר נוסף שהיא מציבה הוא הפרדת הדת מהמדינה. „היום אי אפשר לדבר על הדת כפי שדיברנו עליה לפני שפרצו התומכיניים והגזמנות הישיבות הקלקול בדת", היא מדגישה. „עלינו לחזור לתפיסה ההרצליאנית, הקובעת שהדת היא ענייננו של האדם עם אלוהיו".

דדי צוקר: תביעת „תנועת הארץ"

„נוכל לבוא לציבור בידיים נקיות ולומר לו: יש כאן תנועה והיא כולה 'תנועת הארץ', נולדה בהוכחינים של מדינת ישראל ואין לה הורישים בבזל ובפינסק". אמר דדי צוקר, מנכ"ל רצ. שערה מאז הבחירות האחרונות בהקמת התשתית הארגונית המבוססת של התנועה, ויכול היה לבשר אתמול על סיומה.

בנעילת ועידת רצ אמש נאם ראש הממשלה שמעון פרס.

פרס הודיע למודעי

(המשך מעמ' 1)

שר המשמיע דברים בוטים נגד ראש הממשלה בפומבי, בנוכחות אמצעי־התקשורת, למקרהו של שר האוצר. אם הוא אומר, דברים לא־מתמטאיים על שר מהמפלגה האחרת בפורום סגור, דעה זו מקובלת גם על שרים בליכוד, שכן בישיבותיהם השבועיות כבר נאמרו על ראש הממשלה דברים חמורים ופוגעים. „רק בישיבת שרי הליכוד האחרונה", ביום ד' שעבר, האשים מודעי את ראש הממשלה שהוא מחבל בתוכנית הכלכלית בגלל כוונתו ללחצים פוליטיים", אמר אתמול שר בליכוד לסופרת „דבר".

מודעי ניסה ליצור חזית גיבוי

השר מודעי ניסה במשך השבת ליצור לעצמו חזית גיבוי בתביעתו שראש הממשלה יסיק מסקנות כלפי השר גור, אך ככל הנראה ללא הצלחה. שלושה משרי הליכוד — ארנס, שרון ושריר — שהיים בחו"ל. שלושה שרים אחרים — לוי, נסים וקצב — הם שומרי שבת. השר פת לא ייצא ללחום את מלחמתו של מודעי, וממלא־מקום של ראש הממשלה, שנתן למודעי להבין ביום ו' שהוא רואה את ההתבטאות המגוחכת של השר גור בחומרה, ביקש להמתין בקביעת עמדתו עד אחרי פגישת מודעי עם ראש הממשלה אמש.

סופר „דבר" בכנסת מוסר:

סיעת הליכוד תובעת לפטר

יו"ר סיעת הליכוד בכנסת, ח"כ שרה דורון, תובעת מראש הממשלה לפטר את שר הבריאות מרדכי גור בשל „התבטאויות מעליבות ובלתי תרבותיות כלפי השר מודעי". ח"כ פנחס גולדשטיין (ליכוד) הגיש הצעה דחופה לסדר היום בנושא.

חשד שישראל הפעילה מרגל

(המשך מעמ' 1)

למשמרת לאדם שלישי, מסמכים סודיים, וגם ממנו הודעות בדבר קשריו עם שירותי־הביון של ישראל, של פקיסטאן ושל מזרח גרמניה. מניעיו תוארו, לסירוגין, באהדה לישראל ובתאוות־בצע. הגירסאות בדבר שכרו מתמקדות בכ־2,500 דולר לחודש ומסתכמות בכ־35,000, ב־40,000 או ב־50,000 דולר בשנה ומהוה של ריגול לטובת מדינה זרה אחת לפחות.

אמצעי־התקשורת האמריקאיים דיווחו, כי פולארד חשוד בעיקר בהעברת צפנים סודיים של אמצעי־האיסוף של הצי ה־6 ומידע מודיעיני שאספו הסוכנויות האמריקאיות על מצרים ועל ירדן, לוב, ויריסה אחרת, ניסה פולארד לספק לישראל מידע, שיאפשר לה לפענח שידורי לחיירי־בין אמריקאים, בלא להמתין למסר המסופק לה מאוחר יותר ולאחר בירור ועיבוד על־פי שיקול דעת אמריקאי מארה"ב. מידע נוסף שהועבר כמולקע מפולארד או כמסופק בידי — על הפעילות הסובייטית בים־התיכון ועל ריגול אמריקאי אפשרי בישראל.

חוקריו של פולארד מתבססים לפי עצה על הודעותיו ועל נסיונו לברוח לשגרירות. עם זאת נבדקות אפשרויות נוספות. אחת מאפשרויות אלה, אם תאומת, תגביר את חשד הריגול בשליחות ישראל: בדיית הסיפור כולל במוחו של פולארד, שאגר מסמכים סודיים וקיווה למוכרם אף שטרם יצר מגע עם ישראל או עם גורם זר אחר; אמונה תמימה אך מוטעית של פולארד, כי הוא עובד בשירות ישראל, בעוד שלמעשה גויס בשיטת „דגל כוזב" לשירות מדינה אחרת, שסוכניה התחזו לישראלים. כוונת מפעיליו הזרים, על־פי אפשרות זו, היתה לסכסך בין ישראל לבין ארה"ב.

עד עתה לא נעצר בפרשה כל חשוד נוסף, בנוסף לזוג פולארד, והפיכתו אין בידי האף־בי־איי ראיות מספיקות לכאן או לכאן באשר לזהות מפעילו של בינתון. המקיף של המפעיל, או העדר הוכחה לכך שפולארד בדה את קיומו, יותירו את החשד מוטל על ישראל. לנוכח בהלת־הריגול, שפשטה בוושינגטון ושגברה אתמול בהיוודע מעצרו של ותיק הסי־אי־איי, לארי צ'ין, בחשד ריגול לטובת סין, תפעל כל השתהות בהשלמת החקירה לרעת ישראל, גם אם דוברי הממשל ישמרו על איפוק פומבי (שולץ עמד להישאל על הפרשה בראיון טלוויזיה היום).

בציבי ישראל וידידיה גם יוחד הביעו בסוף השבוע השתאות על השאננות בירושלים, לשמע הדיווחים מוושינגטון על הפרשה. ההימנעות מהתייחסות הדרג הבכיר ביותר בממשלה לפרשה וההסתפקות בתגובה רפה ונוסחתית של דוברים הוערכו כאן כתוספות אפשריות למשבר, שתוצאותיו ארוכות־טווח עלולות להידמות לצינון יחסי ישראל־ארה"ב בתקופת „ההערכה־מחדש" בממשל פורד ב־1975.

חוקריו סבורים, כי פולארד הוא שקרן כפייתי, וכי סיפורו, בדבר מכירת סודות לפקיסטאן, בדוי. גם פרטים אחרים בהודעותיו כבר הופרכו, אך נודע, כי החוקרים ממשיכים להאמין כי גירסת הקשר הישראלי אינה שקרית. מקורות העוקבים אחר החקירה מסרו אתמול, כי לדעת החוקרים נזקק פולארד בן ה־31 להכפלת הכנסו מחו"ל־הים (למעלה מ־30,000 דולר לשנה) כדי לממן צריכת סמים, ביניהם קוקאין.

אביו, מוריס פולארד, הופיע אתמול בבית־המשפט בוושינגטון ונכח בהארכת מעצרו של בנו פולארד, אך חמק מעיתונאים. אימו של ביי פולארד הכחישה אתמול טלפונית שמועות, שלפיהן סיפר מוריס לידידים, כי סייע לשירותי־המודיעין הישראלים בשנות ה־40.

רובינשטיין לא מוותר על ועדת חקירה לעניין לבנון

מאת עלית אלך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

שר התקשורת אמנון רובינשטיין יודיע לראש הממשלה, כי לא יוכל להיענות לפנייתו שיסיר מסדר־היום של הממשלה את תביעתו להקמת ועדת חקירה למלחמת לבנון.

בישיבת הממשלה לפני שבוע ביקש פרס מהשר רובינשטיין, כי יוותר על תביעתו להקמת ועדת החקירה, והשר רובינשטיין הבטיח לשקול את הפנייה ולהביאה להחלטת מוסדות „שינוי".

מטען מאולתר התפוצץ בכלא ב"ש

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

אמש סמוך לשעה 8 בערב התפוצץ מטען חבלה מאולתר באגף שבע בכלא באר שבע. כתוצאה מהפיצוץ נפצע סוהר, הובהל לבית החולים „סורוקה" בבאר שבע.

זה השלישי בסדרת האירועים האלימים שהיו בסוף השבוע בכלא באר שבע. כוחות בטחון גדולים של מחלקת הבטחון ושירות בתי הסוהר זרמו אמש לכלא באר שבע וסמוך לשעה 9.30 בערב הגיע למקום נציב שירות בתי הסוהר גונדר רפי סויסה.

במחצית נובמבר: ירד המדד ב־1.25%

מאת צבי זרחיה, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

מדד המחירים לצרכן ירד בשבועיים הראשונים של נובמבר ב־1.25 אחוז לעומת שבועיים האחרונים של חודש אוקטובר. לעומת כל חודש אוקטובר, ירד המדד הדו־שבועי בנובמבר ב־0.75 אחוז. במשרדים הכלכליים מקווים, כי מדד נובמבר יעמוד בסופו של דבר על 2—1 אחוזים.

סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים מציין, כי אומדני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מסתמכים על מחירים של 65 אחוזים מסל התצרוכת של משפחה ממוצעת במשק. במדידה זו לא הובאו בחשבון העלאת התשלומים לקופות החולים, העלאת הדיור ותשלום שכר־הלימוד באוניברסיטאות.

במשרדים הכלכליים גוברת מורת הרוח מריבוי „המוצרים החדשים" שיצרנים רבים משווקים, באישור משרד התעשייה והמסחר, במחירים חדשים. ההיתרים למחירים. במשרדים הכלכליים אומרים כי שיטה זו אינה עולה כדי להגדירם כחדשים. היא דרך עקיפה להעלאת מחירים. במשרדים הכלכליים אומרים כי שיטה זו אינה עולה בקנה אחד עם הקפאת המחירים, שהתעשיינים קיבלו עליה פיצוי מלא בהורדת עלויות. עוד הם טוענים, כי הופעת מאות מוצרים חדשים, כביכול, בשווקים, משבשת אפשרות למדוד נכון את התפתחות המחירים, ועושה את מדיניות המחירים של הממשלה לפארסה.

ההוזלות וההתייקרויות

סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים מציין, כי שינויים בולטים במחירים במחצית הראשונה של נובמבר היו הוזלת הירקות והפירות ב־16 אחוזים, והתייקרות הלבשה והנעלה ב־7.8 אחוזים. בשאר קבוצות התצרוכת נרשמו שינויי מחירים קטנים יחסית.

בסעיף אחזקת דירה ללא ארנונה ועזרה בבית נרשמה עליית מחירים של 1.2 אחוזים. במיוחד התייקרו המים, ב־8.6 אחוזים, עם כניסתם לתוקף של תעריפי החורף. בסעיף בריאות, ללא קופות חולים, נרשמה עלייה של 1.4 אחוזים. במיוחד התייקרו שירותי רופא פרטי (ב־3.7 אחוזים), כשקפיים ומכשירים רפואיים (ב־1.0 אחוז) וצרכי רפואה שונים (ב־1.0 אחוז).

בסעיף תרבות ובידור נרשמה ירידת מחירים של 0.1 אחוזים; בסעיף תחבורה ותקשורת, ללא מכוניות, ביטוח ורישיונות, נרשמה ירידת מחירים של 0.8 אחוז. במיוחד הוזלו טיסות לחו"ל, ב־5.3 אחוזים, עם היכנסם לתוקף של תעריפי החורף.

דובר משרד התעשייה והמסחר אמר בתגובה, כי המשרד העניק אישורים לעשרות מוצרים חדשים בלבד. הוא הוסיף, כי על פי הנוהל הקיים, הוצאת מוצרים חדשים לשוק נעשית באישור המפקח על המחירים, וכי מדיניות משרד התעשייה היא לסנן את הבקשות ולמנוע מקרים שבהם יצרנים מקומיים מנסים לעקוף את הקפאת המחירים על ידי הוצאת מוצרים חדשים.

עוצר במחנה בלטה; נתגלו אמצעי לחימה

מאת עדי זליגגר, הסופרת הצבאית של „דבר"

צה"ל הטיל אתמול בבוקר עוצר על מחנה הפליטים בלאטה ליד שכם. בחיפושים שבוצעו במקום התגלו כלי נשק, תחמושת, אמצעי חבלה וחוברות הדרכה להרכבת מטעני חבלה. בעצרו כמה תושבים החשודים בהשתתפות בפעילות עויינת או בסיוע לה, ובבעלות על חומרי החבלה.

זו הפעם השנייה בחודש האחרון שצה"ל פועל בגזרה המערבית בכוונה לאתר ולהחרים כלי נשק ואמצעי חבלה. במקרה הזה, כמו בקודם, הוטל עוצר שהוסר בתום הפעולה, עם ערב.

עצרת במעם מפ"ם נגד שחיקת שכר וצמצום האבטלה התקיימה אתמול בכיכר וייצמן בחולון. בעצרת דיברו ח"כ יאיר צבן, אפרים קורן סגן ראש עיריית חולון ונציגי שכונות.

קיצוץ 600 מיליון דולר

(המשך מעמ' 1)

מאוסיבי. גורמים אלה לא יוכלו לספק לתוכנית הכלכלית את הגיבוי שהיא זקוקה לה, והקיצוץ בתקציבי הפעילות הממשלתית חייב לבוא במקומם. אם לא יהיה קיצוץ מספיק, הזהירו הגורמים, ישינו השרים הקלה בתקציבי משרדיהם ופעילותם משושפה. אך התוצאה תהיה חידוש האינפלציה וכניסה מחודשת למעגל התייקרויות, תוספות־שכר ופיחותים.

קריאת הפרופסורים לממשלה

קבוצה של פרופסורים לכלכלה יצאה בקריאה לממשלה לקראת ישיבתה מחר על התקציב. וזו לשון הקריאה: „כדי להבטיח את הצלחת מדיניות הייצוב אנחנו קוראים לממשלה:

1) לאמץ מסגרת תקציב לשנת 1986, שתבטיח את איזון התקציב ותבלום צמצום פעולות המשרדים הממשלתיים לרבות תקציב הבטחון. יש להימנע מהחלפת הקיצוץ המוצע בהעלאה נוספת של מסים.

2) להימנע לחלוטין מחידוש השימוש בסובסידיות כאמצעי להבטחת יציבות זמנית של מחירים ושער חליפין.

„הימנעות מביצוע קיצוני של המצמצם המדרש תסכן את תוכנית הייצוב ותשים לאל את הישגיה שהושגו עד כה".

החותמים: יורם בן־פורת, חיים ברקאי, ראובן גרונאו, נחום גרוס, נדב הלוי, אלחנן הלפמן, צבי הסמן, מנחם יערי, לאו ליידרמן, יעקב מצר, גור עופר, גדעון פורשלוס, בין פלנדרס, אלכס צוקרמן ואסף רזין. כל החותמים הם מרצים לכלכלה באוניברסיטה העברית ובאוניברסיטת תל־אביב.

„מפת סיכונים וולקניים", בה פורסמו מראש פרטי־פרטיה של התפרצות הר־הגעש ושל תוצאותיה, הוגשו לממשלת קולומביה כבר ב־7 באוקטובר.

הושג הסכם בין דמשק לאנקרה בדבר יישוב המחלוקת שביניהן על איתור הגבול של שתי הארצות.

ריפוי בחו"ל

(המשך מעמ' 1)

קבוצה זאת כ־100 בעלי תפקידים. יחד עם הנשים והילדים 300־400 נפש ועם בעלי התפקידים לשבר — בין 7000 ל־1000.

הקבוצה השניה, מורכבת מרופאים, שופטים, דיינים וקצינים. מקבוצה זאת כ־450 בעלי תפקידים. יחד עם בני המשפחה 1500 נפש ועם בעלי ... יותר מ־3000.

אלה חייבים לבטח את עצמם בקופות חולים, אבל הם זכאים לטיפול רפואי חינם לבעם טיפול שיניים.

2 מחבלים נהרגו בהיתקלות עם צה"ל ברצועת הבטחון

מאת עדי זליגגר, הסופרת הצבאית של „דבר"

שני חיילי צה"ל נפצעו קל כאחד בהיתקלות עם חוליית מחבלים ליד ראס באיידה, במערב רצועת הבטחון. בהיתקלות נהרגו שני המחבלים.

התקרית ארעה בליל שבת, בעת שכוח של צה"ל סייר בגזרה המערבית של רצועת הבטחון. הכוח הבחין בחוליית מחבלים המבקשה לחדור אל תוך רצועת הבטחון ופתח לעברה באש. באש נהרגו שני המחבלים, ונפצעו קל כאחד שני חיילים, שפונו לבית החולים. במקום בוצעו סריקות נוספות, שבמהלכן נתגלו אמצעי חבלה ותחמושת.

מחקירה ראשונית מתברר, כי החוליה השתייכה לארגון „אמל" השיעי, ויש בכך משום סטייה ממגמה קבועה של ארגון זה לשמור על יחסים סבירים עם צה"ל ועם צד"ל.

הורי הילדים שניספו באסון צומת הבונים

„בלימת הרכבת איחרה 3 שניות"; דורשים ועדת חקירה ממלכתית

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

ההורים ששכלו את ילדיהם באסון „צומת הבונים" ביוני 85 קראו אתמול להקים ועדת חקירה ממלכתית חדשה, ולהזמין מומחה מחו"ל, כדי לבחון את הראיות החדשות שיש בידיהם, המצביעות על כך שבלימת הרכבת התאחרה בשלוש שניות גורליות, דבר שמנע מהאוטובוס לחמוק מפגיעה.

ההורים, שכינסו מסיבת עתונאים בצומת הבונים, הסתמכו על הוכחות של יוני המאירי, שמאי רכב במקצועו, שנסע באותה הרכבת בקרון הראשון אחרי הקטר. המאירי ביצע סדרת צילומים ומדידות מיד אחרי העצירה המוחלטת של הרכבת. לפי התצלומים, טוען המאירי, שנכח במסיבת העתונאים, שהרכבת עצרה במרחק של 570 מטר אחרי הצומת, ולא 470 מטר, כפי שקבעה הוועדה בראשות פרופ' משה לבנה.

יוני המאירי טען עוד, שהוא לא הרגיש בתהליך הבלימה אלא רק אחרי רעש ההתנגשות וטענה זו, לדבריו, העלו גם נוסעים אחרים ברכבת. לדבריו, פירוש הדבר שפעולת הבלימה החלה באיחור של כשלוש שניות, בעוד שלדעת חברי ועדת לבנה היו דרושים לאוטובוס שניה וחצי עד שתי שניות כדי לחמוק מפגיעה.

מחוגי ועדת לבנה נמסר, שהוועדה הסתמכה על תוצאות הבדיקה של בוחן המשטרה, שקבע כי הרכבת עצרה במרחק 470 מטר מהצומת, ועל הממצאים של רישום אוטומטי של מתקן ברכבת המודד את מהירותה בנסיעה ופעולותיה האחרות, ממצאים שהוצאו בו מצאי בוחן המשטרה. לכן, נאמר, אין הצדקה לבדיקה חוזרת.

יבואני הרכב: אפשר להקטין הביקוש ע"י הפשרת המחירים

מאת דוד מושיוב, סופר „דבר"

אפשר להקטין את הביקוש למכוניות נוסעים על־ידי הפשרת מחיריהן, כך שיגיעו לרמה הריאלית — אמר לסופר „דבר" יו"ר איגוד יבואני הרכב אריה קרסו בתגובה על פניית מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר ליבואנים להגביל באופן וולונטארי את יבוא המכוניות לארץ.

פירושה של הצעת היבואנים הוא העלאת מחירי המכוניות לרוכשים על־ידי ביטול הקפאת שער הדולאר. היבואנים טוענים, שכיום הם מוכרים רכב פרטי במחירים נמוכים משוויו הריאלי. במקביל מפסידה הממשלה הכנסות ממסים על מכוניות אלה.

קרסו אמר לסופר „דבר", כי למעשה חל צמצום ניכר ברכישת רכב. בשנת 1983 נמכרו בישראל 86,709 מכוניות נוסעים פרטיות, ובשנת 1984 נמכרו רק 52,120 מכוניות, כלומר ירידה של 40 אחוז. הנתונים לגבי שמונת החודשים הראשונים של שנת 1985 מראים על ירידה נוספת של 41 אחוז במכירות.

בנק ישראל

הודעה על הוצאת מלווה קצר מועד חדש ל־8 שבועות

סדה מס' 20146ב' של מילווה קצר מועד תוצא ביום 27.11.1985 בשווי נקוב של 100,000 מיליוני שקלים (ביחידות של 100,000 שקל).

האיגרות מסדרה זו ימכרו לציבור באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לני"ע במחירים שיהיו נמוכים משווין הנקוב. יום המכירה הראשון בבורסה לני"ע יהיה יום ג' 26.11.1985 (ערך יום ד' 27.11.1985).

בנק ישראל יציע ביום המכירה הראשון בבורסה סך של 100,000 מיליון שקלים מהסדרה או חלק ממנה, כפי שיקבע על ידו.

האיגרות יפדו ע"י בנק ישראל ביום רביעי — 22.1.1986 בשווין הנקוב (100%)

האיגרות יסחרו בבורסה לני"ע.

בקשות לרכישה של האיגרות יוגשו מהיום באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לני"ע.

התנאים המחייבים של האיגרות פורסמו בתקנות מילווה קצר מועד (סדרות מסוג ב') התשמ"ד — 1984 — קובץ תקנות מס' 4615.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לני"ע.

בנק ישראל

הודעה על הוצאת מלווה קצר מועד חדש ל־4 שבועות

סדרה מס' 1245א' של מילווה קצר מועד תוצא ביום 27.11.1985 בשווי נקוב של 120,000 מיליוני שקלים (ביחידות של 100,000 שקל).

האיגרות מסדרה זו ימכרו לציבור באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לני"ע במחירים שיהיו נמוכים משווין הנקוב. יום המכירה הראשון בבורסה לני"ע יהיה יום ג' 26.11.1985 (ערך יום ד' 27.11.1985).

בנק ישראל יציע ביום המכירה הראשון בבורסה סך של 120,000 מיליון שקלים מהסדרה או חלק ממנה, כפי שיקבע על ידו.

האיגרות יפדו ע"י בנק ישראל ביום רביעי — 25.12.1985 בשווין הנקוב (100%)

האיגרות יסחרו בבורסה לני"ע.

בקשות לרכישה של האיגרות יוגשו מהיום באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לני"ע.

התנאים המחייבים של האיגרות פורסמו בתקנות מילווה קצר מועד (סדרות מסוג א') התשמ"ד — 1984 — קובץ תקנות מס' 4615.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לני"ע.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו ואחינו היקר

יוסף רבינוביץ

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון י"א בכסלו תשמ"ו 24.11.85 בשעה 15.00 בבית העלמין בחולון.
נפגשים ע"י הצער החדש.

המשפחה האבלה:
אחות, זאב
עודד ועינת רבינוביץ
שלמה רביבי וב"ב
אלכס רבינוביץ וב"ב
צילה שקלרז וב"ב
חנה פסבקין וב"ב
בן־ציון רבינוביץ וב"ב

אנו מרכינים ראשינו עם פטירתו הפתאומית של
ידיד ההתיישבות העובדת והמבוניה

יוסף (יוסקה) רבינוביץ

התנועה הקיבוצית המאוחדת

לחברנו רוני גלבוע
במות
אביו
אבל
בית גבעת ברנר

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	11־—3	מעונן
אמסטרדם	1־—1	גשום
בואנוס איירס	22—18	גשום
הלסינקי	4־—1־	מעונן
הונג קונג	22—21	גשום
וינה	—0־	מעונן
ז'נבה	2־—0	מעונן
טוקיו	17—7	בהיר
טורונטו	10—1	מעונן
יוהנסבורג	29—13	בהיר
לונדון	5—3	מעונן
ליסבון	14—7	מעונן
מאדריד	3־—9	מעונן
מונטריאול	18—5	מעונן
ניו־יורק	24—16	גשום
סאו פאולו	30—18	מעונן
פאריס	3־—1־	מעונן
פרנקפורט	2־—2־	שלג
ציריך	1—2	מעונן
ריו דה ז'נרו	32—20	מעונן
שטוקהולם	1־—0	מעונן
שיקאגו	8־—3־	גשם

swissair

דבר
DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב

העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מנהל כללי: אהרן קראוס

הוצל־"דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מיקוד 65233
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים 281860, 298032.
סניפים:
תל־אביב, בית "דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים,
המערכת: רח' הלל 18, טל' 241306/7, 241315
המינהלה: רח' הלל 16, טל' 231251/2
חיפה, רח' הנביאים 27 טלפונים 642111-2-3, מיקוד 33104

פולארד ניסה לברוח אל תוך שגרירות ישראל כשחמק מהמשך חקירת האף־בי־איי

קצין הבטחון הישראלי שסילק אותו הקטין רושם מעורבותה של ישראל בפרשת המיסמכים ● לא ברור אם יהיה בידי התביעה חומר להרשעתו בהעברת חומר למדינה זרה ● למשפחתו קשרים עם ישראל ● התקשורת האמריקאית לא הבליטה יהדותו

מאת אביר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וושינגטון, (מיוחד ל„דבר"). — ג'ונתן ג'יי פולארד פנה לאנשי שגרירות ישראל בוושינגטון בי־מלה „שלום", כשנהג, בבוקר יום ה' במכונית ה„מוסטאנג" שלו ל־כביש הגישה, המוביל לחניון ה־שגרירות.

פולארד, כשלצידו רעייתו אן הנדרסון־פולארד, ניצל את פרק הזמן שבין כניסת אחת ממכו־ניות השגרירות לבין היעצלות ה־מחסום החשמלי, והחיר במורד כביש הגישה. הוא יצא מה„מוס־טאנג" והדביק את הנהג המופתע במכוניות שלפניו. אחר־כך פלט שמות עבריים.

לקצין־הבטחון של השגרירות, שיצא לסלקו, אמר פולארד, כי ברצונו להיכנס לשגרירות. קצין־הבטחון השיב, כי המבקרים בשג־רירות חייבים להחנות את מכו־ניותיהם בחוץ ולהיכנס לאולם־ההמתנה מבעד לשער. פולארד נ־עץ בישראל מבט של אי־הבנה; הם התרחשו. שהאמין, כי יצפו לו ובלהיטות. לאחר שסילק עם מכוניתו אל הכביש הפתוח, עצרו אותו סוכני אף־בי־איי, שעקבו א־חריו ושהגיעו לו להיכנס לחניון השגרירות, אולי בתקווה, שבכך יפליל את עצמו ואת שולחיו. במה ששעות אחר־כך התנו שופט־השלום פטריק אטירג', לבקשת אף־בי־איי של צו למעצר פו־לארד עד ליום ד', בלא שיתאגר בערבות. שלושם בעצרה גם אשתו אן.

כיצד יתבדק מהמשך החקירה

פעולתו המהירה של קצין־הב־טחון הישראלי הקטינה במשהו את הרושם של קיום מעורבות ישר־אלית בפרשה, ואפשר ושאף איל־צה את התבטא הבדראלי לאוכר את ישראל רק ברמזיו לעיתונאים. בצו־המעצר של פולארד נאמר רק, כי הוא חשוד בהעברה „ישירה ועקיפה של מסמכים. כתבים ו־מידע, הקשור לבטחון הלאומי, לידי ממשלה זרה".

מסמכים אלה נמסרו בחוקת פו־לארד שלא כדין מאז מאי 1984. בארבעת הימים ב' עד ה' בשבוע שעבר מסר פולארד לאף־בי־איי הודעה ובדבר העברת מסמכים בס־תריים השמיים „לסוכן ממשלה זרה". אך ביום ה' ניסה לחמוק מהופעה להמשך החקירה.

אמצעי־התקשורת האמריקאים מסרו, כי פולארד טילפן בבהלה למפעילו, וכי ביוזמת אחד משו־ניהם נקבע, כי פולארד יברח ל־שגרירות ישראל. האף־בי־איי צו־תת לשיחה, עקב אחר פולארד ו־ארב לו ליד השגרירות. כשסולק מהשגרירות, הבהינו הישראלים ב־תבונה ובמעצר. אך לא ייחסו ל־כך חשיבות מיוחדת: לא היתה זו הפעם הראשונה שבה ניסו ב־עלי־דבר כאלה או אחרים, לא כולם יציבים בנפשם, לזמן עצמם לשיחה בשגרירות.

פולארד, יליד אוגוסט 1954, מ־תואר בפי מדעין כאדם מכשר, שנמשך לתחומי מדיניות החוץ ו־הבטחון הדבק בהם בנוקשו עמדה שמרנית (במושגים אמריקאים) ו־אוהדת ישראל. חוקריו מתרש־מים, כנראה, יותר מהריבות מהחו מאשר מאופיו. אתמול המשיכו להתלבט באימות סיפוריו.

בהתייעצות לחוקרים היה כדי ל־לבסס חשד ומעצר, אך אם לא יימצא להן ביסוס נוסף, ספק אם יהיה בהן כדי לשכנע שופט ל־הרשיעו בהעברת המסמכים ל־ממשלה זרה, בנוסף לעבירה זה־בדותה של החזקת מסמכים שלא כדין.

למשפחה קשרים עם ישראל

הוריו של פולארד, שיקום כי הוא מוסק זה שש שנים בתפ־קידים רגישים שונים בזרועות ה־מודיעין והחקירות של תיל־הים האמריקאי, נדהמו לשמוע על מע־צרו, אך אישרו, כי למשפחת פולארד קשרים עם ישראל. אימו, מילדרד (מולי) פולארד, אמרה את־מול ל„דבר", כי למשפחה שאר־י בשר וחוקים בישראל, וכי ג'ו־נתן ואחיו הבכור ביקרו בארץ. „הוא בוחר כהדר," אמרה, „של־פניות מסוגות־בנר שבאוניברסיטה, „תמיד היו לו כוכבים בעיניים, תמיד להם למען הצדק".

אביו, פרופ' מוריס פולארד, הוא חוקר־סרטן נודע באוניברסיטת „נוטרדאם". מולי פולארד סיפ־רה כי ביום ה' טילפנה כלתה אן מוושינגטון ואמרה למוריס „אני זקוקה לך מייד". הוא הזדרז ל־משוט ואגרירך לוושינגטון בהיותו משוכנע שהצבעייה — של אן או של ג'ונתן — בריאותית. האמת נחוצה לו רק בוושינגטון; הפירוט והבשורה בשאלת עיתונאי מקומי. „במסק קפאתי" סיפרה. „זה נר־וא, זה רק מסרטן."

יהדותו לא הובלטה

שהה מקווה כי ההאשמות יוז־מו הוסיפה אימו של ג'ונתן פו־לארד בעצב „בלאו הכי מאשימים אותנו בכל", כהמוה ליהודים. אף שיהדותו של פולארד לא הובל־טה בתקשורת האמריקאית. כנר־כה של התקשורת זו, כמו חולה מצויין שיכתב הוגי של עברית־ נים, פן ולהקע בממעצים, והוא מס־תפקת ברמיזות ברורות.

„וושינגטון פוסט" ביטס את־מול, לצד מליציי־וקשר אחרים, את „רב בית־הכנסת, שבו נפך פו־לארד את טקס בר־המצווה". גייל היבצין, כתבת ה„סאות־בנד טרי־ביון", סיפרה על אגרטל־הזכוכית שהכיל התלמיד המצטיין לשעבר ג'ונתן למורתו, מרת מקינלי, כי מזכרת מישראל.

במקום שינצל את זכות השת־יקה, נתר כנראה פולארד מחד־חקירתו בכוח הפיתוי. בכך הכ־כיר גם האף־בי־איי ותל ישראל גם יותר, שכן קצות הפס רבים ויתובם להידבק ולהעמד במבחן האישור הנוסף. הכרעתו של פו־לארד עירעורה את האשמות הראי־שוניות של החוקרים כי גירסתו אי־מינה. עד ליום ד', מועד הדיון בהארכת מעצרו שיערך בפני ה־שופט אטירג', יוזה על האף־בי־איי לספק ראיות מוצקות יותר.

כנר הג'ז הנודע סטפן גרפלי הגיע לארץ לשורת הופעות

רה'מ אופטימי פחות לגבי ירדן משהיה לפני חודש

מאת יוסי מלמן סופרו המדיני של „דבר"

ראש הממשלה שמעון פרס אופטימי עתה „הרבה פחות" ממה שהיה לפני כחודש בקשר לסיכוי המשא ומתן עם ירדן.

ל„דבר" נודע כי ראש הממשלה התבטא בימים האח־רונים בעניין זה בשיחות עם שרים. הוא הסביר כי יש להמתין עתה „עוד חודש כדי להיווכח אם אכן פני ירדן למשא ומתן". יצויין כי בשובו לפני כחודש ממסעו ב־ארה"ב העריך פרס כי „תוך שלושה שבועות אפשר יהיה לדעת בבירור את הסיכויים". עתה כאמור הוא דוחה את ההבהרות בעניין זה לעוד כחודש. עם זאת הוא שב והד־גיש כי ישראל תהיה מוכנה להסכים „לליווי בין־לאומי" של המשא־ומתן הישיר עם ירדן ומשלחת ירדנית—פלשתינ־אית.

פרס אמר זאת בשיחות בסוף השבוע עם ריצ'רד מרפי, עוזר לשר החוץ של ארה"ב שבא היישר לירוש־לים לדווח על תוצאות הפיסגה בז'נבה. מרפי הדגיש כי ימשיך לפעול למען המשא ומתן בין ישראל לירדן. מרפי נפגש גם עם ממלא מקום ראש הממשלה יצחק שמיר. הוא מסר לו, כי נושא המזרח התיכון לא נדון כלל ב־ועידת הפסגה בין הנשיא רייגן למזכיר גורבאצ'וב, אלא רק בשיחות שרי־החוץ שולץ ושוורנאדזה. שני שרי־החוץ סיכמו כי בפגישתם הבאה בעוד כמה חודשים, ידונו גם בקשר לסיכויי ההידברות בין שתי מעצמות העל בקשר לסכסוך הישראלי—ערבי.

בירושלים הובעה אכזבה גם מכך, ששאלת יהודי ברית המועצות הועלתה בדיוני הפיסגה רק במסגרת דרישתה של ארה"ב שיחול שיפור במצב זכויות האדם בברית המועצות. יצחק שמיר הדגיש את דאגתו מה־התקרבות בין ירדן לסוריה ובין מצרים לאש"ף. הנשיא כי בכך „מפר הנשיא מובארק את הסכם השלום".

אמש בפילהרמונית

בצרפת מקווים שניו־זילנד תגרש מפוצי ה„רינבאו" ש נדונו ל־10 שנים

ציא (ע"ר). — שני סוכנים חש־איים צרפתים נדונו ביום ד' ל־10 שנות מאסר כל אחד לאחר ש־הודו בפיצוץ אוניית המחאה „ריינבאו וריור" של תנועת „גרינפיס", הגרישה ב„תכנון מ־כוון של פעולה בעלת אופי ט־רוריסטי".

שני הסוכנים הצרפתים, מייג'ור אליין מאפאר בן 35 וקפטן דומיניק פריור בן 36 הודו בפ־נים קפואות לגזר הדין שקרא תיאר את התקפה על האוניה השופט סר רונלד דייוויסון. הוא בנמל אוקלנד ב־10 ביולי כ„הת־קפה של העם הניו־זילנדי שוחר השלום".

בעקבות מתן גזר הדין אמר בפאריס שר־ההגנה הצרפתי פול קיל כי ממשלתו תבקש את הצ־ברתם של שני הסוכנים לצרפת, בהקדם האפשרי.

קיל נמנע מלהגיב על גזרי ה־דין שהוציא נגד השניים בית־משפט באוקלנד, באומרו, כי המ־ערכת המשפטית של ניו־זילנד היא עצמאית, וכי אינה נתונה להשפ־עת השלטונות.

קיל אמר עוד לכתבים, כי יתר־קשר טלפונית לשני הסוכנים כ־די לומר להם, כי עתה, לאחר שגזרי־הדין ניתנו, ממשלת צר־פת תנקוט בפעולה כדי להסדיר את ענינם במהרה.

השלטונות אינם מוכנים לומר יותר מזה, אולם העתון „לה מונד" כתב, על סמך מקורות מ־קורבים למשרד־ההגנה, כי מאפאר ופרייר יגורשו לצרפת — כך מ־קווים בפאריס — תוך שלושה חודשים.

מאפאר ופרייר הודו בהריגה ו־במזימה חבלה, שהתבטאה בכך ש־מיקשו את ספינת הדגל של תנועת המחאה „גרינפיס", אשר אמורה היתה להפליג לאתר הניסויים ה־גרעיניים הצרפתי.

עירעור דמיניוק יעכב הסגרתו ב־30 יום

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

הפושע הנאצי איוואן דמיאניוק, „איוואן האיום", הגיש ביום ו' האחרון ערעור לבית המשפט העליון בארה"ב. פירושו של הערעור הוא עיכוב ב־30 יום של ההליכים להסגרתו לישראל. יום ו' היה המועד האחרון שבו יכול היה דמיאניוק להגיש את הערעור, לאחר שבית־המשפט הפדראלי בקליבלנד אוהיו, נתן לו ארכה של 21 יום לערעור.

מקורות משפטיים בירושלים אמרו אתמול, כי גם אם יגיש דמיאניוק ערעור, רבים הסיכויים שבתוך חודש הוא יוסגר.

אם אכן יוסגר דמיאניוק, יתקיים משפטו בבית־המש־פט המחוזי בירושלים. על־פי החוק, יש לשפוט את ה־פושעים על־ידי הרכב שופטי בית המשפט העליון, ו־לצידו שני שופטים מחוזיים. בראש ההרכב יעמוד ה־שופט העליון דב לוין.

התגייסות הצנחנים לא הועילה

ארונו של הנער הראל חביב יובא מחר לארץ מסיאטל

מאת הסופרת הצבאית של „דבר"

מחר יובא לארץ ארונו של הנער הראל חביב, בנו של רס"ר בסיס הטירונים של הצנחנים אשר הובהל לסיאטל בארה"ב להשתלת מח עצמות. בסוף השבוע נפטר הראל בבית־החולים בסיאטל, כשליד הוריו ואחיו הצעיר אשר ממנו נלקח מח העצמות.

מבצע המגבית והאיסוף של הנער חביב בארה"ב הת־אפשר בזכות פעולה של חברי האב בצנחנים, קצינים בכירים בשירות פעיל וקציני מילואים. האספו למעלה מ־180 אלף דולר בזמן קצר מאוד. משהתברר כי הילד עומד למות במחלת סרטן הדם אם לא יטופל בניסיון אחרון להצילו.

הניסיון לא עלה יפה ונפטר תובא ארצה מחר.

ברשות עמותת הצנחנים נשארו כנראה למעלה מ־150 אלף דולר ועתה נבדקות האפשרויות לשימוש בכסף זה לקידום חקר המלחמה בסרטן הדם לילדים או לצרכי עמותת הצנחנים.

אמש בקונצרט

ה־6 של שוברט

מאת יהודה כהן

בקונצרט השני בסדרת „פילקלאסיקה" של התזמורת הפילהרמונית הישראלית היה ביצוע הסימ־פוניה השישית בדו־מאז'ור של שוברט. המנצח גונתר הרבג שיווה ליצירה האהודה חזות נעורים ושמחת חיים עיצוב מהיר ומשעשע גם יחד.

כבר בנגינת הטורקסט הראשונה של באך, בפתח התוכנית, התבשרנו מן האווירה הצפויה בהמשכה. בין שתי היצירות השמיע האבובן האן דה־פריז שני קונ־צ'רטות טרום־קלאסיים, בדו־מינור של מארצ'לו ובדו־מינור של אלבינוני, בנגינה מלבבת, אם כי הנעת הפר־קים האיטיים היתה מבקשת יותר פיוט. בלוי התזמורתי הפליא המנצח הרביג בגיוון ובדינמקה.

איך אוכל לקבל הכנסה נוספת כל חודש?

וגם לקבל הטבות

לרשותך מגוון תכניות המאפשרות לך לקבל הכנסה חודשית שוטפת, עכשיו בתנאים מיוחדים.

מטמון דולרי להכנסה חודשית	כחל	אלמוג	קופות גמל
תכנית חסכון המבטיחה הכנסה חודשית שוטפת צמודה לדולר ופטורה ממס, ללא שחיקת הקרן. עכשיו — הכנסה חודשית מוגדלת.	קרן נאמנות המחלקת דיבידנד חודשי צמוד לדולר בשיעור של 1.1%. משקיעה בעיקר במניות בנקאיות שבהסדר. עכשיו — ב־50% הנחה בשיעור ההוספה.	קרן נאמנות המחלקת דיבידנד חודשי בשיעור של כ־1.0%. משקיעה בעיקר בצמודי מדד. עכשיו — ב־50% הנחה בשיעור ההוספה.	מסלול מיוחד למבוגרים לקבלת הכנסה חודשית צמודה למדד ופטורה ממס במגוון רחב של קופות גמל.

אל תתלבט לבד. פנה לשרות השקעות מקיף אצלך בסניף. תקבל מידע על התכניות המעניקות לך הכנסה חודשית שוטפת, ועכשיו גם תהנה מהטבות מיוחדות.

שרות השקעות מקיף אצלך בסניף

בנק הפועלים

אבנת|שרמן|שיפרין|נשמן

פגישה שכוזאת

כשהדיבר שר האוצר יצחק מודעי (בתמונה) במסיבת העיתונאים ביום ו' על הפגישה שנועדה לו למוצאי שבת עם ראש הממשלה שמעון פרס, סיפר, כי הציע לראש הממשלה, להיפגש בביתו בהרצליה פיתוח, כי ידע שראש הממשלה נואם ב־חוגית רי"צ ב„בית ברל". כבר נפגשנו בביתי פעם והצעתי לחזור על כך, אמר מודעי, אלא שראש הממשלה הציע מקום פגישה בירושלים (בביתו של נשיא ההסתדרות התעשיינים אלי הורביץ, שביתם הוזמנו לארוחת ערב אצלו אמש).

מה שלא סיפר מודעי, אבל בגלל דוחה פרס את הצעתו היה, שדרך הצגתו אותה פגישה לילית קודמת בביתו היתה הסיבה לדחיית ההצעה. אז, לפני שבועות מס־פר, הציג שר האוצר את בואו של ראש הממשלה לביתו במוצאי שבת כמעט כ־עלייה לרגל אליו. העובדות היו, שפרס שהה באיזור מגוריו של מודעי במסיבות חברתיות מובהקות, וכדי לא להטריח את עובדי לשכתו למשרד ראש הממשלה ב־תל־אביב בשעה מאוחרת, נראה לו סביר לפגוש את מודעי בביתו. מה לכך ול־עלייה לרגל?

עליזה ולך

סיבה למגע

מגעי ירדן—סוריה בדבר התהליך המ־דיני במזה"ת ימנעו את סוריה מלהאשים את המלך חוסיין בנסיון להתעלם ממנה, אם יורעו היחסים בין השתיים בעתיד. דעה זאת הביע חנא סניורה, מהמזהמדים המקובלים על ישראל לחברות במשלחת המשותפת הירדנית־הפלשתינאית לשלום.

בדבריו ל„וול סטריט ג'ורנאל", שדיווח מירושלים על צמצום בפער העמדות בין ישראל לירדן (בין השאר, בהסתמכו על דברים שאמר השר גד יעקבי), אמר סנ־יורא: „הדלת פתוחה, ואם סוריה איננה רוצה להיכנס בעצה, לא יכול איש להאשים בכך את ירדן או את אש"ף".

אביר אורן, וושינגטון

השחקן רוברט וואן, כוכבם של סר־טים וסדרות טלוויזיה רבות, הגיע ארצה לביקור ראשון, כדי להצטרף לשורת הכוכבים ההוליוודיים שכבר גוייסו להפקת היוקרה „כוח דלתא" של מנחם גולן ויורם גלובוס

(צילם: יעקב כץ)

לא רק שרים

הכל שמו לב להיעדרם של כמה שרים מהארץ בשבוע שעבר. רק מעטים שמו לב להיעדרם של שכונת חברי כנסת של הממערך מהארץ בשבוע שעבר, שבע כנ־סת רציל. תסרונם הורגש בעיקר בוועדות, שמישיבותיהן נעדרו.

מדובר במשלחת של חמישה ח"כים מ־המערך, שנסעה לארצות הברית לפגישות עם הקהילות היהודיות והקונסרבטיביות, ביוזמתה של תנועת העבודה הציונית. ב־משלחת יצאו: סגן שר האוצר עדי אמר־ראי והח"כים דק אמיר, בנימין בן־אליעזר (פואד), נחמן רז ואהרן הראל. חוץ מהם שהו בחו"ל גם הח"כים שמחה דינץ, חיים רמון ושר הבטחון יצחק רבין, מתבי אל, נסיעתם במשלחת לארצות־ב־הדיכים דהר ליבאי ואהרן נחמיאס, כיוון שלא אורגנה במגרה אלא במהלך מושב הכנסת.

עליזה ולך

הציירת

הזמרת שושנה דמארי (בתמונה) תציג לראשונה ציורים פרי מכחולה, שבהם הנציחה הזקנאותיה של בשים תימניות. התערוכה תוצג במסגרת הפסטיבל הבין־לאומי לנשים במוסיקה, שיתקיים בקיץ הקרוב בבאר־שבע. הפסטיבל יימשך ש־בוע ימים.

אמנית נוספת שהבטיחה השתתפותה היא אמנית הווידיאו והמיצג, היהודיה מודית מינק מארה"ב. בכוונתה של מנק להביא לפסטיבל מיצג ענקי של אמנויות תחת הכותרת „לילה קסום במכתש רמון". בשבוע שעבר כבר הוזל צוות ההכנה לע־בוד לקראת המיצג, שהעלאתו תמשך יו־מיים תמימים. מארגנת הפסטיבל לאורה בוזיאל צופה השתתפות אלפים מכל רחו־בי הארץ, שיגיעו לבית ספר שדה במצ־פה־רמון. במיצג, בנוף מלא ההוד של מכ־תש רמון, יקחו חלק אמנים מן הארץ ו־מחו"ל.

נודע, כי בצוות ההכנה הישראלי למיצג הענק משתתפת מעצבת התפאורה היש־ראלית ניצה פאלנץ ומנהלת המרכז לא־מנות הזוגית בבאר־שבע יוכבד מרקס.

אמיר רוזנבליט

מירוץ

חברי המרכז של מפלגת העבודה, כ־1200 איש, מקבלים בימים אלה מכתבים מאנשים הרואים את עצמם כמועמדים לחברות לוועדה המרכזת, והמבקשים תמיכה בהצבעה במרכז. אם כולם יצליחו, מספר חברי הוועדה המרכזת בוודאי יעלה על מאה... בין המכתבים שהגיעו, יש יוצא דופן: פנייתו של מר־ניר פארס (בתמונה) המבקש להיות ה־חבר הדרוזי הראשון בוועדה המרכזת, במקום המשוריין בשביל בן העדה. מר־ניר פארס הוא פעיל מכפר חורפיש, בן 44, מזכיר מועצת פועלי מרכז הגליל, חבר מרכז „העבודה" ויו"ר הקרן למיל־גות ע"ש החללים הדרוזים שנפלו במע־רכות ישראל.

מתנערים מהליכוד

פרוניום מהו? על כך נסב הוויכוח בין שני חברי בית הנבחרים הארגנטינאי הק־טור מאיה והוברט גארסיה הבין חבר הוועד־דה המרכזת יצחק ברקאי (ל"ע), בעת ש־אירח את שני הפוליטיקאים הפרוניסטים.

כשרמז ברקאי לאורחיו, כי בישראל סבו־רים רבים שיש דמיון בין הפרוניזם לבין הליכוד בישראל, התנערו האורחים האר־גנטינאים מן ההשוואה ועמדו על דעתם, כי הניאו־פרוניזם רואה עצמו חלק מה־סוציאל־דמוקראטיה...

באווירה חגיגית התקיימה ביום ה' בערב ב„הבימה" הצגת בכורה למוזמנים של הפקה חדשה למחזה „גמר הברבורות" של יעקב שבתאי ז"ל. הכוכב הראשי בהצגה הוא יוסי בנאי. לאחר הבכורה המוצגת, נפגש ראש הממשלה שמעון פרס ושר החינוך יצחק נבון עם השחקנים ואיחלו להם הצלחה.

המדור נערך היום על־ידי ודדה צימרמן

איזונים פוליטיים וחברתיים

שאלה של סדר עדיפויות: היכן למקם את מדיניות הרווחה, צמיחה כלכלית ופיתוח המשק.
שאלה נוספת: האם לחזור לימי „התגיגה" של הליכוד.

מאת יהודה גוטהלף

לאחר שבע שנות קלקלה, שגרם „המהפך" (1977), נעשו בשנה האחרונה פעולות חשובות להבראת הכלכלה. אולם לרגל הרכב המגוון של ממשלת „האחדות" הלאומית אין לברך על המוגמר. השכל הפשוט אומר, כי בלא צמיחה משקית אין לגבור על האינפלאציה הגלויה והכבושה, על הגרעון המסחרי, ועל האבטלה הגדלה והולכת. הנסיון ההיסטורי שלנו מוסיף ואומר, כי אין להפריד בין פיתוח משק בארץ דלת־מחצבים לבין הבטחת קיום נאות לאדם העובד בחברה מתוקנת. אף־על־פי־כן הוצע לנו סדר עדיפויות משובש: קיצוץ התקציב, מיתון כלכלי, צמצום שירותי הרווחה, קיצוץ מערכות הבריאות, החינוך, המדע והטכנולוגיה ואבטלה מגברת, שיביאו באורח פלא לצמיחה משקית.

הוועד הציבורי להבראת המשק מכריז בראש הודעתו הפומבית „נתייחס לעבודה כלערך לאומי ומוסרי; כל עבודה מכבדת את בעליה ועדיפה על קבלת דמי אבטלה." אך פרופסור מ. סיקרון, הסטאטיסטיקן הממשלתי מוסר כי התוצר הלאומי לנפש נמצא בקפאון זה ארבע שנים, וגם השנה לא צפויה צמיחה. כיצד יופעל איפוא כוח העבודה, שהוא „חומר הגלם" היחיד כמעט והגורם העיקרי לקידום המשק הישראלי? במידה פחותה מאשר בכל מדינה אחרת נוכל לעמוד בגזירת אבטלה המונית – בשל הערעור של הגשמת הציונות (ירידה במקום עליה), הסיכון הבטחוני, הקיטוב הסוציאלי־העדתי המזין את זרע הפורענות הפאשיסטית.

אין להמשיך בהדפסת כסף, שתחזיר את הגלישה במדרון האינפלציה. אך בידי שכבות רבות (להוציא העשירונים התחתונים) יש כסף למכביר, אם מפאת הכנסה גבוהה (הפער הגרוע במשכורות), ואם מנכסים פינאנסיים למיניהם. מקור הנכסים נעוץ בספסרות בקרקע, בעסקי בורסה, או בהטבות יתירות שהוענקו לבעליהם, וכן בכך שלא חויבו לשלם באופן לגאלי, או התחמקו מתשלום מסים באורח בלתי־לגאלי. מן הדין שהללו יתנו חלקם מרצון או מאונס להבראת המשק. יש טוענים, כי מיסוי ואף מילווה־חובה מחלישים את תנופת הייצור. כלום באה ההתעשרות מעבודה, או בעיקר מאי־עבודה?

הדוגמה הבריטית והדוגמה השוודית

● לפנינו שתי דוגמאות: דרכה של הממשלה השמרנית בבריטניה, ודרכה של הממשלה הסוציאל־דמוקרטית בשוודיה.

ממשלתה של גברת תאצ'ר, ששמה לה למטרה, כדבריה, „להרוג את הסוציאליזם" בבריטניה, הצליחה במשך שתי כהונותיה לצמצם במידה ניכרת את האינפלציה. הצלחה זו הושגה במחיר כבד של 3.5 מיליון מובטלים (כ־14 אחוז מכוח העבודה); והאבטלה הממושכת גרמה לניכור ותסכול, למהומות אלימות (נוסף על ההתכתשות והטרור בצפון אירלנד). אמנם בריטניה זכתה בשנים האחרונות תודות לקידוחים בשנים עברו, להפקת נפט מהים הצפוני. אך כספי הזכיה לא הושקעו בפיתוח המשק, והמדינה, שהיתה עריסת המהפכה התעשייתית, מפגרת כיום לעומת ארצות תעשיה אחרות. העברת מפעלים מולאמים לבעלות פרטית לא היה בה להושיע, ואף חוזים החמרת השפל הכלכלי בשנה הבאה. מצדדי הרכושנות רואים במשבר הכלכלי תגובה מחוייבת־המציאות על גורמי המשבר. את המוצא ממנו הם מחפשים בצמצום „ההתערבות היתירה" של הממשלה במשק, בקיצוץ שירותים סוציאליים ובריסון האיגודים־המקצועיים. דא עקא, כי יציבות השיטה הרכושנית מושתתת מעיקרה על התרחבות מתמדת של השקעות והרחבת הייצור של סחורות ושירותים – ולשם כך לא די בריסון האינפלאציה.

● הממשלה הסוציאל־דמוקראטית של שוודיה (בראשות אולף פאלמה) צמצמה אף היא את שיעור האינפלציה – מ־15.5 אחוז ב־1980 ל־3.7 אחוז ב־1985. עם זאת גדל מספר המועסקים, והאבטלה ירדה לשלושה אחוזים. שירותי הרווחה לא צומצמו, וההשקעות גדלו בשנה האחרונה כדי 25 אחוז. המס השולי בשוודיה גבוה (75 אחוז); אך כנראה זו הדרך להבטחת חלוקה צודקת של ההכנסה הלאומית ולפיתוח שירותי הרווחה האוניברסליים. שוודיה היא ארץ מפותחת, וחלקו של כוח־העבודה בה גבוה ביותר. כנראה לא הגיעה לשטוקהולם הטענה הנשמעת בישראל, כי מיסוי גבוה מחליש את תנופת הייצור.

שר־האוצר מודעי, המייצג את הליברליזם הרכושני, מבקש להוליכנו בעקבות המדיניות הכושלת של השמרנים. שרי מפלגת העבודה צריכים ללמוד מהמדיניות הסקאנדינאווית (ואם־כי מבחינת הפלוראליזם החברתי־המשקי הקדימה הציונות הסוציאליסטית את שוודיה), המחפשת עתה דרך להרחבת המיגזר הציבורי והשיתופי במשק. עלינו להגדיל את כוח העבודה כדוגמת שוודיה. עם זאת אין להפריד בין פיתוח המשק לבין תקנת החברה. אין לפטר עובדים בלא אלטרנטיבה, ובטרם מיצו את אפשרויות החלוקה הצודקת של העבודה. אין להמשיך בשחיקת השכר. שכר העבודה בארץ נמוך מאשר בארצות המפותחות, וגם פריון־העבודה שלנו נמוך יותר. זרימת עובדים זרים מהשטחים המוחזקים תוסיף להרעת המצב. מכלול הבעיות המשקיות והחברתיות אינו מנותק מהצורך בפתרון מדיני שאינו סובל דיחוי.

מדיניות רווחה או נסיגה משקית וסוציאלית

מדינת ישראל נחשבה בעבר כמדינה שוויונית יותר ומתקדמת יותר מארצות מפותחות אחרות. הרושם הזה נוצר כנראה הודות להתיישבות העובדת, השיתופית, שנודע לה משקל סגולי בחברה. המחקרים, שפורסמו לאחרונה על־ידי המוסד לביטוח לאומי והמרכז לחקר המדיניות החברתית, מצביעים על גידול העוני והתרחבות הפערים הכלכליים, שהם גדולים יותר מאשר במדינות רכושניות מובהקות. הפער הזה גדל בשבע שנות־שלטונו של הליכוד, שהיטיב כביכול עם העם, בעוד שהעשיר בעיקר את העשירונים העליונים. בשנים 1979–1984 גדל מספר המשפחות שמתחת לקו העוני ביותר מארבעים אחוז בהשוואה לשנת 1979; ואף לאחר תשלומי ההעברה לנזקקים ביותר היה מניינן ב־1984 67,000 לעומת 34,000 ב־1979. העשירון העליון נוגס ארבעים אחוז ויותר מהעוגה הלאומית.

אנו רחוקים ממימוש „הסוציאליזם בימינו", שהרי המדובר בתהליך ולא באקט חד־פעמי, „מהפכני". אך הגשמת הציונות (מיזוג גלויות, עיצוב מעמד עובדים וכו') לא תיתכן בלי צמצום מרבי של הפערים, בלי העלאת ערך העבודה ופיתוח שירותים סוציאליים אוניברסאליים.

למעשה, אנו עדים לנטיה גוברת לקיצוץ תקציבי הסעד־הרווחה, נוסף לשחיקת השכר, שחיקת קיצבאות הביטוח הלאומי לילדים; צמצום אכזרי של השתתפות הממשלה בתקציב של קופת־חולים (המטפלת בשני־שלישים ויותר של האוכלוסיה; קיצוץ במערכות החינוך, מיסוי קיצבאות הזקנה ועוד.

הפגיעה בשירותי הרווחה אינה תופעה חדשה. ברפובליקה של ויימאר קבלו השכבות המבוססות על „הנטל הסוציאלי", ולא נתנו דעתן על האבטלה של המוני עמלים, שמצוקתם סייעה לעליית הנאציזם. מקץ שנות הגיאות הכלכלית שלאחר המלחמה גוברת שוב הסלידה של הקפיטליסטים ממדיניות הסעד. יש רואים בה „דיכוי היוזמה הפרטית", „בטחון מופרז לעובדים".

אף בקרב הטכנוקרטים והמבוססים ממחנה העבודה החלה מתפשטת הטענה נגד „עודף הסוציאליזציה", נגד „פאראזיטיות סוציאלית". זהו אורח־מחשבה זעיר־בורגני. בגרמניה מעריכים, כי שני אחוזים ממקבלי הסיוע (דמי אבטלה ועוד) מרמים; אבל אחוז גדול יותר אינו בא לקבל את הסיוע. יש מקרי הונאה ושימוש לרעה בתקנות הסעד גם בישראל, ויש לבערם. אך גילויים אלה הם כאין וכאפס לעומת הפאראזיטיות של מעלימי המס, ואך מעט מועיל נעשה להדברתה.

אנשים נורמאליים אינם בזים לעבודה. ילד שאינו פעלתני כשאר הילדים כבר מעורר דאגה. אריך פרום (בספרו „החברה הבריאה") ציין, כי תנאי חשוב לבריאותו הנפשית וממילא גם לאושרו של האדם הוא תחושת הבטחון הפנימי או החופש מפחדים ביותרים. דוברי הרכושנות מסתייגים מ„בטחון יתר" של העובדים העלול להתיש את היוזמה, לגרום שעמום וכו'. עם זאת משבחים הם את הבטחון הכלכלי כאות המסורת הראשית של החיים (ר' מודעות הפרסומת של חברות־הביטוח). פקידים בכירים, מנהלי בנקים, מפעלים וכו', שלא יסכימו בשום פנים לקבל משרה בלא ערובות לפיצויים שמנים, מביטים בעין רעה על „להיטותם היתירה" של פועלים לבטחון כלכלי כלשהו. ברור שלא יתכן בטחון מוחלט. מה שדרוש לו לאדם הוא אותו מינימום של שקט נפשי, שיאפשר לו לשאת גם מצבי אי־בטחון בלא פחד ובהלה.

מטעמים לאומיים וחברתיים יש גבול לצמצום התקציב, העלול למוטט מערכות חיוניות. החברה הישראלית זקוקה לחינוך טוב יותר, להרחבת המחקר המדעי והטכנולוגי, לשירותי בריאות נאותים, אפילו הם הולכים ומתייקרים בעקבות התפתחות הרפואה מזה והתארכות החיים מזה.

יש להבטיח מקורות תעסוקה לא על חשבון מדיניות הסעד־הרווחה, אלא על־ידי העברת נכסים פינאנסיים המשמשים לצריכה בזבזנית או מונחים כאבן שאין לה הופכין – לצמיחה משקית. את הפעולה הוולונטארית שפתחה בה ההסתדרות לגיוס אמצעים („תנופה לצמיחה") צריכה להשלים הממשלה על־ידי מלווה־חובה לצרכי פיתוח.

יש לשלול סדר־עדיפויות הקובע, כי הבטחת השירותים הסוציאליים תבוא אחרי הבראת המשק. ההנחה הרווחת בציבור, כי צמיחה כלכלית גוררת ממילא שכר עבודה גבוה יותר ומדיניות רווחה מפותחת יותר, אינה תואמת את המציאות. אין כאן קשר אוטומטי, שהרי בגלל המיכון המתפתח והולך יש שהצמיחה המשקית כרוכה בצמצום מספר המועסקים. כלל האירועים צריך לתרום למניעת סיכוני אבטלה ולהבטיח את הזכות לעבודה. יש לשבור את המעגל המקולל של הצטמקות משקית, קיצוץ בהוצאות סוציאליות, צמצום הצריכה – וחוזר חלילה, הצטמקות משקית נוספת. ברי כי בלי צמיחה משקית, בלי משק בריא, לא תיתכן חברה בריאה. אך מדיניות הרווחה אינה צריכה להיות סרח־עודף של מדיניות כלכלית. הא בהא תליא.

איננו פטורים גם מחשבון פוליטי־פראגמטי: נבריא את המשק ונחליא את החברה? אראו עולם־גולם יגיד: ממשלת הליכוד היטיבה אתנו, בא המערך והכביד עלינו; נשוב־נחזיר את ימי „התגיגה" של הליכוד. יש איפוא להזכיר, כי תנועת העבודה שקדה מאז ומתמיד על האיזון של הפיתוח המשקי והקידום הסוציאלי, השגיות הפרט והכלל בד בבד עם עיקרי העזרה ההדדית; בדרך זו עלינו להמשיך – חרף הקשיים מצד שותפים־יריבים.

עתונאות עד הסוף

מאת שלמה גינוסר

ביום בו מתה אומאירה סנשז בביצה הטובענית על חורבות ביתה בעיירה הקולומביאנית ארמרו, מת משהו בעתונאות. קטע הגסיסה של אומאירה הוא איתות מבהיל למום קשה בליבה של העתונאות ההולכת עד הסוף. עבודתו של צוות הטלוויזיה שהפיק את הקטע על אומאירה היא התגלמות פריצת הגבול בין חופש המידע והזכות לדעת לבין אנרכיה מוסרית. זה לא קרה בהקשר מדיני כלשהו. לא הוסגרו כאן סודות צבאיים. לא היה כאן רצח אופי או חדירה אכזרית לתחום הפרט. לא נשבר שום טאבו ממוסד. אבל היתה כאן, בלי כל קוסמטיקה קולגיאלית, השתתפות בהזנחה פושעת שבעטיה מתה אומאירה.

בעיקשות מקצוענית של עתונות־עד־הסוף הוליך צוות הטלוויזיה האלמוני ההוא את מקצוע העתונאות צעד גם לדה־הומאניזציה וולגארית.

אומאירה הגוססת היא, כמובן, סיפור עתונאי רווי דרמה וזוועה, שיש בו חשיפה מהממת של חוסר אונים לא מובן, כמעט פלילי. ואולי זהו חוסר אונים של מפגרים. לאומאירה זה כבר לא משנה. בנסיבות רגילות, כל הבחינות הללו מעניקות גיבוי כלשהו להגיון העתונאי ב„עשיית חדשות". צרכני החדשות צמאים לדרמה ומסך הטלוויזיה מטשטש לא אחת – ובלי משים – את הגבולות בין דרמה מבויימת לבין „דרמה מהחיים", כאן ועכשיו. מה שעשה צוות הטלוויזיה שצילם את שקיעתה הסופית של אומאירה הוא בבחינת שותפות בפשע. אותו צוות התגייס מרצון לשמר את אוירת חוסר האונים שהרגה את הילדה הקולומביאנית.

אפשר להבין (לאו דווקא לקבל) את הגיונו ומניעיו של צוות טלוויזיה השש לצלם הובאה להורג במדינת־גרדומים כלשהי. סטיותיהם של סקרני המוות (ספורט ביבים חדש יחסית) הצמאים לחזות בצילומיהם של עוויתות ופרפורי גסיסה, שייכות לפח הזבל של הנפש האנושית. אבל, גם הסטיות הן חלק מאתנו. קשה, לעומת זאת, להבין כיצד עומד לו צוות עתונאים וצלמים, שהם – מטעמים גנטיים לפחות – בני־אדם, על חורבותיו של בית הרוס כדי לצלם במקצוענות סטרילית ילדה המפרפרת בין חיים ומוות ומשוועת לעזרה. קשה להבין כיצד הם עומדים שם, המשקיפים הללו, ובשמה של העתונאות־עד־הסוף מנציחים את אסונם שלהם, כיצד אינם משליכים לכל הרוחות את המצלמות ואת ציוד הקול ואת שאר אבזרי ההפקה וחשים לתת יד לאומאירה, לצלול ולנסות לשחרר את הילדה, לרדת כמו מטורפים או מוכי אמוק לגייס ציוד הצלה, או אפילו לתלוש את שערותיהם ולכסס את ציפורניהם כמו בני־אדם מיואשים. מה פתאום! הם בוודאי התפללו לעוד דקת חיים של אומאירה, עוד מטר סרט.

העמידה מן הצד („אנחנו רק מצלמים עובדות" הם בוודאי אמרו לעצמם) היא הדה־הומאניזציה של העתונאות, עתונאות־עד־הסוף, עתונאות בכל מחיר, גם במחיר חיי אדם. כדאי לעצור כאן לרגע. זוהי חרפה צורבת, מסוכנת.

בין סטייק לבן לוודישקווט

מאת זאב סטרומינסקי,
סופר „דבר" בגרמניה

כל יהודי שלישי בשוודיה הוא יוצא פולין. שלושת אלפים יהודים פולנים מצאו את דרכם לממלכה השוודית כאשר „שיכנעה" הרפובליקה הפולנית העממית, לאחר מלחמת ששת הימים, בעיקר בשנים 1968 ו־1969, את שארית הפליטה היהודית שנותרה עד אז בפולין לעזוב את פולין, בליווי מסע אנטישמי פרוע. שוודיה היתה אחת מארצות היעד העיקריות לגל הגירה זה, שרובו המכריע לא חשב אפילו לעלות לישראל. בצד נדיבותם דאגו השוודים, כמובן, גם לאינטרסים שלהם. עקב מדיניותם הסלקטיבית של מתן אשרות היו רבים מהמהגרים היהודיים אנשים צעירים, בעלי השכלה גבוהה ומקצועות טכניים ואקדמיים מבוקשים. יותר מעשור וחצי לאחר הגירתם אין סיפור קליטתם של היהודים הללו סיפור הצלחה מבחינה יהודית.

הקהילה היהודית בשוודיה היתה רגילה במשך ההיסטוריה שלה להגירה מארצות אחרות. היהודים הראשונים שהורשו להשתקע בשוודיה בשנת 1774 הגיעו מגרמניה. מאז עברו עליה גלי הגירה לא מעטים. לאחר מלחמת העולם השניה הגיע מספר רב של ניצולי שואה, רבים ממזרח אירופה. גם דיכוי המרד ההונגרי ב־1956 והקץ ששם הצבא האדום לרפורמות בצ'כוסלובקיה ב־1968 הביאו להגירה יהודית לשוודיה. חרף מסורת הגירה זו הצליחו המהגרים מפולין להשתלב במידה מוגבלת בקהילה היהודית בשוודיה. רק חלק קטן מהם נרשם כחברים בקהילות היהודיות וחלק גדול מהמהגרים נישאו בינם לבין עצמם.

יחסים מתוחים שוררים ביניהם לבין המוסדות היהודיים בשוודיה לעתים קרובות. „מדובר בוודאי גם בכישלון מצידנו", אומר ואנדאריק לוי, נשיא הקהילה היהודית של שטוקהולם – העיר שבה חיים 8000 מ־17,000 היהודים שבשוודיה – ויו"ר הוועד הארצי של הקהילות היהודיות, בהתייחסו לריחוק, הקיים גם כיום, בין יהודי שוודיה למהגרים מפולין העממית.

בחלק ניכר נובע ריחוק זה מחוסר־הבנה וחוסר אמון הדדי. כך, לדוגמה, ניתן לשמוע בקרב המהגרים טענה לפיה התנגדו הקהילות בשוודיה לכניסת יהודי פולין מחשש לעליה באנטישמיות. האמת היא, אומר לוי, שהקהילה היהודית פעלה אצל שלטונות שוודיה למען הסדר נדיב למתן אשרות כניסה. „בשנים הללו הגיעה מדיניות ההגירה לכדי הגבלות גדלות והולכות. ללא השתדלות היהודית לא היה מספר אשרות ההגירה ליהודי פולין גבוה כפי שהיה".

יחד עם זאת ברור ללוי, כמו שברור ליהודים רבים אחרים, ותיקי שוודיה ויוצאי פולין כאחד, כי הניכור בין שתי הקבוצות מקורו באופן מהותי גם בשוני של הרקע היהודי שלהן.

ביהדות שוודיה ניכרת השפעה רבה של דגם הקהילות של יהדות גרמניה ההיסטורית. הדבר נכון הן מבחינת קיומן של „קהילות־אחדות", המאגדות את הפלגים השונים ביהדות, וחברות קבועה בתשלום דמי חבר בהיקף לא מבוטל, והן מבחינת הרגש שבחיים היהודיים. הדת היא עבור יהודי שוודיה חלק בלתי־נפרד מחיי היהדות למרות ההכרה בהיבטים החברתיים, תרבותיים ובמידת־מה גם לאומיים של חיי הקהילה. רק משנות השבעים נקראת הקהילה בשטוקהולם קהילה יהודית ולא קהילת דת משה.

היהודים שהגיעו מפולין עומדים בניגוד בולט לגישה זו, במיוחד בני התקופה שאחרי מלחמת העולם השניה שגדלו בפולין הקומוניסטית ללא אוכלוסיה יהודית משמעותית. ילדים רבים של דור אחר המלחמה גדלו ללא כל נגיעה לדת ולמנהגים, ולעתים קרובות, ללא כל קשר יהודי בכלל. נוסף לכך, היו המנוכרים מהיהדות מיוצגים בשפע דווקא בקרב אלה שפנו לשוודיה.

הקשר לדת אינו קיים כמעט גם בקרב בעלי זיקה יהודית לאומית המנסים לקיים פעילות יהודית על בסיס לאומי. צעירים יהודים מפולין גרמו להלם לוותיקים לא מעטים כאשר ערכו – במסגרת חוג יהודי מאורגן – מסיבת סילווסטר עם בשר חזיר וסרטנים. צעקה קמה בקהילת שטוקהולם כאשר חברי מועדון נוער יהודי־פולני אירגנו מסיבה במרכז קהילתי השתמשו בסיר חלבי לצד סירים בשריים – בלי לדעת כלל מה הם מחוללים.

פחות תמימים היו הורים יהודיים צעירים יוצאי פולין בעיר מלמו בדרום שוודיה, אך גם הם גרמו לסיכסוך עם הקהילה. המהגרים הללו הכריזו כי הם „אנטי קלריקאליים" וסרבו לשלוח את ילדיהם למחנה־נופש של הקהילה, עם ילדיהם יאלצו לאכול אוכל כשר.

„אנחנו לא פחות יהודיים מיהודים שוודיים, אנחנו רק שונים מהם", אומר שלמה קראוס, יו"ר סניף שטוקהולם של „ועדת התיאום של נוער יהודי־פולני בסקנדינביה". הוועדה היא ארגון של כ־400 חברים החיים בשוודיה ובדנמרק ומטרתה להציע ליהודים צעירים מפולין מסגרת משלהם. „אנחנו הדור האחרון של יהדות פולין ואנו חייבים לשמור על מסורת עשירה", מסביר קראוס. הארגון מקיים בדרך כלל שני סמינרים לשנה המוקדשים לנושאי יהדות פולין ונושאים יהודיים כלליים. בשנותיו הראשונות שימש הארגון, בדומה למסגרות מאורגנות אחרות, גם שוק שידוכים, אך כיום, יותר מעשור וחצי לאחר ההגירה, חשיבות התפקיד אפסית כמעט.

קליטת יהודי פולין בשוודיה הושלמה גם בתחומים אחרים. המהגרים שהגיעו בזמנו בגיל ילדות ונעורים לא רק הקימו משפחות אלא גם תפסו את מקומם בחיי המקצוע. ההשתלבות באורח־החיים הזר של החברה השוודית לא היתה אמנם קלה, אך נעשתה במידה חלקית לפחות. „לרבים מאיתנו יש שני חוגי חברים: יהודי־פולני ושוודי", מציין קראוס. לדבריו עולה מספר הנישואים של יוצאי פולין היהודיים עם שוודים כנראה, אפילו על מספר הנישואים עם יהודים שוודיים.

למהגרים אין על־פי־רוב יחס לבבי לארץ הולדתם פולין, דניאל קוברמן, מנהל המרכז התרבותי־חברתי היהודי בשטוקהולם, ואחד מיוצאי פולין המעטים שהגיעו לתפקיד בכיר במימסד היהודי סבור, כי רוב שותפיו להגירה אינם מתעניינים עוד בנעשה בפולין. קשרים רגשיים לפולין הם על־פי־רוב רגשי עויינות. רק מעטים עוקבים אחר המתרחש בארצם הקודמת או פעילים למען נושאים פולניים. מעורבות אישית בעניינים פולניים מופגנת, אגב, במידה שהיא קיימת בכלל, ברוב המקרים למען האופוזיציה הפולנית ולא למען המשטר הקומוניסטי.

היחס לפולין ולפולנים העסיק בזמנו רבים מן הצעירים שהיגרו מארץ זו. זוכרת אלה הוספיטלניק, שהגיעה מפולין והיתה פעילה ב„מועדון באבל" של הנוער היהודי מפולין (שאינו קיים עוד). לעיתים קרובות חלה הרפה ביחס השלילי של הצעירים לפולין לאחר ששמעו מחבריהם סיפורים על נסיונם עם האנטישמיות הפולנית.

אופייני הוא שגם השימוש בשפה הפולנית אינו קושר את היהודים בנוסטאלגיה פולנית. שפת האם, שרמתה, אגב, אינה תמיד מזהירה לאחר זמן כה רב, אינה נושא לטיפוח אלא בעיקר כלי שימושי. לבני 30־40 רבים פולנית היא גם הגשר בין הדורות. להערכתה מדברים הורים בגיל זה בחלקם הגדול פולנית עם ילדיהם שנולדו בשוודיה משום שדור הסבים אינו שולט בשוודית. בלי מידה זו או אחרת של פולנית לא תהיה לדור המבוגר שפה משותפת עם הנכדים. הילדים הקטנים הם לעיתים גשר בין הוריהם למימסד היהודי. הורים צעירים רבים מבקשים שילדיהם יפקדו את אחד משלושת גני הילדים היהודיים שבשוודיה או מאוחר יותר, את בית ספר הילל היהודי בשטוקהולם.

הורים יוצאי פולין שולחים את ילדיהם לבית הספר היהודי, ביחס למספרם, יותר מהורים יהודים שוודים, אומר נשיא הקהילה לוי. יהודים שוודים מושפעים לעיתים קרובות מהגישה „היה יהודי בביתך ובן־אדם ברחוב" ונרתעים ממתן ביטוי כה גלוי של מוצאם כמו לימודי ילדיהם בבית ספר יהודי, אומר לוי. בשביל היהודים הפולניים החשים זיקה ליהדות נראה הדבר, לעומת זאת, טבעי יותר. לוי מקווה, כי בהמשך ישתלבו המהגרים הצעירים מפולין במידה גדלה והולכת בחיי הקהילה היהודית בשוודיה. „לרבים מהמהגרים", אומר נשיא הקהילה, „מידה רבה של יידישקייט".

במלאת שלושים למותו של חברנו היקר

יאיר שמחוני ז"ל

תערך אזכרה וטקס גילוי המצבה ביום שלישי 26.11.85 י"ג כסלו תשמ"ו. בשעה 12.00
יציאת אוטובוסים „ממשקי תקים" סוטין 27 ת"א.
בשעה 15.30 יציאה ממגרש החניה בקיבוץ יפתח לבית העלמין
בשעה 17.00 ערב זכרון בחדר האוכל
בשעה 18.30 חזרת האוטובוסים מיפתח לת"א

המשפחה
ובית יפתח

במלאות שלושים לפטירת יקירנו

צבי קרן ז"ל

תתקיים גלוי מצבה בצור שלום ביום שני, י"ב כסלו תשמ"ו 25.11.85.
הסעה מהבית מרחוב יצחק בן צבי 27 קרית חיים, בשעה 3.00 אחה"צ.

המתאבלים בצער רב
אשתו: ברכה
בנו: ברכה
משפחות: אדלר, רייס וגזית

לחברנו פורוחוביק שמואל וב"ב
הננו משתתפים בצערך במות אמך

אהובה ז"ל

ההנהלה והעובדים
בלשכת המס מרחב ת"א

מרכז השלטון המקומי בישראל

אבל על מותו של

יוסף גדיש

סגן ראש עירית ירושלים
איש רב פעלים בשדה החינוך
במרכז השלטון המקומי
ומשתתף בצער המשפחה

דב תבורי
יו"ר המרכז

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי, קרית טבעון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
והדבר ביטול הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, קרית טבעון, הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית מפורטת הנקרא: „תכנית מס' טב/35 א' — בינוי במורד אורנים, קרית עמל", המהווה שינוי לתכניות הבאות:
ג/84 — תכנית בית שערים.
ג/772 — תכנית מפורטת במורדי אורנים.
ואלה השטחים הכלולים בשינוי התכנית:
גוש 11389, חלק מחלקה 4
גוש 11390, חלקי חלקות 2, 16
גוש 11394, חלקי חלקות 1, 2, 27—30, 32
התכנית חלה על שטח גבעה הנמצאת לאורך דרך קרית עמל.
עיקרי הוראות התכנית:
א. יעוד שטחים למגורים, לצרכי צבור, למסחר, לדרכים ולאתר לשרותים מכניים.
ב. חלוקה למגרשים וקביעת הוראות בניה.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע משינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, קרית טבעון.
ההודעה בדבר הפקדת תכנית מס' טב/35 — בינוי במורד אורנים, קרית עמל, שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2781, תשמ"ב, עמ' 865 — בטלה.

משה גלזנר
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה
ט"ז חשון תשמ"ו
30 באוק' 1985

במסגרת שיפור השירות לציבור

יפעיל משרד הבטחון
מרכז מידע

בו ניתן יהיה לקבל מידע בנושאים עליהם מופקד המשרד.
השירות יופעל החל מ־1.12.85.
קבלת המידע בטלפון 205144.
מדי יום בין השעות 07.30—16.00
וביום ו' בין השעות 07.30—12.00.

הזמנה לתערוכת בקר
"און" אגודה להזרעה

מזמינה את ציבור הבוקרים **לתצוגת פרות חלב**, אשר תתקיים ביום שלישי 26.11.85 החל משעה 9.30 בשטח התערוכה שליד פריית „און" (מסעף כפר ברון).
תוצגנה 4 קבוצות בנות פרים מ־5 ארצות.

לאמציה פורת
איתך באבלך על מות

אביך

תלמידי בית הספר
לאורחים של
אוניברסיטת בר אילן

הועדה המקומית לתכנון ולבניה נס ציונה
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה נס ציונה בקשה להקלה באחוזי בנייה בחלקה 110 בגוש 3845.
החלקה נמצאת באיזור שייעודי הקרקע בו לפי תכנית (המתאר נס/1/1) היא מגורים א/1 שבו מותר לבנות בניין בן שתי קומות 20% בקומת קרקע, 20% בקומה א' ובסה"כ 30% בשתי הקומות ולא יותר מ־400 מ"ר. קו הבניין הצדדי המותר הוא 4.0 מ'. מבקשים להתיר בנייה בהיקף של 36.0% וקו בניין צדדי של 3.60 מ'.
לכל מי שיש לו התנגדות מ־איזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בתוך מועד של 15 יום החל מיום פרסום הודעה זו. לאחר מועד זה תובא כל התנגדות שתוגש כנ"ל לדיון בועדה המקומית לתכנון ולבניה והיא תחליט בנדון.

ניסן קרופסקי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 —
מרחב תכנון מקומי, קריות

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות הוגשה בקשה לקירוי מרפסת פתוחה בגג רעפים וסגירתה בחלונות ברחוב דפנה 32 ב' קרית ביאליק גוש 11534 חלקה 33.
מהות הסטיה: סגירת המרפסת בסטיה מאחוזי הבניה המותרים.
כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית שד' ויצמן 5 קרית מוצקין, תוך שבועיים מיום פירסום הודעה זו.

ע. [illegible]
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
המנהל המוסיקלי: זובין מהטה

תל־אביב, היכל התרבות 8.30 בערב
סדרה 3: הערב — 24.11.85
קונצרט למנויים מס' 2
מנצח: גנתר הרביג
דניאל בנימיני ויולן

ירושלים, בנייני האומה יום ב', 25.11.85, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 2
מנצח: גנתר הרביג
דניאל בנימיני ויולן

חיפה, אודיטוריום חיפה 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 2
מנצח: גנתר הרביג
דניאל בנימיני ויולן
סדרה 1: יום ג', 26.11.85
סדרה 2: יום ד', 27.11.85
סדרה 3: יום ה', 28.11.85

לתשומת לב מנויי! בקונצרטים למנויים שבהם תבוצע האופרה „לה בוהם" תוכלו להכנס אך ורק בסדרתכם. החלפות מסדרה לסדרה לא תתקבלנה.

הזמנה לנושים
נמסרת בזה הודעה כי כל הטוען שהוא הנושה של עיזבון המנוח אריה פסלוב ז"ל שנפטר בירושלים ביום 3.9.78 מוזמן להודיע בכתב על תביעותיו מעת העיזבון תוך 3 חודשים מיום פרסום הודעה זו לפי הכתובת מירה בר־נר עו"ד רח' סמולנסקין 14 ת"א — 63415.

מירה בר־נר
מנהלת העיזבון

ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
תיק בנין 3686/1

נתנה בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 229 בגוש 7167 רח' שנקר מס' 15 חולון. הכוללת הקלה של 6% משטח המגרש 1920 מ"ר בשלוש הקומות לכל דיירי הבית לפי התכנית המוסכמת לשיפור תנאי התכנון.
החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים 4—3 קומות לפי ת. ב. 84.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רחוב ויצמן בשעות קבלת קהל. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד חיים שורק
יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
תיק בנין 4222/166

ניתנה בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 245 בגוש 7341 רח' ירמיה מס' 10 חולון, הכוללת הקלה עבור תוספת קומה חמישית ו־5% עבור מעלית + 25% עבור תוספת קומה משטח המגרש (1,053 מ"ר) לשיפור תנאי התכנון אף דיור. החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ד'.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד חיים שורק
יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

הביטוח (הלאומי) ישלם

מאת אהרן גבע

האוצר והביטוח הלאומי – יחסים מורכבים. הראשון מניח שהשני בכיסו. השני נייטראלי מדי.

המרד הפתיע, תגובת האוצר היתה צפויה. לא הוא, האוצר, ישלם. במקרה זה ישלם הביטוח הלאומי.

המעסיקים התחייבו לספוג עד סוף השנה תוספת יוקר של 12 אחוזים, אבל תוספת היוקר תהיה גדולה יותר. כלומר, ככל שהדבר תלוי במעסיקים, תהיה העלאת מחירים. האוצר מנסה למנוע את ההתייקרויות: מציע למעסיקים פיצוי עבור תשלום תוספת היוקר המוגדלות.

אילו דרכים פתוחות בפני האוצר? הוא יכול להוריד את תשלומי מס ערך מוסף שלהם, או להוריד את שערי הריבית עבור ההלוואות שקיבלו מהממשלה. אבל האוצר בחר בדרך אחרת, מסובכת וביורוקרטית יותר: המעסיקים ישלמו את תוספת היוקר לעובדים, אבל ישלמו פחות לביטוח הלאומי. האוצר יפצה את הביטוח הלאומי.

מדוע מציע האוצר דרך מסובכת כל כך? תשובה לשאלה זו מחייבת שימת לב לפרט קטן: באוצר, לאחר שנתקבל העקרון שלא תהיה הוצאה נוספת בסעיף כלשהו בלי קיצוץ מקביל בסעיף אחר, אין אומרים מתי יפצו את הביטוח הלאומי. מכאן שהאוצר יפצה את הביטוח הלאומי רק לאחר שימצא סעיף מאזן. ומכיוון שקיצוץ התקציב קשה כקריעת ים־סוף, יצטרך הביטוח הלאומי לחכות למשיח עד שיראה את

הכסף. וכשלא ישלם את החוב, יבוא האוצר לביטוח הלאומי בדרישה: תקטינו את התשלומים למבוטחים, אין לכם הרבה כסף ברזרווה.

הצעה זו של האוצר לא היתה עולה על הפרק אילו התייחס האוצר אל הביטוח הלאומי כאל גוף עצמאי. אולם עצמאותו של זה נשחקת מדי שנה. הביטוח הלאומי גובה עבור האוצר מסים (אגרת חינוך, מסכות גאז וכו') ומשמש כלי לביצוע מדיניותו. לפי דרישת האוצר הקטינו תשלומים (לילדים, למשל) בלי להקטין במקביל את הגביה. משום תלותו המתמשכת של הביטוח הלאומי באוצר, לא פלא שהאוצר לא שאל כלל אם יסכים הביטוח הלאומי לפצות „ומבית" את המעסיקים על תשלום תוספת היוקר. הניחו שהביטוח הלאומי ומועצתו מונחים בכיס.

עולם מזויין

מאת יורם פרי

רות סילבר, לשעבר יו"ר הסוכנות האמריקאית לפירוק החימוש: אילו עלתה ההוצאה לייצור מכוניות בשיעור שעלו ההוצאות לייצור נשק במשך 40 שנה, מכונית משפחתית ממוצעת היתה עולה היום 300,000 דולר

ערב פגישתם של רייגן וגורבצ'וב בז'נבה הכינה להם הגברת רות ל' סילבר תזכיר קטן על מצבו של העולם. הוא אמנם לא יועד רק להם, אלא יצא לאור כספר. אבל שני אנשים אלה, הקובעים את גורל העולם, לא יכולים היו להתעלם ממנו. כך לפחות קיוותה המחברת.

הסקירה, הנושאת את השם „הוצאות עולמיות – חברתיות וצבאיות", מציגה תמונה מזעזעת המעידה על אופיו של המין האנושי, כפי שזה מתבטא בהחלטות מנהיגיו. הדברים אמורים בפער שבין ההוצאות שנועדו להרוג בני־אדם, לבין ההוצאות שנועדו לעשות את חייהם טובים, נעימים ומאושרים יותר.

ממחיש זאת, למשל, היחס בין מספר החיילים בעולם לבין מספר הרופאים. על כל 43 אנשים בעולם יש חייל אחד. ואילו רופא אחד יש רק על כל 1,030 איש. ארה"ב וברה"מ מוציאות את הסכומים הגבוהים ביותר בעולם לצרכים צבאיים. האם הדבר עושה את תושבי מדינות אלה לבריאים יותר? מסתבר שלא.

השוואה של שיעור תמותת התינוקות – שהוא אינדיקציה לרמת הבריאות והתברואה – מראה, כי ארה"ב ניצבת במקום ה־15, וברה"מ – במקום ה־51, בין 160 מדינות העולם. ההוצאה לנשק באה בבירור על חשבון ההוצאה לשירותי רפואה ולהצלת חיי תינוקות.

ספרה של סילבר, שעמדה בשעתו בראש הסוכנות האמריקאית לפירוק החימוש, מצייר תמונה מדהימה על היקף ההוצאה העולמית לצרכים צבאיים ועל המחיר המאמיר ההולך של כלי המלחמה.

בשנה שעברה הוציאו מדינות העולם על חימוש חיזון 800 ביליון דולר, וזאת על־אף שמאגרי הנשק הגרעיני מספיקים כדי להרוג 12 פעמים כל אחד מתושבי כדור הארץ. ב־40 שנות מירוץ החימוש מאז מלחמת העולם השניה הושקעו בין שלושה לארבעה טריליון דולר ביצירת 16,000 מגאטון של חומרי נפץ גרעיניים. למי שמספר זה אינו אומר דבר, הנה נקודת התייחסות: כדי להרוג 39 מיליון אנשים במלחמת העולם השניה, בקוריאה ובווייטנאם היה צורך רק ב־11 מגאטון.

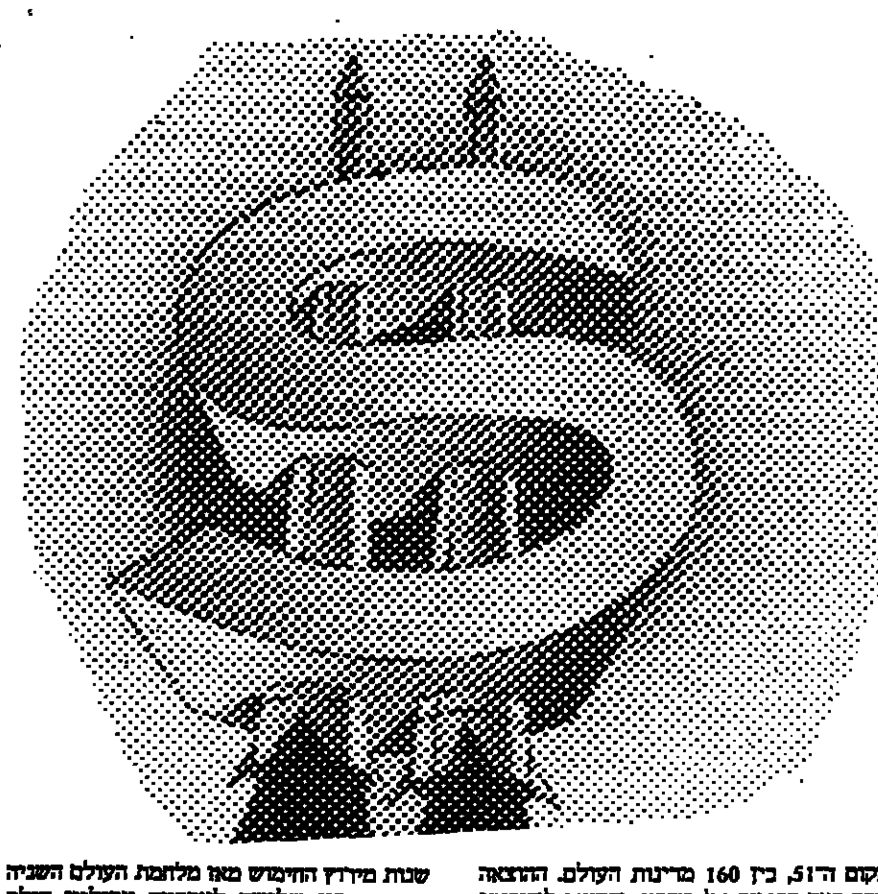

יהיה זה לא נכון לטעון שהעולם לא התקדם במאומה במשך 40 שנה אלה. היו חידושים טכנולוגיים משמעותיים, יש צמיחה כלכלית, היו תהליכי דקולוניזציה ועלתה רמת החיים. אבל אלה מחווירים לעומת ההוצאה הצבאית האדירה, שהחליט עליה קומץ שליטים בכל מדינה, מבלי שהמוני האוכלוסיה יכולים היו להשפיע כלל.

וכל זה, כשכלי הנשק נעשים קטלניים יותר ויותר. טווח טורפדו ששוגר מצוללת ב־1945 הגיע ל־5.7 מייל בלבד. טיל שיוט הנורה היום מצוללת יכול לגמוא מרחק גדול פי 262, ולהגיע לטווח של 1,500 מייל. שטח ההרג של פגז המשוגר היום מתותח גדול פי 250 על השטח שכוסה ברסיסי פגז ששוגר במלחמת העולם השניה.

האם גם האינדיקטורים החברתיים צמחו בקצב כזה? מספר יודעי קרוא וכתוב בעולם גדל פי שניים בלבד מאז 1945, ועדיין אחד מתוך שלושה בני־אדם על כדור הארץ הוא אנלפבית. רמת החיים עלתה, אמנם, אבל עדיין אחד מתוך כל ארבעה אנשים בעולם חי ברעב. גם תוחלת החיים עלתה, אבל רק באחוזים בודדים.

לעומת זאת, שיעור הגידול בהוצאות הכספיות הקשורות בשיפור יכולת ההרג וההרס גבוה במאות אחוזים. שר הבטחון יצחק רבין סיפר באחרונה כי פגז טנק שבו השתמש חיל השריון לפני מספר שנים עלה בין 600 ל־800 דולר. התותח המודרני שלו, שבו מבקש צה"ל לצייד עתה את חיל השריון, עולה לא פחות מאשר 50,000 דולר.

דוגמאות מדהימות יותר אינן חסרות. רות סילבר חישבה ומצאה, כי אילו עלתה ההוצאה לייצור מכוניות באותו שיעור שעלו ההוצאות לכלי מלחמה היתה מכונית משפחתית ממוצעת עולה היום 300,000 דולר.

ככל שהבטחון נעשה יקר יותר, אין מנוס מלהודות, הוא בא על חשבון צרכים אחרים. העולם אינו מסוגל להעלות באותה מידה את השקעתו בייצור כוח ההרס וההרג מחד גיסא וברפואות מאידך גיסא. וככל שהבטחון נעשה עיסוק מרכזי יותר, טוענת מחברת הסקירה, עולה גם משקל אנשי הצבא. עובדה, ב־1960 היו רק 22 מדינות מתפקדות תחת שלטון צבאי. בשנה שעברה הגיע מספרן ליותר מ־50.

זה מה שקורה בעולם מזויין. הספק אם שיחות שני מנהיגיו, אפילו ידליפו שהיו שיחות טובות ומועילות, ישנו מגמה זו.

על טרשי ארץ־ישראל, עד היהודי האחרון

מאת יצחק פישלר

הטיעון מצד הדמוגרפיה: מספר היהודים בארץ־ישראל ילך ויקטן, מספר הערבים – ילך ויגדל. המדינה תהיה פלשתינאית יותר ויותר.

יש אנשים המוכנים להגן על טרשי ארץ־ישראל עד היהודי האחרון, ויש להם סיכויים טובים להצליח, כי הדמוגראפיה עובדת לרעתנו.

כבר נאמר לא אחת שיש סיכויים שהרוב היהודי בארץ־ישראל ייעלם בשנת 2000 או 2005, אפילו נתעלם מכך שבארץ־ישראל השלמה כלול גם עבר הירדן המזרחי, כפי שהבטיח הקדוש־ברוך־הוא לאברהם אבינו. אבל גם המינימאליסטים של גוש־אמונים, המסתפקים בעבר הירדן המערבי, יודעים בסתר לבם שיש קפאון בריבוי הטבעי של האוכלוסיה היהודית בשעה שהערבים בישראל וביחוד הערבים ביהודה, בשומרון ובעזה מרבים להוליד.

אכן, אם יבואו לארץ 100,000 עולים בשנה, תידחה נקודת־המפנה בהרכב האוכלוסיה בארץ־ישראל. היא תידחה גם אם 100,000 ערבים ייעלמו מן האופק כל שנה. אין זה משנה באיזו דרך. אבל אם יימשכו תנועות ההגירה הנוכחיות, נגיע אל נקודת המפנה בראשית המאה ה־21.

אלא שנקודת־המפנה איננה הבעיה הגורלית לקיומה של מדינת היהודים. הבעיה הגורלית היא המפולת המהירה והנוראה הצפויה בראשית המאה הבאה. קראתי זה לא כבר ב„דבר" שיש קושי בזיהוי דמוגראפי. באמת? פתחתי את השנתון הסטאטיסטי החדש ומצאתי כמה נתונים המוכיחים, כי בראשית המאה ה־21 יתהווה בארץ־ישראל, אפילו בלי עבר הירדן ובלי הפליטים המתרפקים בשער, רוב ערבי מאסיבי, אם לא תהיה עד אז עליה המונית כמו שנות המדינה הראשונות.

להלן כמה נתונים מחכימים: בקרב האוכלוסיה היהודית, החיה כיום בארץ, רק 46 אחוז הם בני 24 או פחות מזה. 27 אחוז מן היהודים הם בני 46 ויותר. ואצל הערבים? בקרב ערביי ישראל 69 אחוז הם בני פחות מ־24, ואילו הבוגרים יחסית, בני 46 ומעלה הם 10 אחוזים. התפלגות גילים דומה יש גם באוכלוסיה הערבית ביהודה, בשומרון ובעזה.

כך ב־1984. איך ב־2004? בעוד עשרים שנה יסתלקו מן העולם יהודים רבים, עקב הזדקנות האוכלוסיה. מספר הילדים היהודיים שיוולדו בארץ בראשית המאה הבאה יהיה נמוך, ולא רק מפני שמשפחה יהודית מולידה מעט ילדים. מספר הנולדים היהודיים יהיה נמוך, מפני שכבר היום נמוך אחוז היהודים שיקימו משפחות ויולידו בנים ובנות בעוד 20 שנה.

היפוכו של דבר בקרב הערבים, משני עברי הקו הירוק. כיון ששיעור הקשישים באוכלוסיה זו נמוך, לא רבים מן הערבים ימותו עד ראשית המאה הבאה (למורת־רוחם, יש להניח, של הרב כהנא, הרב לוינגר הרב דרוקמן, וכן של אריאל שרון, רפאל איתן ויצחק מודעי, שכבר הבהיר באילו תנאים יישב בקואליציה עם המפלגה הנאצית הישראלית).

מכל מקום, בעוד 15, 20 ו־25 שנה שיעור התמותה בקרב הערבים יהיה נמוך, בעוד ששיעור הילודה הערבית יהיה עצום. בארץ יוולדו הרבה מאוד ילדים ערבים. אפילו ששיעור הילודה בקרב הערבים יקטן במקצת (צמצום הילודה במשפחה הערבית הוא נחמה פורתא בלבד לחסידי הארץ השלמה, כי מספר הילדים במשפחה הערבית יהיה כפול ממספרם במשפחה היהודית גם בדור הבא).

חסידי הטרשים טוענים, שאין לסמוך על תחזיות, ובאמת, עליה המונית יכולה להוליד מפנה. עם זאת, חומר למחשבה יש בנתוני השנתון הסטאטיסטי על התפתחות העליה והירידה. ראשית, הירידה. זו הגיעה כנראה ל־420,000 נפש מאז קום המדינה. בשנות השמונים מספר היורדים הוא פי שנים ויותר משהיה בשנות השבעים. שנית, העליה. זו מגיעה בשנות השמונים לשליש היקפה בתקופות ממוצעות, לאו־דווקא הירואיות: כ־10,000 לשנה בזמן האחרון, לעומת 48,000 בשנה בראשית שנות השבעים או בראשית שנות השישים.

אז אפשר לצפות לנס. ואמנם, עם ישראל ידע לא רק חורבן ושואה, פה ושם ידענו גם נסים. [illegible] לעיל. איך יהיה? ההכרח לחיות עם יותר ויותר ערבים, עם יותר ויותר טרוריסטים, עם יותר ויותר פיגועים, עם יותר ויותר מעשי דיכוי, עם יותר ויותר בזיונות גזעניים – יניע יותר ויותר אנשים צעירים, שהיאוש יאחז בהם, לרדת מהארץ. בעקבות התהליך הזה, פחות ופחות יהודים מן הגולה ירצו לעלות לארץ הגזירה ולחיות בה. סוף־סוף, אפילו קומץ הנאצים של הרב כהנא מעדיפים את ניו־יורק, וכמוהם גם חסידיה של דניאלה וייס.

ולכן, אם רוצים להציל את מדינת היהודים, מוכרחים לנטוש את הטרשים.

ענין קשה לנטוש בהסכמה: חזית הסירוב היא חזית חזקה. כלולים בה רבים מראשי מדינות ערב. כלולים בה רוב מנהיגי הפלשתינאים, כלולים בה פעילי כל המפלגות שמימין למפלגת העבודה, אפילו כמה מן הפעילים בתוך מפלגת העבודה. אז מוכרחים לדבר על נסיגה חד־צדדית, תוך היצמדות לכמה טרשים, שהכרח להחזיקם מסיבות בטחוניות־צבאיות טאקטיות. מוכרחים להמאיס על הציבור את החיים במדינה שתהיה פלשתינאית יותר ויותר, אפילו ימשיכו לקרוא לה ישראל. מוכרחים ליצור אווירה, שבה יכירו אנשים בחיוניות הנסיגה, אפילו הנסיגה החד־צדדית.

הסיכוי להבטיח רוב בציבור לנסיגה כזאת הוא דל, אבל מוכרחים להיאבק עליו, אם באמת רוצים לחיות בארץ־ישראל.

שעטנז של סתיו / חיים גורי

[illegible]

„...שחקני הנבחרת לא מיצו אפילו 30 אחוז מיכולתם. אין להם משמעת עצמית. אם לא דורשים מהם הרבה אינם נותנים הרבה... כל אחד רואה עצמו כוכב־עליון..."

אורי מלמיליאן

„...לא היתה לחבר'ה מוטיבציה..."

אחד הנבחרים בשובו מאוקראינה.

את הדברים האלה, טיפה בים, אמרו „בחורינו" בפני ועדת ההתאחדות לכדורגל החוקרת את הכשלון. נכון, אלמלא גד מכנס (זה קורה) ואלמלא החמיץ רוזנטל את „הזדמנות חייו" (זה קורה) ואלמלא בירך אותנו את השופט והקהל במלכודן בתנועה המזרחית הידועה, אולי אולי אולי היו הדברים מתגלגלים אחרת.

משפטי התנאי האומללים.

„מוטיבציה", או בהקשר הזה „רצון לנצח בכל מחיר", „שאפתנות", „רוח־לחימה", „הנעה פנימית", „תשוקה", „יצר", „אספרי די קור", כמאמר הצרפתים. פגשתי זה לא כבר את יעקב הודורוב, גדול שוערי ישראל בכל הזמנים. שאלתי אותו לפשר כשלון הנבחרת. הוא אמר לי: „אנחנו לא עשינו פרסומת ל„עלית" או לביגונס אחר, אנחנו נשאנו על החזה רק את סמל האגודה או את סמל הנבחרת. כולנו עבדנו. היינו חובבים. לא קיבלנו כסף. היה לנו כבוד לאגודה ולדגל הלאומי. על משגים טכניים חיפינו ברוח־לחימה".

אני זוכר אותו מגן על שערה של ישראל בקרדיף נגד נבחרת ולס, נגד ג'ון צ'ארלס הנורא. הוא היה חולה וקדח בארבעים מעלות חום. כאשר הגיע היומן ארצה, אמר לי ידיד אחד: „זה לא כדורגל, זה קידוש־השם, כך הגנו על רבניה..."

היתה לו „מוטיבציה" להודורוב.

★

אני זוכר, היו זמנים בהם נשאלה השאלה האם יספיק „האוויר" לבחורינו במשך 90 דקות המשחק. לא פעם קראנו ש„האוויר הספיק להם רק למחצית אחת". הסבירו זאת מול כושרם של המקצוענים מחו"ל „האוכלים יומם ולילה רק כדורגל". אך איש לא הטיל ספק ב„מוטיבציה" של הבחורים לובשי הכחול־לבן והקהל מילא בהמוניו את היציעים, דבר שהיה כרוך ביום שבתון ממש בדרך לאיצטדיון רמת־גן ומשם.

פקקי התנועה האינסופיים...

ו„הם נתנו את כל הלב".

בעת אני קורא כי „שחקני הנבחרת לא מיצו אפילו 30 אחוז מיכולתם". קלאוזביץ הנודע קבע באחד ממחקריו כי „יחסי מוראל מול חומר הם 1 ל־3.5". בשל כך ניצחו או החזיקו מעמד המאמינים, הנלהבים, חדורי טעם המערכה.

נכון, מלחמה איננה ספורט וספורט הוא בסך הכל רק ספורט, אך לך דע מה שיחקה „המוטיבציה" במכלול המרכיבים היוצרים את המנצח באולימפיאדות. נתונים טבעיים, יופי אך הוסף לכך את השגעון לדבר, את אימוני הפרך, את תום הלב, את ההתמדה וההתמסרות, את התשוקה, את הכבוד העצמי וגם, כן, גם את „הכבוד הלאומי". די להביט בפניהם הדומעות, לא פעם, של האלופים בעת הדגל וההימנון עם חלוקת המדליות, כדי לדעת כי היתה להם...מוטיבציה.

★

זה בסך הכל ספורט, אני שומע, „יום עסל יום בסל", „הכדור לעולם עגול הוא" וכו', ובכל זאת שמעתי מפי אחד ממומחי הכדורגל בארץ, פרופ' דן הורוביץ, כי את חרפת הנבחרת ובעיית „המוטיבציה" היתה צריכה לחקור ועדת־חקירה של צה"ל ולא של ההתאחדות. שאלתיו למה והוא השיב לי ברצינות־למחצה, שיש בתופעה זו של „העדר מוטיבציה" ו„חוסר משמעת" ו„פושטיות" ו„יחסים מורעלים" ו„האשמות הדדיות" משהו החורג ממגרש הכדורגל. הללו, המשיך דן הורוביץ, קיבלו מקופת המדינה סכומי עתק ולא חסרו דבר. אם כך נהגו, סימן שיש פה איזו תסמונת שיש לבדוק אותה בהקשר כולל יותר.

פלטיני, אני חושב על פלטיני, על הווירטואוז הזה שתכונה בו יכולת מקצועית נפלאה ו„מוטיבציה". האם לא פלטיני או מרדונה, ספורטאי מעולה, חובב, שלא קיבל רבבות דולרים, אך „נתן את כל הלב".

★

ממוטיבציה למוטיבציה באותה מוטיבציה, להבדיל: אני קורא בעתון כי „מאות קצינים המהווים את שלד הפיקוד של צה"ל בעתיד מבקשים לנטוש את הצבא" ולהיקלט בשוק האזרחי בשל משכורות טובה יותר, בשל הקיצוצים בתקציב הבטחון ופיטורי חתיקים מהם המרמזים על איומת העתיד: „מה אני הולך לעשות כשאני משתחרר?" וכן בשל הסיכוי להסתדר בעוד מועד לפני היותם „סחבה סחוטה". אף גם, כך אמר שר הבטחון, בשל „אווירה ציבורית שאינה מעודדת את השירות הצבאי".

עניינים אלה הם מרכיבים נחשבים ב„מוטיבציה". והפעם אין מדובר בכדורגל, שהוא בבחינת „לא נעים אך לא נורא", אלא בדבר שהוא „בנפשנו", כדבר המליצים.

„פורשים מהצבא לא מעט מקרב אנשי המקצועות הטכניים, הזוכים למשכורות גבוהות פי כמה בסקטור האזרחי", אני קורא בעתון. אני משער את המשמעות לטווח ארוך בעיקר בעידן הטכנולוגי. הרי חזרו ואמרו לנו כי „מול הכמות הערבית עלינו להציג איכות ישראלית". כיצד נציג אותה אם בין הנוטשים אתה מוצא גם לא מעט מקרב הטובים.

האם באמת נבון הסיפור הזה? ומה יהא על הכוחות הלוחמים, אם יחסרו בקרבם מאות הקצינים הללו האמורים להוות חלק מ„שלד הפיקוד בעתיד"? דומה כי תמיד היה צה"ל מקום קשה כמקור פרנסה. היו טובים ממנו. כאן לא היה תמיד פיצוי כספי לניתוק מהבית, לאבק, לתלאות, לסכנה. היה אותו משהו אחר שהביא רבים וטובים לחתום על צבא הקבע. אין טעם לפרט, הדבר ידוע והוא יצר את „המוטיבציה".

אומרים שלאחר מלחמת יום־הכיפורים חל פיחות בכבודו של צה"ל וכי מלחמת לבנון תרמה אף היא את שלה, ולכן „נוצרה אווירה ציבורית שאינה מעודדת את השרות הצבאי", כדברי שר הבטחון. נעלמה הסיסמה „כל הכבוד לצה"ל" והדבר משפיע איכשהו על לבטיו ושיקוליו של קצין בעמדו על פרשת־דרכים בחייו.

האמת היא שסיסמה זו חייבת היתה לשוב לתחיה דווקא לאחר יום־הכיפורים. וכבר נאמר כי מעטים הצבאות בעולם שהיו מתגברים על „נתוני פתיחה" כאלה במושגי הזמן והמרחב שהיו אז, בעת ההפתעה הרצחנית והמתואמת בצפון ובדרום. קיסינג'ר הגדיר את המלחמה ההיא כ„נצחון טאקטי מזהיר לצה"ל וכתבוסה איסטרטגית־מדינית מכאיבה לישראל". הצבא, על רבבות לוחמיו, אינו „אשם" בה. להיפך: אם שגו מפקדים בכירים ומדינאים באיתור הסכנה, הרי הלוחמים בגבורה קורעת־לב ובתושיה ובאלתור וביזמה עצרו את המגפה ההיא וגם הכו אחור והכו בנצחונות, שאלמלא נבלמו על־ידי יד־הענקים של המעצמות היה גם כל הסיום אחר.

ישנו משהו מעוות, קל דעת ויהיר, כמעט „פושטי", בראיית צה"ל כקבלן לנצחונות־בזק כמו ב„קדש" וב„ששת הימים". כל צבא בהיסטוריה ידע גם את מרורי התבוסה ואת השחיקה הנמשכת ואת ההתשה ואת השגיאות החמורות. אך היו צבאות אדירים שהוכו והתפוררו והפכו לכל עבר והיו צבאות שספגו את המהלומה והמשיכו להיאבק והכו בנצחון הסופי והקובע. תבוסת דונקרק לא הפחיתה מכבודו של הלוחם הבריטי, רק חיזקה את נחישותו של העם להמשיך במערכה, כפי שבא הדבר לידי ביטוי גם בדבריו הבלתי נשכחים של וינסטון צ'רצ'יל.

אומרים אצלנו כי מלחמת לבנון גרמה אף היא לכירסום רציני ביוקרתו של צה"ל, שהיה הפעם בבחינת גלית אדיר אונים, ולא עלה בידו להשיג את יעדיו האסטרטגיים והמדיניים, כמצופה. אך יש לומר שוב כי לא כלל הצבא „אשם" במכשלה הזאת, אלא המנהיגות הצבאית והמדינית שניהלה את המלחמה הזאת שהתפתחה במהלכה למערכה כוזבת, מבולבלת, אל מול עם קרוע התוהה נדהם על צידוקה ויעדיה בתוככי התסבכות מתמשכת ומחפירה. קשה להשיג מהיר וממשי בשדה הקרב בנתונים כאלה. אותו צבא, אילו הופעל נכון, על דעת הסכמה לאומית, היה נוהג אחרת.

„אווירה ציבורית שאינה מעודדת שירות צבאי". אם אכן גם זו סיבה לנטישה ולאי־התימה, חייב עם ישראל לדעת כי הוא משחק בחייו במקרה דנן. עדיין אינני משוכנע אישית שאכן אלה הם פני הדברים ואותם מאות קצינים „בעלכר" בשל „האווירה", כי הדבר פגע במוטיבציה שלהם. אך אם אמת הדבר, אם יש בכך הסבר גם לתיסמונת „הראש הקטן" בקרב צעירים, שהיו אמורים מטבע מוצאם וחינוכם להוות את „חוד החנית", הרי שעם ישראל בבעיה, לא צה"ל לבדו.

הרי הצבא אינו חסין מביקורת. להיפך: דעת־הקהל והתקשורת בראשה תובעות דו"ח מתמיד ממערכת הבטחון. לא יתכן אחרת בארץ שעצם קיומה מותנה בצבא חזק ויעיל ובעל רוח־לחימה. מה עניין „האווירה הציבורית" לכאן? ביקורת, ולו גם חריפה, היא תגובה עניינית על נושא ממשי זה או אחר. „אווירה" היא מעין חולי מתמשך ולא מוגדר כמו אכזבה מכי „שלא סיפק הסחורה" כרצוי. ואלמלא היתה זו תופעה מפחידה למדי, היתה היא מגוחכת. אך זה מספיק, כנראה, שאם לא כן לא היה יצחק רבין מתייחס לכך.

רצוי שיישארו בצבא הקבע אותם קצינים שהצבא רוצה בהם וסומך עליהם, שיהיו חלק מהעלית המסורתית שבלעדיה אין תקומה לעמם. רצוי שלא יאמצו את חוק הכלים השלובים: „מה שיש בעם יש בצבא". כל הסיפור הישראלי לדורותיו הוא סיפור העלית המושכת. ושכר מצווה – מצווה.

[illegible]

זו כנראה הפיכה. שומעים רק מוסיקה צבאית בין החדשות. מאוחר. הלילה שייך לאויבים שקנוהו בכסף מלא, עד מחר. הירח שקע. לא רואים. זמן לזות. ואיש ואשה ועוד איש ואשה, ששמם לא ידוע. טוב לו וטוב לה עכשיו. רשעים מהלכים בלילה כזה, נעים, קרדאור בראשם. חשובים כמתים. תהילת עולמים לראשם. חושך מצרים. לילה מוזאר מתייפחות הרחק הרחק וכל הכאב וכל הגעגועים בקולה. נמשכת שם, עוד ועוד. בלעדים. רק בדיזנגוף קשה לטעות בזיהוי, כשיש אור. לא הכריזו פה איש. אל תקראו אליהם. רבים לא ישובו אלינו, לא בכוס, לא בעב העשן, כישופית בעידרור. רק הלב החי יישאר, יכתוב זכרונות אישיים, יהיה מאושר. שאול המלך צודק: נריכים מגדבים נרבתם פי שלושה. כדכר. קרדאור. עצמת אתנותיו. אין תשובה ממרומים. קול קרא לו וילך, „בלב שוטה נשך עשרה חיילים". עוד חמש לתזוזה. היא חיכתה לו כל כך. קח ימינה יותר, משוגע. זרגי־ברדרנוב לגדרות. חשובים כמתים. אום־כולתום מתייפחת הרחק הרחק ושושנה דמארי עונה. הוא שב לבקש את עצמת אתנותיו. לא ענה. או אולי לא הגיע עדיו. היה רעש נורא. אפילו אבני המדבר בכות שם עליו.

קנאה בתיירים העוברים לפני בשער שכם

כל הגזעים החזקים האלה לא ימותו אף שנפצעו קשה
ושבה והיתה לה ביום החרב ואהבתם תלך ותימשך.
כל הגבוהים וכל הבהירים האלה שלא חרב ביתם, שלא ערכו סיבוב בן שנות אלפיים הרחק כל כך מאדמתם.
כל הנשים האהובות האלה שידעו לא פעם זמנים קשים
עת באו עליהם שבטי הפרא, אשר ילדו כלאיים למובסים.
אך לא נשקפו מעיניהן הצדק והמוות כמו מעיני אמותי.
והמשוררים שם לא כתבו בדמע ולו תפילה אחת
הארורה כזו אשר חרכה את שפתותי.
ולא בכו האבנים לזכר ולא חיכו הנשארים לרצדיב
ולא האירה יקרות במעלות קדושים וטהורים אז התפארת.
הילת זהב על אברסט האבודים.

כל מנות הדם ייבדקו לגילוי „איידס" מרגע שהאוצר יאשר המימון לנושא

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

תוכנית למערך בדיקות לאיתור מנות דם הנגועות ב„איידס" הוצגה ביום ו' על־ידי מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' דן מיכאלי, במסיבת עתונאים בתל־אביב. התוכנית, בעלות שנתית של כמיליון דולאר, תופעל לאחר סיכום סופי עם משרד האוצר בנושא המימון.

פרופ' מיכאלי מסר, כי עם הפעלת התוכנית תעבור כל מנת דם שבבנק הדם המרכזי ובבנקי הדם של בתי־החולים בדיקה שיגרתית לגילוי נוגדנים לנגיף „איידס". כל מנת דם חשודה תושמד מיד, ודגימת הדם החשוד תועבר לבדיקה חוזרת. אם גם בבדיקה החוזרת יימצאו נוגדנים, תבוצע בדיקה שלישית, יקרה ומהימנה ביותר, במעבדה המרכזית של משרד הבריאות, ותורם הדם יוזמן לשיחת הדרכה רפואית. המידע על מצבו יועבר לרופא המטפל.

לכל לשכה מחוזית של משרד הבריאות תוצמד מעבדה במרכז הרפואי הקרוב, שתהיה קשורה למרפאה באותו בית־חולים. המרפאות ישמשו כמרפאות אזוריות לנושא ה„איידס". פרופ' מיכאלי ציין, כי תינתן אפשרות להקים גם מעבדות ומרפאות פרטיות לבדיקות ולייעוץ, בתנאי שיעמדו בסטנדרטים שמשרד הבריאות יקבע.

פרופ' מיכאלי מסר במסיבת העתונאים, כי מחלת ה„איידס" אינה עוברת במגעים פיסיים יומיומיים ואף לא בנשיקות שטחיות. עם זאת קיים פוטנציאל להעברת המחלה בנשיקות אינטימיות. המחלה עוברת בעירוי דם ובמגע מיני, הן מגבר לאשה ומגבר לגבר (בזרע) והן מאשה לגבר.

בארץ יש כיום 23 חולי „איידס" וידוע על עוד ארבעה (אשה אחת ושלושה גברים חולי המופיליה), הנושאים בדמם נוגדנים ל„איידס". קיום נוגדנים ל„איידס" בדמו של אדם אין פירושו שהאדם הזה חולה או שידביק אחרים במחלה. מספרם של החולים קטן בהרבה ממספרם של אלה שמפתחים תסמונת „איידס".

הכדורגלן ציון מרילי חשוד בעבירות מס

(ע). — שחקן הכדורגל של „מכבי" חיפה, ציון מרילי, בן 27, הובא ביום ו' לבית משפט השלום בעיר כחשוד באי־דווח על הכנסותיו השנתיות, המסתכמות בעשרות אלפי דולארים, לשלטונות מס הכנסה. הוא שוחרר בערבות של 20 מיליון שקל.

רכז המבצעים המחוזי של מס ההכנסה בחיפה והצפון בני דודיוביץ, טען בבית המשפט, כי מרילי נהנה מהכנסות שנתיות של עשרות אלפי דולארים, ששולמו לו על־ידי אגודת „מכבי" חיפה. על פי החוק חלה עליו חובת ניכוי מס במקור, ואחר כך עליו לשלם מס על ההפרש.

החוקר טען, כי הכדורגלן לא הגיש עד היום דו"חות לשנים 1983/84 על הכנסותיו, ולא נענה לדרישת פקיד השומה להגיש הצהרת הון.

שימי תבורי במשפט עובדי מע"מ שהקטינו השומה שלו

(ע). — הזמר שימי תבורי העיד ביום ה' בבית המשפט השלום בתל־אביב במשפטם של שני עובדי מע"מ, הנאשמים בכך, שבינואר 1982 ערכו לזמר שומה חדשה, נמוכה מזו שקבעו לו חודשיים קודם, במטרה למלט אותו מתשלום מס.

הנאשמים הם אילן עובד, בן 44, מבת־ים, וצבי גלילי, בן 29, מרמת גן.

הזמר אמר בעדותו כי לאחר שנקבעה לו השומה הראשונה במע"מ פגש את הנאשם אילן עובד בעת הופעתו במועדון „כריש" ברמלה, וכמה ימים אחר־כך התארח זמן קצר בביתו. „לא שוחחנו אף מלה על מע"מ", טען הזמר, והוסיף: „לא קיבלתי מאילן מאומה ולא נתתי לו מאומה".

אשר לגלילי, אמר תבורי, כי הוא לא היה בביתו ולא בילה עמו. במהלך קביעת גובה השומה היו לו עמו ויכוחים בלי סוף, „אבל בסוף התפשרנו".

תביעה להחיל חוק חינוך תיכון גם על נוער עובד

„לא נסכים לכך, שנערים עובדים יסתובבו ברחוב רק מפני שהממשלה לא העמידה תקציב לרשות משרד העבודה לפתיחת כיתות נוספות" — אמר חבר הועדה המרכזית של ההסתדרות, יו"ר רשת „עמל" אורי אגמי, בעקבות סקר שפרסמה ההסתדרות, כי 10,000 נערים בארץ [illegible].

אגמי תובע מועדות הכנסת להרחיב את חוק חינוך תיכון חינם גם לנוער עובד, ובדרך זו להבטיח חינוך לכל נער עובד במדינה, כך שלא תהיה אפליה בין אוכלוסיות שונות של נערים.

הסדר לתשלום חובות המפלגות לעיריית חיפה

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

ועדת הכספים בעיריית חיפה אישרה ביום ו' הסדר עם המפלגות החבות לה מס ארנונה בסך כולל של 140 מיליון שקל. על־פי ההסדר יקבלו המפלגות בעת סילוק חובותיהן הנחה של 30 אחוז מן הסכום.

המפלגות החבות מסים לעיריה הן מפלגת העבודה, הליברלים, חד"ש, המפד"ל והליברלים העצמאיים.

דובר העיריה מסר, כי בעבר נעשו נסיונות לעקל חלק מכספי המפלגות באמצעות משרד הפנים, אך הדבר לא התאפשר.

פארק על־שם גולדה מאיר יינטע בנחל רביבים בנגב

מאת סופרת „דבר"

יו"ר הדירקטוריון של הקרן הקיימת לישראל משה ריבלין הודיע בשבוע שעבר, ביום השנה השישי למותה של גולדה מאיר, על הקמת פארק על־שמה בנחל רביבים שבאיזור רמת־נגב.

הפארק ישתרע על כ־1500 דונאם ויהיה מרושת כולו בצינורות השקיה. בימים אלה מכשירים לנטיעה את 200 הדונאמים הראשונים.

הקמת הפארק התאפשרה בסיוע הארגונים הציוניים המזוהים עם תנועת העבודה בארה"ב.

„תהיה לנו הארלם" - מוחה ראש עיריית נתניה על שיטת פיזור עולי אתיופיה

מאת חנה פאר, סופרת „דבר" בשרון

ראש עיריית נתניה יואל אלרואי הודיע ביום ו' לפקידות הבכירה ולכל ממלאי התפקידים בנושא קליטת עליה בעיריית נתניה להפסיק כל מגע עם המשרדים הממשלתיים בנושא הקליטה של משפחות של עולים מאתיופיה, עד אשר יתאמו עם העירייה את קליטתם של עולים אלה.

המדובר בהפסקת הקשר בנושא זה בלבד עם משרדי הקליטה, הבינוי והשיכון, העבודה והרווחה, הבריאות והחינוך.

ראש עיריית נתניה יואל אלרואי אמר לסופרת „דבר", כי איכלוסן של משפחות עולים מאתיופיה בנתניה נעשה על־ידי המשרדים הממשלתיים בניגוד למדיניות המוצהרת של משרד הקליטה ובניגוד לתוכנית־האב של משרד הקליטה, ללא התייעצות וללא שיתוף פעולה עם עיריית נתניה.

לראש העיר נמסר מידע, כי החל מחודש דצמבר ישוכנו 120 משפחות של עולים מאתיופיה בשכונת אזורים בנתניה, שהיא לדבריו אחת השכונות הבעייתיות ביותר בעיר מבחינה חברתית וקהילתית. על־פי המידע שנמסר לראש העיר, המשפחות החדשות הן משפחות בעייתיות ביותר הן מבחינת נושאי עבודה ורווחה והן מבחינות אחרות. „בדרך זו תיווצר לנו „הארלם' בנתניה, בשכונה שהיא הכי בעייתית", אמר אלרואי.

לטענתו של ראש העיר, מן הראוי היה לפזר את עולי אתיופיה בקבוצות בנות משפחות אחדות, בקרב אוכלוסיה חזקה, שתקל על קליטתם, ולא להושיב את כולם יחד בשכונה בעייתית. עוד בחודש ספטמבר פנה אל שר הקליטה יעקב צור בנושא זה, אך טרם נענה על מכתבו.

אלרואי טוען, כי לעיריית נתניה לא ידוע מי יטפל במשפחות אלו, ומי יפתור את בעיותיה בנושאי תעסוקה, רווחה וחינוך. בשכונת אזורים אין תשתית לקליטת מצבור כה גדול של בעיות. הוא הדגיש, כי אם ישכנו את המשפחות הבעייתיות בשכונת אזורים, תיפול כל האחריות לקליטתן על מי ששיכן אותן שם, המנגנון העירוני לא יטפל בהן כלל.

אם לא תיפתר בעיית השפכים ייסגרו מפעלים ברמת־חובב - מזהיר הממונה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

הממונה על מחוז הדרום במשרד הפנים, שלום דנינו, מאיים לסגור את המפעלים הקיימים באיזור התעשיה רמת־חובב שמדרום לבאר־שבע אם הנהלותיהם [illegible] לסכנת זיהום האיזור בשפכי המפעלים.

במכתב ששיגר באחרונה אל מנכ"לי המפעלים „תרכובות ברום", „מכתשים" ו„קופולק" ברמת־חובב, אומר דנינו, כי הוא מתכוון להפעיל את סמכותו על פי חוק רישוי עסקים ולפעול [illegible] בריכות האידוי הקיימות באיזור מלאות ועלולות לגרום לזיהום סביבתי כתוצאה מגלישת השפכים.

„למיטב ידיעתנו, כותב דנינו, „בריכות האידוי הן האמצעי היחיד העשוי למנוע משפכי המפעלים שלכם לזהם את הנגב הצפוני, ולא ידוע לנו על כל חלופה מתאימה אחרת. הבריכות הקיימות הולכות [illegible] להביא לידיעתכם כבר עתה, כי אינני רואה כל אפשרות שהמפעלים ימשיכו לפעול ללא מציאת תהליך מתאים לטיפול בשפכים".

סופר „דבר" מציין כי משרד הפנים מנהל זה כשנה מו"מ עם משרד הבטחון על הקצאת שטח של 250 דונאם ברמת־חובב להרחבת בריכות האידוי של שפכי התעשיה באיזור אך עד כה לא הושג הסכם.

עובדי מספנות ישראל יקבלו תוכנית הבראה - אם הממשלה תערוב לזכויות

על הממשלה להכריע בכל השאלות הבסיסיות של „מספנות ישראל" ולהבטיח את עתידן תוך חודש — נאמר בהחלטות מטה התעסוקה של ההסתדרות, שהתכנס ביום ו' בהשתתפות ועדי העובדים במספנות ונציג מועצת פועלי חיפה.

בתום הדיון העלה גדעון בן־ישראל את הצעות ההחלטה והן נתקבלו על ידי כל משתתפי הישיבה. ההחלטות קובעות, שלמדינת ישראל דרושה מספנה משיקולים לאומיים ובטחוניים והשיקול הכלכלי אינו יכול להיות השיקול המרכזי במקרה זה.

כדי לקיים מספנות בעלות כושר טכנולוגי חייב להיות גרעין יציב של עובדים, כפי שבכל העולם מסובסד ענף המספנות, כך צריך להיות גם בישראל. העובדים מוכנים לתוכנית הבראה, אך בתנאי שהממשלה תערוב לזכויות העובדים שיפרשו לפנסיה מוקדמת. על כן על הממשלה לגרום לכך, שכל צי הסוחר בישראל יעשה את כל תיקוניו ב„מספנות ישראל". על הנהלת „מספנות ישראל" להעביר מיד את כל הזכויות הסוציאליות של העובדים, כגון הפרשות לקרנות פנסיה, ביטוח לאומי ועוד ליעדיהן, כדי למנוע פגיעה בזכויות העובדים.

בהחלטות נאמר עוד, כי יש להבטיח תשלום המשכורות של העובדים במועדן. בתקופות שפל יש להבטיח ל„מספנות ישראל" גם ביצוע עבודות יבשתיות. מטה התעסוקה קורא לראש הממשלה לזמן את כל השרים והגורמים הנוגעים בדבר, כולל נציגי העובדים, כדי להביא את הנושא לפתרון מהיר שיבטיח את עתיד המספנות.

בדיון השתתפו יו"ר המטה גדעון בן־ישראל, מרכז המטה עוזי בלוך, ישראל לוין (מפ"ח), דוד גולדמן (מזכיר ועד העובדים), אהרן בן־שושן (ועד הפועלים), יצחק גלעדי (מזכיר הסת' פועלי המתכת) ואמירה אנדריאנוב (מזכירת הסת' פועלי הטקסטיל).

סופרו הכלכלי של „דבר" צבי זרחיה מוסר:

שר התחבורה חיים קורפו יבקש הבוקר מהממשלה לאשר הזרמה של 3.4 מיליון דולאר נוספים ל„מספנות ישראל".

בעבר אישרה הממשלה להעביר למספנות 6 מיליון דולאר עד סוף שנת התקציב, אך מסכום זה הועברו רק 2.6 מיליון דולאר. שר התחבורה אמר אתמול ל„דבר", כי ההחלטה הקודמת של הממשלה בעניין היא מעורפלת, ויש להמשיך לאשר המשך העברת הכספים עד חודש דצמבר 1985.

בבל"ל: תנאי מקבלי שכר גם לפורשים

לאור המצב במשק והגידול במספר הפורשים והמפוטרים ממקומות העבודה, החליטה הנהלת בנק לאומי על הענקת תנאים של מקבלי משכורת ללקוחות אלו. מס בתקופה שאינם מקבלים שכר. כן חל ההסדר גם על פורשים ממקומות עבודה שבעבר לא ניהלו את החשבון הכספי בבנק לאומי.

הלקוחות ייהנו מתנאי מקבלי משכורת במשך 12 חודשים, דהיינו משיכת יתר עד 200,000 שקל בריבית של 5% לחודש ולזוג באותו חשבון עד 450,000 שקל.

פורש או מפוטר אשר גם ישקיע את כספי הפיצויים בבנק ייהנה מתנאי „מקבלי משכורת" גם מעבר לשנה, אם ימשוך את השקעותיו.

ההסתדרות הציונית העולמית

טקס חלוקת אות הוקרה לעסקנים ציונים ותיקים

שעמד להתקיים ביום שלישי הקרוב 26.11.85 בבנייני האומה בירושלים

נדחה

מסיבות בלתי צפויות מראש.

* על המועד החדש תבוא הודעה.

התנועה למען דו־קיום ונגד גזענות הציבה ביום ו' דוכן החתמה והסברה בפינת הרחובות דיזנגוף ופרישמן בתל־אביב. כ־300 איש חתמו על עצומת התנועה.

אסיר נרצח בכלא באר־שבע החשוד ברצח – חברו לתא

אסיר אחר נדקר ונפצע ב„סכסוך שכנים"

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

אסיר בכלא באר־שבע, בכר בן־חיים, בן 30, נרצח בליל שבת בתאו, כחודש ימים לפני תום מועד ריצוי עונשו. האסיר, תושב רחובות, היה שפוט לחמש שנות מאסר באשמת התפרצויות, גניבות ועבירות סמים.

הודות לערנותו של סוהר אחר בכלא נמנע אתמול מותו של אסיר נוסף, אחמד סאלם קמילן, בן 27, שנדקר בידי אסיר אחר במכשיר חד.

בליל־שבת סמוך לשעה 9.00 ערך הקצין התורן בכלא ביקורת שיגרתית באגפי הכלא. לפתע שמע זעקה, וכשרץ למקום שממנו בקעה באחד התאים הבחין באסיר אוחז בידו דוקר נוטף דם, ולידו, מוטל פצוע, האסיר בכר בן־חיים.

הקצין פרץ לתא, השתלט על הדוקר וחילץ מידו את הדוקר. הסוהרים שנזעקו למקום הגישו לפצוע טיפול ראשוני והוא הועבר לבית־החולים „סורוקה" בבאר־שבע, אך כעבור זמן מת מפצעיו.

החשוד ברצח הוא צעיר תושב מזרח־ירושלים, השפוט לשנת מאסר אחת. מנהל בית־הסוהר, גונדר משנה מיכאל בן־שחר [illegible] נה במשמרה, והיא פתוחה בחקירת נסיבות הרצח. נציב שירות בתי־הסוהר רפי סויסה מינה ועדת חקירה לבדיקת נסיבות המקרה.

„סכסוך שכנים"

אתמול סמוך לשעה 2 אחה"צ יצאו אסירי אגף 18 לטיול שיגרתי בחצר הכלא. לפתע נראה האסיר אחמד סאלם רץ לכיוון האגף כשהוא שותת דם. הסוהר אליעזר כהן, שהיה בכניסה לאגף, הושיט לו עזרה ראשונה. הוא הזעיק תגבורת והפצוע הועבר לבית־החולים „סורוקה".

ההערכה היא, כי המקרה היה על רקע סכסוך שכנים באגף. עד לשעת מסירת הידיעה לא נודעה זהותו של הדוקר.

שובתים במחאה על „שחיתות ראשי מועצת מרכז הגליל"

מאת יצחק מרידור ומוחמד חלילה, סופרי „דבר"

ארבעה חברי המועצה האזורית הדרוזית מרכז הגליל שובתים רעב מאז יום ה' בפתח משרדו של הממונה על מחוז הצפון במשרד הפנים ישראל קניג, בדרישה לפזר את המועצה בשל „מעשי שחיתות והפרת חוק", הנעשים לדבריהם על־ידי ראש המועצה.

הארבעה דורשים, שהמועצה האזורית מרכז הגליל תפורק ובמקומה יוקמו [illegible] בישובים כפר כיסרא, [illegible] כפר סמיע.

השובתים, המבהירים שלא יפסיקו את שביתת הרעב שלהם עד שתמולא דרישתם להקמת ועדת חקירה, קובלים על „מעשים אשר לא ייעשו" של ראש המועצה וסגנו ועל חלוקת טובות הנאה לאנשי שלומם וחסותם, בני משפחותיהם. השובתים נפגשו עם הממונה [illegible], ואחר־כך דיווחו, כי ישראל קניג הודיע להם שהוא אינו יכול להתייחס לדרישתם לפזר את המועצה לפני שתלונותיהם ייחקרו ביסודיות.

קופ"ח „מכבי" חתמה הסכם עם רוקחים שהורשעו בהונאתה

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

קופת־חולים „מכבי" חתמה על הסכמים וצירפה לרשת בתי־המרקחת שלה רוקחים שהורשעו לא מזמן בהונאת הקופה — כך התברר ביום ו', בדיון שנערך במועצה להגבלים עסקיים על הסכמים בין הסתדרות הרוקחים לבין קופ"ח „מכבי".

במהלך הדיון סיפר נציג קופ"ח „מכבי", שבבדיקה של 1,000 מקרים נתגלו 63 מקרים שבהם ניסו בעלי בתי־מרקחת פרטיים לרמות את קופ"ח „מכבי". 63 הרוקחים הללו הועמדו למשפט לפני ועדה משותפת לקופ"ח „מכבי" ולהסתדרות הרוקחים ונידונו לקנסות כספיים.

בדיון בפני המועצה להגבלים עסקיים התברר, כי עתה חתמה קופ"ח „מכבי" על הסכמים עם 11 מתוך 63 הרוקחים שהורשעו בהונאות, והם צורפו לרשת הזכיינות של בתי־המרקחת של הקופה.

הדיון במועצה להגבלים עסקיים נערך בפני השופט דוד בכור, והוא יתן ביום ו' השבוע את פסק־דינו בתביעת הסתדרות הרוקחים לאסור על קופ"ח „מכבי" להמשיך ולהפעיל את רשת בתי־המרקחת שהקימה.

(ע). — במרכז ירושלים היו ביום ו' שיבושים בהספקת המים, לאחר שצינור ראשי נפגע על־ידי קבלן פרטי שעסק בעבודות חפירה ברחוב יפו, ליד שוק מחנה־יהודה. התקלה תוקנה כעבור כמה שעות.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
האגף לדמוקרטיה תעשייתית — המחלקה להשכלה גבוהה
מועצת פועלי באר־שבע

פתיחת הלימודים של הסמינר האוניברסיטאי לנציגי עובדים בהנהלות
(מחזור ז')

יתקיים מחר, יום ב', י"ב בכסלו תשמ"ו, 25.11.85 בשעה 12.00 בצהרים, באוניברסיטת באר־שבע, בן־גוריון, בקמפוס חדש, בנין קרייטמן חדר 104 ב'.

בתכנית:
ד"ר פרד ליזין — מנהל מכון המפרי
נפתלי בן־משה — יו"ר האגף לדמוקרטיה תעשייתית
שמעון אביזמר — יו"ר המחלקה להשכלה גבוהה
בן־ציון כרמל — מזכיר מ. פ. באר־שבע
עו"ד נחמן אורי — הממונה הראשי על יחסי עבודה

המחיר ירד:
קילו אבוקדו עד 1490 ש' ~~1750~~

מחיר מכסימלי לצרכן. המבצע נערך בחנויות קו־אופ, שופרסל, היפרשוק - תנובה, היפרקואופ, היפרכל ובכל החנויות שיצטרפו למבצע.

מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

(ע). — חמישה בני־אדם נהרגו ו־45 נפצעו קשה ב־39 תאונות דרכים קשות, שאירעו בשבוע שעבר בכבישי הארץ.

(ע). — מוריס בנימין, בן 48, מתל־אביב, החשוד בכך שהשליך שיפודים לעבר עובדי מס־הכנסה שבאו לבדוק את רישומיו, נעצר ביום ו' בפקודת בית־משפט השלום בתל־אביב לשישה ימים.

(ע). — לראשונה מאז קום המדינה הוקם בגליל סניף של האגודה לשיקום האסיר, בראשותו של השופט פארס פאלח, שופט השלום הראשי בעכו.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י — הועד הפועל
המרכז לתרבות ולחינוך — ביה"ס לפעילים ע"ש ז. ארן

החוג הרעיוני המרכזי

יתכנס היום, יום א' 24 בנובמבר 1985 בין השעות 16.30—18.30 באולם הישיבות של הועד הפועל (קומה 7) ברחוב ארלוזורוב 93, תל־אביב.
הנושא לדיון: ההסתדרות לאן?
המרצה: ח"כ ישראל קיסר — מזכ"ל ההסתדרות
המנחה: יהודה גוטהלף

בצער רב הננו מודיעים על פטירת חברנו

יצחק גרינברגר

הלוויה תתקיים היום, יום ראשון י"א בכסלו תשמ"ו 24.11.85 בשעה 3.00 אחה"צ בבית הקברות ביגור.

המשפחה
ובית יגור

אנו מודיעים בצער רב על מותו של יקירנו

משה מנקר

פרטים על מועד הלוויה ניתן לקבל ברחובות רח' אליעזר בן יהודה 12 טל. 08־475236, 08־471777.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על מותה בטרם עת של חברתנו

שולה כפרי

הלוויה תתקיים היום, יום ראשון, י"א כסלו תשמ"ו 24.11.85 בשעה 15.30 בבית העלמין בקבוצנו.

המשפחה
ובית גבעת חיים איחוד

די בהכחשה

איננו יודעים מאם שר הבריאות אכן אמר על שר האוצר את הדברים שיוחסו לו, ושקשה לראות בהם מחמאה. די לנו בכך שהשר מרדכי גור מכחיש את הדברים — ובכך צריך להיות די גם לראש הממשלה וגם לשר האוצר עצמו.

כאשר נודע זה לא כבר השר שרון לתקן את ששת סעיפי האשמותיו הגרועות שכוונו נגד ראש הממשלה, ולהתנצל עליהן — הוא הכחיש את הסעיף הראשון, שהכחשה התקבלה, דבר שפטר אותו מן ההתנצלות עליו. אין שום סיבה לראות את מר מודעי כמיוחס יותר בראש הממשלה, אלא להפך. יתר־על־כן, אם אמר השר גור את הדברים שיוחסו לו, הוא אמר אותם שלא בפומבי בניגוד לדברים של שרון נגד מר פרס. זאת ועוד: שר האוצר עצמו צריך לפשפש בדבריו שלו, בבואו לתבוע עלבונו מאחרים. חברים מעידים עליו שרק לפני ימים אחדים האשים באוזניהם את ראש הממשלה בהריסת התכנית הכלכלית, מטעמים פוליטיים!

פרשת העלבון שהיה או־לא־היה בין גור ומודעי, צריכה לבוא לסיומה בהכחשה (שלפי הענין גם מוצא שריף לשר האוצר). לא כך הדבר ביחס לנושא של הויכוח העניני בין השניים, שהוא מימון שירותי בריאות חיוניים וסכנת ההתמוטטות הצפויה להם. זוהי הכרעה שאינה יכולה להתקבל לא על־ידי שר האוצר, הצודק מנקודת מבטו, ואף לא על־ידי שר הבריאות, הצודק מנקודת מבטו. בהתנגשות בין שיקולים כלכליים צרופים לבין שיקולים חברתיים כבדי־משקל, ההכרעה בידי ראש הממשלה והממשלה.

ועדיין „אתא"

בחלומות הגרועים ביותר לא העלינו על דעתנו, כי לאחר שמפעל „אתא" ייסגר ופועליו — כמה ותיקים מאד — ייפלטו לרחוב, לא יובטחו גם זכויותיהם, דהיינו הפיצויים והפנסיה. אדרבא, במפורש הובטח ההיפך מכך. והנה, נקפו הימים, נקפו השבועות ונקפו גם החודשים — והזכויות לא הובטחו. אין הדעת סובלת מצב כזה.

הרושם הוא כי הבעייה לא נפתרה, משום שהממשלה ששריינה בשעתה סכום כסף לתמורה זו, לא הרגישה כנראה אותה תחושת דחיפות הנאה לענין זה. אך משום תקוותה כי המפעל בכל זאת ייפתח מחדש. ועכשיו, לאחר הפגנה נוספת של הפועלים בסוף השבוע, נאמר כי ראש הממשלה יעלה את הנושא לסדר־היום בממשלה. יש לעשות זאת ללא דיחוי, על מנת לחסל את העוול כלפי הנפגעים ואת החרפה הרובצת בשל כך על כולנו.

הנדון: ספר התקציב

מאת טדי פרויס

בימים אלה עומדת ליפול הכרעה שתשפיע על המדיניות הכלכלית יותר מכל: בהכרעה זו ייקבע היקפו של תקציב המדינה לשנת הכספים 1986/87. התקציב הוא מכשיר הביצוע החשוב ביותר של ממשלה, בוודאי במדינה שהתקציב בה דומה בסדר הגודל שלו לתוצר הלאומי שמפיק המשק. שרי הממשלה, שידונו היום בתקציב הבא, חייבים לזכור את משקל ההחלטות שתתקבלנה בהשתתפותם.

יותר מאזהרות שר האוצר ועוזריו (התרוממות תודעה את מה שהושג מאז יולי), צריך לשכנע מדד המחירים לחודש אוקטובר. התייקרות של 4.7 אחוזים היא הישג בהשוואה למדדי יולי השנה ואוקטובר אשתקד, אך לא כשהמגמה היא יצירת אקלים כלכלי נורמלי. כל שר אוצר באירופה, להוציא את זה של יוגוסלאוויה (אינפלציה של 80—90 אחוז) היה מתפטר לנוכח התייקרות כמו זו שנרשמה אצלנו. ועליה מודיעה כשלעצמה זו חלה בתנאי פיקוח מינהלי על מחירים ומיתון כללי בפעילות הכלכלית.

בניגוד לדעה הרווחת, לא קוצץ תקציב השנה השוטפת. כל מה שהושג בישיבת הקונקלאווה של ראשית יולי הוא שהחריגות ביחס להוצאה המאושרת, שבוצעו ברבע הראשון של שנת הכספים, כוסו הודות להוראות הקיצוץ שנפלו במסגרת התכנית הכלכלית החדשה. כלומר, הוציאו את עדר העזים שהתגנבו לתוך הבית. ההוצאה הכוללת לשנת 1985/86 נשארת, אם לא יקרה שום אסון, בסדר הגודל המקורי של 22 מיליארד דולר. אין פלא איפוא כי יצחק מודעי תובע כי בשנה הבאה נצטמצם צימצום של ממש ולא נסתפק בהוצאת העז.

כרגיל, ולא בניגוד להגיון, עומד הסעיף השמן ביותר בראש התור לניתוח הפלאסטי: הבטחון. כשליש מהוצאה המתוכננת, בהיקף של כחצי מיליארד דולר, אמור לנגוס בבשרה ושומנה של מערכת הבטחון. באוצר משבחים את יצחק רבין ואומרים, כי הוא אכן קיצץ בסעיפים המשניים ולא בעיקריים, כפי שעשו שרים הממונים על שירותי הרווחה: הם קיצצו בסעיפים החשובים מכל וזאת הכעס על כך בציבור הפנו אל שר האוצר (שר הבריאות למשל, סתם את הציבור לבתי החולים והזקנים).

> הכניסו עז, הוציאו עז. מסגרת התקציב — הנוכחי — לא קטנה, וזה מה שצריך לקרות בתקציב הבא. התמורה לקיצוץ — פחות מיסוי, פחות היטלים, פחות ריבית.

על אף התבונה בקימוצים, משרד הבטחון נותר עם הכסף הרב ביותר ואין פלא כי ממנו תובעים שוב את עיקר הגזרה. בניגוד לשאר סעיפי ההוצאה, גודל תקציב הבטחון תלוי יותר בחוסיין, אסד ומובארק מאשר בפרס, מודעי ורבין, והקולות הבוקעים ממחנותיהם מזכירים מלחמה. אם גישושי השלום של ראש הממשלה לא יוליכו לשום מקום, יש סכנה מוחשית שתפרוץ מלחמה ואפשרות זו מחייבת זהירות בכל הנוגע לתקציב הבטחון.

לא כן שירותי הרווחה. השרים גור וקצב כבר הכריזו שלא רק שאסור לקצץ אצלם, אלא קיש להגדיל את חלקם. גם שר החינוך לא השמיע דברי תמיכה בקימוצים, אף שטרם נעשה כל מה שצריך היה להיעשות כדי לחסוך: ההיפוכונדר הישראלי ממשיך לבקר ללא תשלום אצל הרופא (שר הבריאות מוכן כאן לפשרות הגיוניות יותר משמוכנה ההסתדרות עם קופת־חולים); בני העשרים אינם משלמים בבית הספר העל־יסודי והסטודנטים אינם נושאים במלוא דמי הלימוד שהוחלט עליהם. אם הבחירה היא בין לימוד תיכון חינם והיפוכונדריה מסובסדת לבין בטחון, מוטב להשאיר יותר כסף ליצחק רבין, לאור סכנת המלחמה הגוברת והולכת. יש להקפיד, כמובן, ש„העודף" יוקדש לאימונים ולא, כפי שהרמטכ"ל תובע, לתוספות שכר.

בכלל, השכר ימשיך להיות נקודת ארכימדס שניתן באמצעותה לבנות מערכת פיסקאלית חדשה עם השלכה ישירה על התחום המוניטארי (ריבית).

האוצר מוכן להקל במסים ובהיטלים (ביטוח לאומי) ישירים אם הקלות אלה לא יקטינו את התקבולים במידה שתפרוץ את מסגרת התקציב. אם תמורת קיצוץ בשירותי רווחה, אחרים מהם מעוותים ורגרסיביים, ייקבעו שיעורי מס סבירים, הרי שבוצעה רפורמה מרחיקת לכת שתביא להגדלת הפריון בעבודה ולצימצום הפעילות הממשלתית במשק. בכך יבוטלו תמיכות שמשלמים בעלי הכנסות ביניניות לעשירים, כמו לימוד תיכון חינם, למשל. צימצום ההוצאה, ואם ירצה השם עודף תקציבי, יאפשרו להקל בתחום הריבית, הקלה שתתרום להגברת הפעילות היצרנית ולצימצום חוסר העבודה במשק.

כל זה קשור בהצעת התקציב שעומדת לדיון היום.

עסק־ביש, מהדורת 1985

מאת אמיר אורן, וואשינגטון

> מאז פרצה, פרשת ג'ונתן פולארד היא מהלומה לישראל, החמורה ביותר מזה שנים רבות. פולארד טוען שריגל לטובת ישראל. גם אם יתברר ששיקר או הוטעה — התגובה הישראלית, עד, מוצאי־שבת לפחות — מתקבלת בוואשינגטון כגימגום. אין הודעה חד־משמעית שפולארד אינו מרגל ישראלי, וישראל מסתכנת בנזק מידי ובצלקות כואבות.

פרשת ג'ונתן פולארד היא המהלומה החמורה ביותר למעמדה של ישראל בארה"ב מזה שנים רבות. צבירה הדרגתית של נכסים בציבור, בקונגרס ובזרועות המימשל עלולה להימחק — ולהשתקם מחדש במאמץ מכופל — אם לא תתעשת ממשלת ישראל להבין כי לא זוטה מסקרנת כאן, אלא משבר־בכח בסדר־גודל מגאטוני.

יומיים — מאז פירסום הידיעה על מעצר פולארד, אור לשלשום — היו צריכים להספיק לראש־הממשלה להשלמת בירור נוקב עם כל הגורמים הממלכתיים שבאחריותם פעילויות מהסוג שבו חשוד פולארד. ביומיים אלה היה על העומדים בראש כל אחד מגורמים אלה לדווח מן העלה תישאול הפקידים והמחשבים שבזכרונם אגורים שמות הפולארדים של ישראל ברחבי תבל. מוטב, כמובן, לו היה ביכולתו של ראש־הממשלה לפרסם מיד הודעה חד־משמעית בדבר השתכנעותו שאין כל יסוד לטענת הקשר הישראלי של פולארד. אך הודעה כזו, המטילה בכף את אמינותו האישית של שמעון פרס יחד עם זו של ישראל הממלכתית, אפשרית רק אם הוכח לראש־הממשלה, בלי אלפית ספק, שאין כל אמת בטענה. לחלופין, צפוי בוואשינגטון מפרס להודיע כי בדיקת הפרשה ממצה ונמרצת וכי אם יסתבר שאכן היה מי שהפר את מדיניות ההתנזרות מריגול בארה"ב, ייערפו ראשים, גבוהים ונמוכים ככל שיימצאו.

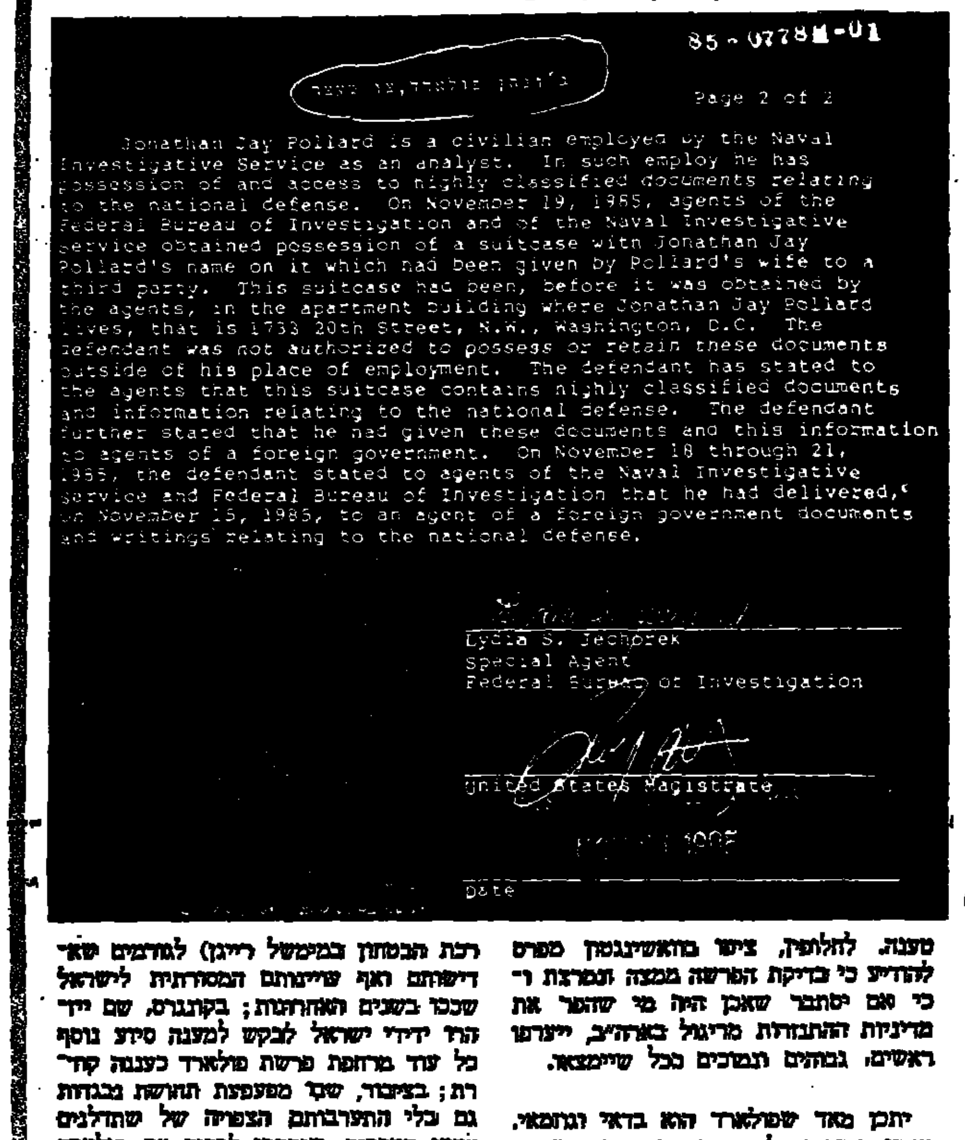
85-0778M-01

ג'ונתן פולארד,צו מעצר

Page 2 of 2

Jonathan Jay Pollard is a civilian employed by the Naval Investigative Service as an analyst. In such employ he has possession of and access to highly classified documents relating to the national defense. On November 19, 1985, agents of the Federal Bureau of Investigation and of the Naval Investigative Service obtained possession of a suitcase with Jonathan Jay Pollard's name on it which had been given by Pollard's wife to a third party. This suitcase had been, before it was obtained by the agents, in the apartment building where Jonathan Jay Pollard lives, that is 1733 20th Street, N.W., Washington, D.C. The defendant was not authorized to possess or retain these documents outside of his place of employment. The defendant has stated to the agents that this suitcase contains highly classified documents and information relating to the national defense. The defendant further stated that he had given these documents and this information to agents of a foreign government. On November 18 through 21, 1985, the defendant stated to agents of the Naval Investigative Service and Federal Bureau of Investigation that he had delivered, on November 15, 1985, to an agent of a foreign government documents and writings relating to the national defense.

Lydia S. Jechorek
Special Agent
Federal Bureau of Investigation

United States Magistrate

Date

יתכן מאד שפולארד הוא בדאי וגוזמאי, מורים במוסדות לימודיים שונים כבר אמרו, כהתבקשם להגיב על פרטים בגירסתו לתולדות־חייו, כי שיפץ את הפגמים וקישט את האופי. וחוקריו מודעים לכך ואף רמזו אתמול כי פולארד מציפם בנתונים שטרם אומתו מכל מקור נוסף. יתכן, לפיכך, שהקשר הישראלי נולד במוחו הפורה. בעולם־הבבואות המשתקפות של הריגול אפשרי גם כיוון נוסף: פולארד האמין בכנות שהוא מרגל לטובת ישראל, בעוד שבפועל ובבלי דעת העסיקו גורם זר אחר, שהבין כי יהודי אוהד־ישראל עשוי להצית לתאוות־הבצע שלו להימהל בציונות, אך יירתע מהעברת סודות אמריקאיים למדינה קומוניסטית. שירותי־ביון מרבים לגייס סוכנים במסווה של פעילות למען מדינה ידידותית, בהנחה שסוכנים־בכוח ייטיבו לתרץ לעצמם פעילות זו בעודם סולדים במוצהר מבגידה לטובת אויבת ישראל. בשלב השיפוט של פולארד הפיקו ממנו מפעיליו תועלת נוספת, בנוטשם אותו לשגרירות ישראל. בכך סופקה ראייה־לכאורה למעורבות ישראלית וסוכסכו בעלות־הברית הישראלית והאמריקאית.

במימשל אין מתעלמים באפשרויות אלה ומותירים לישראל סדק, אולי יסתבר שהיתה קרבן ולא עבריין, אך הגירסה הטעונה הזמה היא בכל זאת „הודאת" פולארד — לא „טענת" החשוד — כי פעל בשירות ישראל. זהו מרכז־הכובד בדיווחים הראשוניים של קהילית־הביון האמריקאית לקונגרס וזהו הדגש בדיווחים התקשורתיים על הפרשה. מערכת־הצדק האמריקאית מקפידה לציין כי פולארד, ככל חשוד, חף כל עוד לא הורשע, אבל במערכה על דעת־הקהל כבר נמצאה ישראל אשמה בהעדר הוכחה לחפותה, אותה הוכחה שהיה על הממשלה להזדרז לספק עוד בסוף השבוע.

אמריקה רדופה בשנה האחרונה בחולת מרגלים, למען הסובייטים (משפחת ווקר) כמו גם למען גאנה, סין וכעת ישראל. הכל מבינים שמדינות, גם ידידותיות, אוספות מידיעין על מדינות אחרות, אך ההבנה נעצרת בקו האיסוף הטכני, באוזן ובעין, ואינה סולחת לגלישה לביון אנושי, לגיוס סוכנים בתוככי מערכות הזולת. פעילות מהסוג השני אינה תואמת שיתוף־פעולה אסטרטגי, בטחוני ומודיעיני; בדיוק משום כך החליטו שתי המדינות עוד בשנות ה־50' על הימנעות ממנה. התועלת הכוללת שבמידע נוסף, המושג באיסוף הרפתקני כזה, נמוגה בהשוואה לנזק הצפוי בהתגלות הריגול. אי־פעם. נזק זה כבר מחלחל במימשל, ממשרד־ההגנה (שדווקא הוא אולי הידידותי במוסדות מערכת הבטחון במימשל רייגן) לגורמים שאדישותם ואף עויינותם המסורתית לישראל שככו בשנים האחרונות; בקונגרס, שם יירתעו ידידי ישראל לבקש למענה סיוע נוסף כל עוד מרחפת פרשת פולארד כעננה קודרת; בציבור, שבו מפעפעת תחושת בגידות גם בלי התערבותם הצפויה של שתדלנים למען הערבים, שימהרו לכרוך את פולארד גם עם תקיפת „ליבארטי" ואולי לרמוז כי יהודים בתפקידים רגישים אינם נאמנים למולדתם כשישראל קוראת להם. דיפלומט ישראלי בוואשינגטון סיפר שלשום כי אחד משכניו, המקדים לו בוקר־בוקר שלום וגם בהכרזות, הסב פניו ממנו כשהודע פרשת פולארד.

אם יסתבר כי אכן יש ממש בסיפורו של פולארד, יהיה לפרשה גם שובל פוליטי בישראל. פולארד מנסה, כנראה, להרשים את חוקריו באיזכור שמות אישים ישראלים, מיקצתם שמות פרטיים העשויים לשמש קידומת לשמות־משפחה ידועים. אחד משמות אלה שייך לפקיד בכיר, חבר מרכז „חירות" שמונה לתפקידו האחד בתקופת ראש־הממשלה בגין ולתפקידו הנוסף לאחר שידידו אריאל שרון נתמנה לשר־הבטחון. הפקיד האמור כיהן בתפקידיו, בכפיפות לראש־הממשלה יצחק שמיר, גם בעת שפולארד החל בפעילות־הריגול שלו. לפי צו־המעצר שהוציא שופט לבקשת האף־בי־איי, במאי 1984. יתכן, שוב, שפולארד בודה ומזים, שלמים או חלקים; יתכן שמפעיליו הם הזינו במכוון בשם האמור, אולי גם משום ביקוריו התקופתיים בארה"ב ומשום המגעים שיצאו לו בעבודת הביון; יתכן שפולארד, שהועסק במרכז חיל־הים להתרעה מפני פיגועי־טרור, נתקל בשם זה בשיגרת עבודתו, בתיקי משרד או אף בתקשורת. איזכור השם, כשלעצמו, אינו מוכיח דבר, אך הוא לכל הפחות כיוון נוסף לבדיקה ולחקירה.

פרס חייב לחקור בפרשה עד תום, בלא להסתיר את החקירה מהציבור הישראלי. לציבור האמריקאי ייוודע עליה בלאו הכי, שהרי „אופול לעוהי", כבס־צפון לכשלון עיתונאי משולב בשתקנות ממשלתית רביעית, לא „יעבוד" כאן. אם ימצא שבפועל היתה ידו של פקיד, אין להיעצר בו — הכרח שהדרג המיניסטריאלי הממונה על הפקיד יסביר אם הפעולות נעשו בידיעתו או בהונחתו, שתי אפשרויות שבמימשל תקין מזה הנהוג בישראל ראויות להניב ענישה פוליטית. ביחסי ישראל־ארה"ב זהו עסק־ביש, עם מאפיינים המזכירים את מצרים 1954; במערכת הישראלית הפנימית אפשר ששאלת ג'ונתן ההוראה תהיה מהדורה חדשה של „מי נתן את ההוראה" שביקע פרשת לבון. מבית ומחוץ, עם השלכות על תהליך השלום ועל המשענת האמריקאית לישראל ועל התגוששות אישים וגורמים, זהו מבחנו המידי של שמעון פרס.

כבד את אביך בעוד בעיטה

מאת טוביה מנדלסון

> שועל פוליטי ממולח ומנוסה, עייף במקצת, לא כל־כך בריא, מול חיה פוליטית רעבה, שחוקי הג'ונגל שלה מעוררים געגועים לשועלים. בורג מול המר. בורג מול התקשורת [illegible]

שר בורג — שימוש יעיל, יותר ופחות, במניפולציות

זבולון המר — אביר ההגינות, בראש חבר תליינים

זבולון המר וחבר תליניו, אבירי ההגינות הפוליטית, צעירי הנצח של המפד"ל, ימצאו את כל הדרכים הכשרות למהדרין, בסיוע האבות הרוחניים שלהם, כדי לכוף את ההלכה ואת המסורת היהודית, כדי להסביר, להצדיק ולהוכיח כי התנהגותם היתה ללא רבב בכל מה שקשור לפרשת הפרישה של ד"ר יוסף בורג. הם אינם היחידים שיצטרכו לתת לעצמם דין־וחשבון ביום מן הימים. העתונות, וקשה לגזול את הבכורה במקרה הזה מהעתון „חדשות", שהיא אימפוטנטית בנושאים רבים כל־כך, יכול כאן להתפאר בכוחה, בהשפעתה ובכשרונה להתביית על נושא — ולגמור אותו. יש לה אפילו יתרון על זבולון המר והיא תשתמש בו בעוד עשר, עשרים, שלושים, ארבעים שנה, כשהיא תפעיל אותו מכבש־מלים רב עוצמה נגדו, כשהיא תחשוף אותו ותפשוט מעליו את עברו, את הישגיו, את אישיותו, את תרומתו ותכניס לו, בשביל הפראנסה, בעיטה אחרונה באחוריו.

הפוליטיקה, אומרים, זה לכלוך, והרבה יותר מזה. הפוליטיקה אינה פנויה להתעסק ברגשות, כללי המשחק שלה אינם אנושיים. במהותה היא גסה, אלימה, מושחתת, לפעמים אפילו רצחנית, ובישראל של סוף שנות השמונים היא כבר אפילו מתורגלת בטקסי הקבורה של מתאבדיה. אם יש מישהו בפוליטיקה הישראלית שמכיר את כל הדברים האלה מקרוב, אומרים, הלא הוא ד"ר יוסף בורג.

מה שנכון נכון. ד"ר בורג, בכל הנוגע לפוליטיקה, בוודאי מה שנוגע לפוליטיקה פנימית של המפד"ל, אינו טלית שכולה תכלת. אפשר להציגו כדגם של פוליטיקאי, שידע לנצל את כוחו, שידע למשוך בחוטים, שידע להפיל יריבים ולרומם מקורבים־לשעה. לעסקנים במפד"ל ובמפלגות אחרות יש הרבה מה „ללמוד" מיוסף בורג, בוודאי שהם יכולים להתקנא בכל אותן תכונות שלו, שהידוהו אותו בזירת־הדמים הפוליטית. השנינות, ההומור — והצד האפל של המאפיינים האלה: קור־הרוח, העורמה, עזות המצח, הרשעות. בקאריירה הפוליטית הארוכה שלו, לתורת התככים והמאבקים, עשה ד"ר בורג שימוש, לפעמים יעיל יותר, לפעמים יעיל פחות, כמעט בכל המאניפולציות הפוליטיות האפשריות, נעזר בכל התחבולה, גייס את כל האמצעים שהיה יכול לגייס לצורכי המאבקים שניהל — ובמונחים הפוליטיים המוכרים לנו, אי־אפשר לטעון שהוא לא „הצליח".

האם את כל עברו, נסיונו, המאבקים שלקח בהם חלק, ההכרעות המדיניות שהיה שותף בקבלתן, המנהיגות, שבתקופות מסויימות היתה מקובלת על רוב חברי מפלגתו, החותם שהטביע לטוב ולרע, על משרד־הפנים של המדינה — האם את כל העשיה שד"ר בורג היה שותף לה. מראשית צעירה של המדינה, אפשר להכניס היום לתוך מסגרת של מאבק אנוכי, שאפתני, חסר כל מעצורים, על ההישרדות?

ד"ר בורג של נובמבר 1985 הוא שועל פוליטי ממולח ומנוסה, אבל שועל עייף במקצת, לא כל־כך בריא, בוודאי לא כל־כך מסוכן עוד לחיות־הטרף הרעבות, שחוקי הג'ונגל שלהם כבר מעוררים, אצלי לפחות, געגועים לעידן של ד"ר בורג. מכל כיוון שנסתכל עליו, יוסף בורג שייך לאותו דור ההולך ונעלם מן הנוף הפוליטי של מדינת ישראל, ענקים, שעל־פי כל קנה־מידה עתונאי־מקצועי אינם ראויים לצליבה, כפי שהיתה ב„בוקר" ביום רביעי שעבר. אינם ראויים „לספירה לאחור" נוסח „חדשות" ולביטויים האחרים, המלווים את יוסף בורג בחודשים האחרונים.

אפילו בפוליטיקה מגיע הזמן שבו אין עוד צורך לגייס למהלך פוליטי זה או אחר את חוקי המשחק הנוקשים והמלוכלכים ביותר. יוסף בורג הישיש הגיע לרגע הזה בחייו. חברה, המוכנה לסקול בחוצות העיר את מנהיגי האתמול שלה, ראויה כנראה למה שמחכה לה מיורשיהם.

הכדור במגרש אחר

מאת יוסי מלמן

> וייצמן אופטימי מדי. פרס מגזים במאמציו. במקרה של יחסי ישראל—מצרים, שמיר צודק. חיזורי־יתר לא יועילו. הכדור במגרש המצרי

יצחק שמיר צודק. יהיו אולי כמה שיתקשו לעכל זאת, וזה ודאי לא ינעם לאוזני רבים. קל וחומר לא לאוזני ראש הממשלה שמעון פרס, אך מוכרחים לומר במפורש: ישראל מתבזה שוב ושוב בחיזוריה הבלתי־נלאים אחר מצרים. אילו לפחות היתה קאהיר נענית לחיזורים הללו מלשכת ראש הממשלה, ניחא. אבל היא דוחה את היד המושטת לעברה כמעט בתחינה.

היחסים בין שתי המדינות לא רק שלא שופרו מאז נכנס שמעון פרס לתפקידו, אלא אף הורעו. בכך מודים גם יועציו הקרובים של ראש הממשלה. מובן שאין זו אשמתו. הוא בסך־הכל מבקש לחזק את הסכם השלום, כדי למנוע התדרדרות. מאז כינון ממשלת האחדות הלאומית מושפע ראש הממשלה מעצותיהם של עזר וייצמן ומנכ"ל משרדו אברהם טמיר. שניים אלה הם ש„הבהירו" לפרס כי אוטו־טו אפשר יהיה להגיע להבנה עם קאהיר. הם שהפיצו פעמים רבות תחזיות אופטימיות על פגישת־צמרת בין פרס למובארק. מאז, במשך 14 החודשים האחרונים, דיווחו כלי־התקשורת לפחות על שלושה או ארבעה מועדים אפשריים לפיסגה. עתה כבר ברור כי אין לכך כל יסוד. פרס לא יפגש עם מובארק.

לכאורה אפשר היה להניח כי עם בחירתו של שמעון פרס לתפקיד, תעשה מצרים מחווה של רצון טוב כלפיו, כדי לעודד אותו ואת מפלגת העבודה. למעשה, לא רק שהמצרים הפגינו חוסר־הבנה מדהים ולא הסכימו לשום מחווה, אלא הם אף הקשיחו את עמדתם. השלום הקר ששרר בין ישראל למצרים בתקופתם של מנחם בגין ויצחק שמיר (לא מעט בגלל ישראל), התקרר עוד יותר בתקופת כהונתו של פרס. ממשלת מצרים אינה מוכנה לשום פשרה, ולו רק טאקטית, שתאפשר להגיע לפתרון במחלוקת על טאבה. היא מתחפרת בעמדתה — רק בוררות בין־לאומית! — ואינה מתחשבת כלל בקשייו של פרס להעביר הוליסה כזו מול התנגדות שמיר והליכוד. אף שישראל נסוגה מלבנון, מוסיפה מצרים לסרב בעקשנות להחזרת שגרירה לתל־אביב, ומרעיפה שבחים על ראש אש"ף יאסר ערפאת. היא אינה מקיימת את הבטחתה לשפר את קשרי המסחר שלה עם ישראל, אף כי ראש הממשלה הקודם כמאל חסן עלי הבטיח זאת במפורש לעזר וייצמן וחזר על כך בראיון ל„דבר", וקשרי התיירות שלה עם ישראל נותרו בשפל המדרגה.

הרצח בראס בורקה חשף את נורמות ההתנהגות והמוסר של שלטונות קאהיר. מאז הרצח הם מפגינים את אטימותם. לאחרונה הודיעה קאהיר, שהיא „מוכנה" לחדש את השיחות על טאבה, וכבר יש בלשכת ראש הממשלה הקופצים מרוב התלהבות ומנסים, בעזרת להטוטים של יחסי ציבור, להציג זאת כ„הישג מדיני".

אין זה הישג כלל וכלל. מצרים היא שהשעתה את השיחות, לאחר הפצצת חיל־האוויר על מפקדת אש"ף בטוניס, והסכמתה לחדשן, היא אינה עושה „טובה" לישראל. אך עוד חמור מזה הוא נסיונה להכתיב לישראל מי ייצג אותה במשא־ומתן. ההזמנה שנשלחה לשר עזר וייצמן לא היתה במקומה; מוטב היה אילו נשלחה הזמנה לשר־החוץ יצחק שמיר או לשר אחר מהליכוד. דווקא שמיר, ארנס, לוי, שרון או מודעי הם שזקוקים כל מאמץ של מפלגת העבודה להפיח רוח־חיים בעצמות היבשות של חוזה השלום. אם אין למימשל הבכיר המצרי מוחמד בסיוני היכולת להבין זאת, או אין לו ההשפעה הנדרשה בפרוזדורי השלטון בקאהיר, ראוי היה שלא ינסה להתערב בענייניה הפנימיים של ירושלים. אך משהגיעה ההזמנה לוייצמן, ראוי היה שראש הממשלה יודה למצרים ויבהיר, כי רק ממשלת ישראל תקבע מי יסע אליהם. פרס לא עשה זאת וחבל. חבל גם שהוא ממשיך לנטרל את פקידי משרד־החוץ, בהפקיעו מידיהם את המגעים עם קאהיר.

כוונותיו של פרס טובות. מנסיון העבר למד, כי פקידי משרד־החוץ, על־פי הוראת השר, מציגים עמדות קשוחות מדי. אבל כפי שהתברר, גם עמדות מתונות ופושרות יותר של ישראל אינן מעלות ואינן מורידות. אם אין חוסני מובארק יכול, או אם אינו רוצה להבחין בהבדלים בין שמעון פרס ליצחק שמיר ובין מפלגת העבודה לליכוד, מוטב לחדול מהריצה, הגובלת לעתים בהתרפסות.

שלום קר הוא דבר מסוכן. אם לא חומם, עלולה לחול הידרדרות שסופה ניתוק מוחלט של היחסים, אבל בשלב זה חובת ההוכחה מוטלת על קאהיר. היא זו שצריכה להפגין הרבה הרבה רצון טוב, כדי להוכיח שתוכה כברה.

מעריב

מכתבים למערכת דבר

לעקור גזע הגזענות מתוכנו

אנו, עובדי יד־ושם בירושלים, מביעים זעזוע, שאט נפש ואשמה הבאים כעומק הלב לנוכח ההסתה הגזענית שלוחת הרסן שמשמיע ומפיץ ח"כ מאיר כהנא. גל שטנה זה מצא לו לאחרונה ביטוי מובהק בשתי הצעות חוק שהגיש כהנא לכנסת. הצעות המזכירות הן מצד תוכנן והן מצד ניסוחן את שני חוקי נירנברג הידועים לשמצה, חוקים שנתקבלו לפני חמישים שנה כחוקי יסוד בגרמניה הנאצית. במקום "הדם וקרבת הדם" שעליהם דובר בחוקים הנאציים, באים מושגים הלקוחים כביכול מן התחום הדתי, אך המסקנה היא אחת: שלילת זכויות האזרח של אדם, כבודו וקיומו בשל מוצאו והשתייכותו הדתית.

מתוך עבודתנו היומיומית אנו יודעים מהו האיום. ומהי האימה החבויים בסיסמאות וב"הנחות אידיאולוגיות" המפקירות את האדם וגוזרות את גורלו. אידיאולוגיה מתועבת כזאת, שהתייחסו אליה בתחילה בזלזול ובקלות ראש, הוליכה לטרגדית האיומה ביותר שפקדה מעולם את עמנו בדרכו רבת התלאות בגולה והמיטה אסון מחריד על האנושות כולה. בדאגה רבה אנו עוקבים אחר מצב הדברים שבו אנו מתרגלים לסיסמאות ול־טיעונים גזעניים הנעשים חלק מן הגוף הפוליטי וקונים להם שביתה ומהלכים בקרב הנוער. יהיו מה שיהיו הטרמינולוגיה וקשת הדעות בחיים הפוליטיים והחברתיים שלנו, וכידוע אלה אינם תמיד מרנינים ושובבי נפש, אין בהם מקום לעבודה זרה של שנאה גזענית, שנאה שיש להוציאה אל מחוץ למחנה כמחלה מדבקת ומסוכנת לגוף האומה.

אנו עובדים במוסד המופקד על מורשת השואה ותובעים מעמים ומפרלמנטים לחוקק חוקים נגד גזענות ונזעקים בשל כל גילוי של אפליה גזעית או דתית נגד יהודים. כיצד נוכל לבוא בתרעומת ובתביעות כלפי אחרים בשעה שבביתנו פשתה הנגע. כיצד נוכל במצפון נקי ובעצמה הראויה, להתייצב בפני אויבים וכזבנים, אותם שהדביקו לפני עשר שנים את אות הגזענות לרעיון הציוני ולמחות הגשמתו?

אנו מביעים הערכה והוקרה לצעדיו של יו"ר הכנסת, מר שלמה הלל, שמנע את הכללת תעודת הקלון הזאת בדברי הכנסת. אך בכך לא סגי. כולנו — גופים פוליטיים וחברתיים, אנשי אינטליגנציה, מורים וכל אדם בישראל, חייבים להרתם למשימה של עקירה מוחלטת של גזע הגזענות מתוכנו.

47 חתימות
ירושלים

לא האכסניה אשמה...

לא אכנס לענין המאמר של מאיר בראלי "לא יזיק להסדיר את חברי הכנסת" (דבר 16.7.85) — לא קראתי את המאמר ולא אוכל להגיב על הדברים שנאמרו. ארצה להתייחס לכתבה של ח"כ מ. מיעארי "בשם הפטריוטיזם" (דבר 21.10.85) תגובה על מאמרו של בראלי. ואף זה בקצרה. במילים פשוטות, אם נעמיד למבחן, חבר הכנסת הנכבד, את "הספקות לגבי הנאמנות למדינה" בין בראלי לבינך, אין ספק שבכל מקרה ידך תהיה על העליונה, ללא היסוס. מכיוון שאתה דוגל הדגלת בכל המגים ובכל ההזדמנויות באש"ף, ובראלי לא. וזה אתה בעצמך מאשר במאמרך זה. ומה שאש"ף רוצה לעשות עם היהודים, גם את זה אתה יודע ויותר טוב מאתנו. במקרה הטוב ביותר להשאיר לנו את תל־אביב, נתניה ובנימינה. וגם על זאת עוד לא החלטתם. ואתה מאמין "שהמאבק שלך סופו להצליח". אז מה אתה בא להתמודד בשאלת נאמנות למדינת ישראל עם בראלי? ואם אתה מבטיח "טובת מדינת ישראל על אזרחיה היהודים והערביים" אומר לך חבר כנסת יקר, מחול טובות, אתה תשמור רק הלאה על אש"ף ואל תדאג לטובת היהודים. הם יידעו לעשות זאת בעצמם יותר טוב.

ולשאלתך "האם 'דבר' היא אכסניה מתאימה למאמרו של בראלי", אשאל אותך באותה המידה, ואיך מצאת אתה ב"דבר" אכסניה ושלך? הרי לך יש אכסניות משלך ואני לא צריך לתת לך כתובות לכך. ומה פתאום באת ל"דבר" שיפרסם את התגובה שלך. ואתה יכול להיות עוד שבע רצון, שהעתון התפיס את הכתבה שלך, מכיוון שלי ולחברי, שלנו אין אכסניה אחרת זולת "הדבר", אין מול כזה ומאמרינו לרוב לא מתפרס־מים. אז כלפיך אין למצוא דופי בעתון "דבר".

נפתלי זלינגר
נתניה

אזור הסחר החופשי פוגע בישן בים בסביבה

בימים אלה מתחוללת שע־רורייה בלתי־מובנת בגבולה הדרומי של מדינת ישראל. לאחר שהונהג באילת איזור סחר חפשי עובר קו מפריד בחבל איילות בין כמה מאות חברי קיבוצים ועיר המחוז של החבל, אילת. פירוש הדבר הוא "תקיעת סכין" בגבה של ההתיישבות הקיבוצית בחבל ופגיעה במטה לחמה. האם זו הכוונה? אילת נזקקת מדי יום ביומו לתוצרת החקלאית של ישובי הערבה הדרומית; אלה מצידם קשורים בטבורם לאילת — בשירותים, בקניית מוצרי צריכה לקיבוצים ומה לא. האם ירחיקו נדוד מאות קילומטרים צפונה כדי לקנות זוג נעליים? אם יקנו באילת, יהיה עליהם לרוץ לבנק, לשלם מס ערך־מוסף, להצטייד במסמכים ולצאת מחו"ל ולחו"ל מעשה יום ביומו.

ברור שמהפרדה זו ניזוקים כל כפעלי התיירות של הקיבוצים, שהוקמו בעמל רב. "כפר הנופש יעלים", של קיבוץ גרופית, שלבריכת השחיה שלו נהגו להגיע אף תושבי אילת. תפוסתו כיום קטנה. מזנון קיבוץ יוטבתה ותחנת הדלק שלידה כמעט ריקים ממבקרים. אין אפשרות לפתח ולקיים שירותים, כשבמרחק 20 דקות נסיעה קוסם "גן עדן" זול.

תמוה בעיני שראש עיריית אילת לא תבע בתוקף לצרף את שותפיו לשעבר, מקיבוצי החבל, לתחום עירו. האם אינו יודע ששכנות טובה בחבל מרוחק זה היא דבר יקר אפילו מ־15% מע"מ?

תושבי הקיבוצים המעטים [ו]צפופי ממשיכים בעבודתם. אינם יוצאים לכביש, אינם מקימים מחסומים ואינם מבעירים צמיגים. לא בזה כוחם. הם כבררים, טועצים, נעלבים — ומקווים שתימצא להם ארוך קשבת המעוות יתוקן.

שרה רובנס
נבי־ציונה

הליכוד מכשיל כל מהלך לשלום

ישראלי חייב להיות מפלגה כדי לבלוע את תעלולי הליכוד. הליכוד סבור ש"הפטנט" למ־הלכי שלום הינו בלעדי ל־מפלגתם, ונסיונות המערך ל־כרות שלום עם ירדן, מטורפד על ידי באמצעים פסולים.

על מערכת הטרפוד מנצחים 3 מושכי חוטים בדמותם של שמיר — לוי — ושרון. ב־אחרונה הצטרף למחול השדים מושך נוסף בדמותו של מודעי.

בתום שנה של מאמצים בל־תי־נלאים, הצליחה הממשלה הנוכחית לרסן את השתוללות האינפלציה, יציר כפיו של הליכוד, ולצלות על דרך המלך.

בשאלת השאלה — מה עדיף? שלום במתכונת עם מצרים, או מצב לחמה, המצריך תקציב בטחון גדול שיפרוץ את סכרי ההתייקרות, ונתנסה שוב במלחמת לבנון אומללה, יציר כפיו של הליכוד?

על המערך להציג לתושבי המדינה את תכניות השלום שלו, מול נסיונות הליכוד להכשילן. יידעו תושבי ישראל, במקרה של בחירות שיכפה עלינו הליכוד, מי מבזבז את כספי הציבור, מי שוחר שלום ומי שוחר מלחמה; מי מעוניין בהגברת האינפלציה כדי להיטיב עם העם "נוסח ארידור", למען כבא בממשלה. מי הצליח להדביר את ההתייקרות, שיפר את המאזן המסחרי והתשלומים, ומי הוציא את צה"ל מביצת לבנון. מי שואף להקים התנחלויות חדשות, בו בזמן שההתנחלויות הקיימות עומדות בפני פירוק, במקום לבצר את המושבים והיישובים הוותיקים שמצבם בכי רע.

שלמה מוהר
חיפה

עליהום...

"יום שחור", "עלבון צורב", "להחליף מאמן", "לפטר שחקנים" וכל מי שצבר מילים בוטות מתוך הלכסיקון השתמש בהן כעת לצורך נזיפה תחרותית עם שוב נבחרת ישראל בכדורגל מאוסטרליה. והיכן כל אלה אשר מגנוטים את ענפי הספורט — כדורגל וכדורסל להם אין מציעים כל תפאורה?! תמה אנוכי על רוחב הלב...

שנים רבות הגני מלווה את הספורט בישראל ואמנם לא ניתנה לי "הנבואה" אך תמיד חששתי מהמצב אליו נקלענו כעת. בטרם השתוללות היבוא התריעותי במכתבי ספורט — "הפועל", הוועד האולימפי וההתאחדות לספורט. נאבקתי על שמירת הדרך החינוכית — אך לשווא. יצר המלחמה בין האגודות גבר על יצר טוהר הספורט וחינוך רבבות בני הנוער לא נקלט באוזני מנהיגי הספורט והם העדיפו לקנות תוצרת חוץ במקום הכנת "קדרים" של צמיחה ישראלית.

איננו יודע אל מי מופנית האצבע המאשימה, אני מכיר מאות נבחרות, טובות יותר משלנו אשר הפסידו בתחרויות בינלאומיות ולא קיבלו אותם עם שובם הביתה בדגלי אבל ולא קבלה על מחולים של הספורטאים והיה להם האומץ לבדוק את עצמם ואת הסיבות ולמצות את המסקנות לגבי כל השותפים ולא רק נגד הספורטאים, בלי רעש ושפיכת זעם עליהם.

יש לשוב ולבחון את הדרך, ללכת לבתי הספר ללכת למוסדות חינוך גבוהים, אליהם חדרנו לפני שנים רבות ומשום מה נדחקו החוצה. יש לדאוג לחינוך חובה לפחות בשני מקצועות "יצוגיים", יש לדאוג למתקנים מתאימים. חובה לבנות את העתיד על הנוער הישראלי המופלא ואז נתרחק (מתנועות מגונות) מלשון מבזה במגרשי הספורט והעתודה תלך ותגדל ולא נזדקק לפלישת זרים.

ועד אז לאט לכם במסקנות חפוזות בלהט התסיסה "עליהום".

שמואל ביאליק
חיפה

מודיעון

טלוויזיה

5.30 "ילדי הפלא" — שם הפרק: "הרשת". אנשי האף־בי־איי עוצרים את ריצ'י וחבריו.

6.20 "יש לי סיפור" — "זנבות" בתרגומה של מרים ילן־שטקליס.

6.30 קיצור החדשות (ערבית).

6.32 "גיבור מעולם אחר" — שם הפרק: "הפיפיש אוהב הכוכב" (תרגום עברי־עברי).

7.00 יומן השבוע (ערבית).

8.00 כותרות מבט...

8.02 עד פופ — התכנית הוגגת מלאות שנה לתקליט... עם... "הבנד אייד", שהביא לגל התרומות של אמני רוק בעולם למען מטרות הומניט־ריות. כן יופיעו שתי זמרות אמריקאיות חדשות: סוזן וגה ווינסי יוסטון, יוצגו שני סרטוני וידאו חדשים של סטינג (סולן להקת "משטרה") ועוד. מנחים: יענת זהלב מנחם גרניה.

9.00 מבט לחדשות ומוסף "שער ראשון".

9.45 "בתו של מיסטרל" פרקים אחרונים: פוב בת שמונה. מגי נבבעת להמצרותיו של מיסטרל ומסכימה שפוב תבלה את חופשות הקיץ עם אביה בפרובנס. מיסטרל מגלה בבתו כישרונות מיר חדים לציור. בגיל 16 פוגשת פוב את אריק אביגדור, בנו של אדריאן אביגדור היהודי שהיה בעבר סוכן מכירות של מיסטרל.

11.05 מה השאלה? — תכנית ושכרעית המועלת בהשתתפות קהל, ובמקומות שונים בארץ. הקהל מציג שאלות מ־ענייני דיומא לפני צוות של משיבים.

11.45 הדשות.

טלוויזיה לימודית

08.15 תלמוד, שנים אוחזין: משיכה חלק ב'.
08.40 מסך לספרות (יסודי): הסנדלר העני והמלך.
09.00 אנגלית ד'.
09.20 השפה שלנו: פרחי בר.
10.10 אנגלית ז'.
10.30 פרפר נחמד: ויהי ערב.
11.00 חשבון ה': השבר מהו.
11.15 צרפתית.
11.30 גיאוגרפיה ה'—ו': משק חקלאי בהודו.
12.00 ספרות (על יסודי): המלט.
12.25 אנגלית ס'.
1.00 אנגלית י'.
2.00 מה זאת אומרת: יום שחור בשדה אברהם.
2.30 סלם ותצלום: מרחבא.
3.00 האוניברסיטה הפתוחה: בימי שואה ופקודה; מוסיקה, כתת אמן.
4.00 רחוב סומסום: חרוזים.
4.30 תבונה ורגישות: פרק ב'.
5.00 ערב חדש. מנחה דן מרגלית.

רדיו

ראשון

קול המוסיקה

07.07 בוקר טוב.
07.30 שחרית מוסיקלית — ביזה: "משחקי ילדים" — סוויטה; קטנה לתז' (תז' קליבלנד / לורין מאזל); שפהוד: קונצ'. מס' 8 בלה מינור לכנור ותז' (אגדים אהרליך / תז' רדיו שטוטגרט / דוד שלון); מנדלסון: "הרמוניות רציניות" (מארי פראייה, פסנתר); כוזאל דה פאיה: סוויטה ספרדית שמ־מית (יצחק פרלמן, כנור / סמואל סנדרס, פסנתר); הר־די: 3 קטעים מתוך האופרה "גשף המסכות" (פלאסי־דו דומינגו / מירלה פרני / ותז' פילהרמוניה התזמורת מלונדון / מקהי הקובנט גרדן / ריקארדו מוטי); דבוז'ק: כשולות סלביות, אופ' 46 (התז' הפיל' הצ'כית / ונצלב קוסלר).
09.30 קונצרט בוקר — גריג: קונצ' בלה מינור. לפסנתר ותז', אופ' 16 (ססיל אוסה / התז' הסימפ' מלונדון / גביל מרינר); בטהובן: שלי־שיה מס' 9, לפסנתר, כנור וצ'לו, במי במול מג'ור (שלישיית בוזאר); באך: 4 קטעים מתוך "ספר התווים לאנה מגדלנה באך" (רמי ברביזה, פסנתר); מרק אנ־טואן שרפנטייה: פסטורלה (הלהקה הקולית והכלית "הה־אומנויות הפורחות" / ויל־יאם קריסטי); הנדל: סונטה מס' 4 בלה מינור, ל־חלילית וקונטינואו (הנס מרטין לינדה / כריסטופר הוגווד / פר הוס); מוצרט: סרנדה מס' 10, במה מג'ור, ק' 247 (להקת מוצרט מוינה / וילי בוסקובסקי).
13.00 קונצרט צהרים.
15.07 התיזון המוסיקלי (ש.ש.).
16.02 קונצרט מנחה — צ'יי־קובסקי: סרנדה בדו מג'ור, לתז' כלי קשת (תז' קאמרית אנגלית / דניאל ברנבוים); שוקאן: "מחולות חבורת בני דוד" אופ' 6 (איבון לפב־יור, פסנתר); בטהובן: רבי־עיה במי במול מג'ור, ל־כלי קשת, אופ' 127 (הר־ביעיה האיטלקית); באך: סוויטה מס' 3, בדו מג'ור, לצ'לו סולו (ראלף קירשבאום); ברהמס: קונצ' מס' 2, לפסנתר ותז' (מאוריציו פוליני / הסימפ' משיקגו / קלאודיו אבאדו).
18.30 מוסיקה ליום ראשון — הנדל: קטעים מתוך "המשיח" (חלק 2 ו־3) (מרים מלצר, סופרן / קתרין וויך הר־ליס, אלט / פרידר לנג, טנור / יהן ויגהמילר, בריטון / תזמ' קמרית / התז' הקאמ' הקיבוצית / אי אי־תן רובנשטיין); רוזנבלט: "סל־כה רבינה" (המקהלות של אוקספורד וקיימבריג' / פיטר פיליפס).
20.05 ערב טוב — חומס אי־רן: פנטזיה מס' 6, לסי ב־מול מג'ור (האקדמיה למו־סיקה עתיקה / כריסטופר הוגווד); באך: קונצ' בסול מינור, לצ'מבלו ותז' כלי קשת (טרבור פינוק / "הה־קונצרט האנגלי" / פינוק).
20.30 קונצרט הקמרי — שר־הד הוהר. להקת חלילית "מוזיקלי", קונצרטו הקולות תל־אביב. "קונצרטו רנסנס ובארוק אנגלי" — בתוכנית משירות: זילקס, רבסקורד־גס, ראולנד, מורלי, הולבר־רן, הנרי השמיני ועוד.
22.32 מסורות מוסיקליות ב־ארץ.
23.00 מוסיקה מן העבר הרחוק.

רשת ב'

12.05 שירים מזרחיים.
14.06 תכניות לילדים — שי־רים הם חברים של ספורים: "האריה והעכברה"; "למה ל־תרנגולת כרבולת אדומה", אגדות בעיבודה של עדנה פלג; "בישמון והערבה" מ־את הנריק סנקביץ; לקראת שידור (ש.ש.).
14.45 חתול בשק (ש.ש.).
15.30 עולם המדע.
16.05 שעה חופשית — עני־יני היומך.
17.20 האוניברסיטה המשודרת — "יהודה ורומא".
19.05 משפט עברי.
22.05 תפוח רע; שכול ונח.
10.05 ענייני חברה ורווחה.
16.05 ענייני דתות.
18.06 מסיבת עתונאים.
18.45 היום בספורט.
19.35 עם ישראל — ענינים יהודיים בעולם.
20.05 שומר בשבוחי.
22.05 תזמורות כלי נשיפה.
23.05 פלצול שלישי.

רשת ג'

18.06 המצעד הלועזי.
21.05 אדום עתיק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

06.30 אוניברסיטה משודרת: המוסיקה של המאה ה־20: פרק מלחין של הזמן. מרצה המלחין פרופ' יוסף טל.
15.45 "אלף הימים" — "לי־לה ראשון בלי אמא" של יגאל לב. פרק 11 — "לידת בלי לשנאי".
17.30 כותרות.
17.50 יומן ספורט.
18.05 רדיו ספורט.
20.05 שירי צבא.
23.05 אוסקר ווילד — עליזר הבפלה (ש.ח.).
00.05 ציפורי לילה נודדות.

רשת א'

11.30 השכלה ודעת לכל — צרפתית למתחילים; שעור מס' 4.

בתי קולנוע

תל־אביב

תל־אביב —
אסתר ביים לאסירים מתחילים 9.30 7.15
אורלי קלונל רדל 6 9
אלנבי מרפה הרי 5 9.30 7.30
בן־יהודה הבז והאיש השלג 9.30 7 4.30
גורדון ציאו סנטין 7 9.30
גת אהבתו של סואן 9.30 7.15
דקל מוסטי 9.30 7.15
דרייב־אין חף מפשע 9.30 7.15
חצות — מלכודת לאשה אהבת
הוד המטרה אמריקה 9.30 7.15 4.30
בית ליסין אפוקליפסה עכשיו 9.30 7.30
חן 1 — הנוקם 9.45 7.30
חן 2 — רומן על בטוח 9.45 7.30
חן 3 — קאל 9.50 7.45
חן 4 — נשים בשרוף 9.45 7.20
חן 5 — השוטר מגנב פטור 9.50 7.40
לימור כבודו של פריצי 9.15 6.45 4
לב 1 — הירם מ־6.00 עד 11.00
לב 2 — אמדאוס 2.00 7.00
רומן בהמשכים 5 9.50
מוזיאון תל־אביב לרקוד עם זר 9.30 7.15
מוגרבי הבזבוז הגדול 9.30 7.15
מקסים בגידות בטריאסטה 9.30 7.15 4.30
סינמה 1 — העד 9.30 7.15 4.30
סינמה 2 — אידית עירית 9.30 7.15 4.30
סטודיו חברים 9.30 7.15
פאר רכבת תחתית 9.30 7.15 4.30
פריז בודי 9.30 7.15
צוותא התמהוני 8.00
צפון הזמן שהחל במלחמה 9.30 7.15
תכוז — רמת־אביב — זרים 9.30 7.30 1.30
שחף שושנת קהיר הסגולה 9.30 7.15 4.30
תבלת יער האיזמרגד 9.30 7.15
תל־אביב הנינג'ה האמריקני 9.30 7.15 4.30

יפו

התחיה הישראלית רציחות פעוטות 10.30

ירושלים

אדיסון המטרה אמריקה 4.30 7 9
אוריון סגור לרגל שיפוצים
אורנע ה"גינינים" 4.30 6.45 9
בית אגרון 3.30 מרי פופינס
6.00 ארכפים לחסים / 7.45
דינה פטור כשואה לשניים /
9.30 פרנקנשטיין הצעיר / 11.30
מועדון הכותנה
האולם הקטן בבנייני האומה —
ברזיל 6.30 9
הבירה הנינג'ה האמריקני 4.30 7 9
כיל אור בודי 7.30 9.30
סינמה 1 — ביים לעבירות בתנופה 7.15 9
כפיר הבזבוז הגדול 4.30 7 9
סמדר מוסקה 7 9.30
עדן הבז והאיש השלג 4.30 7.10 9
הדן אל נורטה 4.30 7 9
מיטשל שושנת קהיר הסגולה 7.15 9.15

חיפה

אודה הכבוד של פריצי 4 6.45 9.15
אורדי אמדיאוס 6 9
אמפי־תיאטרון הנינג'ה האמריקני 4.30 7 9.15
ארמון שוטר עם כבוד 4.30 6.45 9
עצמון רכבת תחתית 4.30 7 9.15
חן רמבו 4.30 6.45 9
פאר ה"גינינים" 4.30 6.45 9.15
קרן־אור ראסטי בייטס 4.30 7.30 9.15
רב גד 1 — אהבתו של סוון 4.30 6.45 9
רב גת 2 — רומן על בטוח 4.30 6.45 9
רון המטרה אמריקה 4 6.45 9
שביט הר הכרמל — שושנת קהיר הסגולה 7 9
עטמי אפוקליפסה עכשיו 6.15 9

קרית ביאליק

כפיר קוקה 7 9.15
סביון הנוקם 7.15 9.30

קרית חיים

בית העם הבזבוז הגדול 7 9.15

קרית ים

גיצן 7.00 הצגה באידיש / 9.15 קול השתיקה

קרית מוצקין

אורות המטרה אמריקה 7.15 9.30

אשדוד

אסתר אידית עירית 7.15 9.15
אשדוד השוטר מגנב פטור 7 9.15

אשקלון

אסתר מסכה 7 9.30
... אידית עירית 7.15 9.15
רהל שוטר עם כבוד 7 9.30

באר־שבע

חן הנינג'ה האמריקני 7.15 9.30

בת־ים

אורנים ביים לעבירות בתנופה 7.15 9.30
עצמאות הנינג'ה האמריקני 4.30 7.15 9.30

הרצליה

תיכל המטרה אמריקה 4.30 7.15 9.30

חולון

ארמון ראסטי בייטס 7.30 9.30
5.00 הנינג'ה בעל 9 נשמות
מגדל הנוקם 7.15 9.30
מתנ"ס קרית שרת — אמדיאוס
6 9 / בצימאון לאהבה 4.00
סבוי הבזבוז הגדול 4.30 7.15 9.30
רינה המטרה אמריקה 7.15 5.30

טבריה

אביב מסכה 7 9.15

טבעון

יובל אור מסכה 7 9.30

כפר־סבא

עבר אמדיאוס 6.30 9.15
חן הזאן סתאן 7.00

לוד

אורלי העד 7 9.30
נודה זוג לבית בצד תשוקה 7.15 9.15

נהריה

הוד מקס הזועם וכיפת הרעם 7 9.15

נתניה

סטודיו קאמילה 7 9.15
אסתר המטרה אמריקה 5 7 9.15
שרון הנוקם 5 7 9.15

פתח־תקוה

שהם העד 7.15 9.30

קרית־שמונה

שביר מועדון הכותנה

קרית מלאכי

צמרת מסכה 7 9.30

ראשון־לציון

עצמון השוטר מגנב פטור 7.15 9.30
ראשון הנוקם 7.15 9.30

רחובות

בית העם השוטר מגנב פטור 7.15 9.30
הדר יער האיזמרגד 7 9.30
חן הירקון האחרון 7.15 9.30

רמת־גן גבעתיים

אואזיס הגונים 7.15 9.30
ארמון נינג'ה 7.30 9.30
לילי כבודו של פריצי 7 9.30
הדר המטרה אמריקה

רבגן

רבגן 1 — השוטר מגנב פטור 4.30 7.15 9.30
רבגן 2 — ברדי 7.40 9.50
רבגן 3 — יער האיזמרגד 7.15 9.30
רבגן 4 — רומן בהמשכים 7.30 9.45
שבים העד 7.15 9.40 / 7.15 9.30

רמת־השרון

כוכב דמעות של שתיקה 6.45 9.30

רעננה

אורות מקום בלב 8.30

רמלה

אורן אידית עירית 7.15 9.15

טבע תשטיות למצבטיות בע"מ.

בתי־מרקחות

תל־אביב
לב העיר — אחד העם 69 — 613862.
קופת חולים כללית — אמסטרדם 7 — 225142.
ירושלים
מרפאת רוממה — המ"ג 28 — 523191.
חיפה
יבנה — אבן סינא 7 — 672288.
פתח־תקוה
קופת חולים כללית — חיים עוזר — 905271.
בני־ברק — רמת־גן
רמת־יצחק — ירושלים 96 רמת־גן — 777506.
בת־ים — חולון
הלוי — בלפור 9 בת־ים — 583042.
אהרון — הופיין 52 חולון — 806920.

מוקד מידע טלפוני

של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי־חולים עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל.

בתל־אביב

בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב. ביום ו' מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ — טלפונים 433500־03, 433300־03.

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה

אזור תל־אביב
רחוב בר־כוכבא 49 תל־אביב — 284649־03 בימים א'—ה' בין 21.00 עד 23.00 בימי ו' וערבי חג בין 18.00 עד 24.00, שבתות וחגים — בין 15.00 עד 21.00.
אזור חיפה
רחוב הגפן 26, קומה ג' — 523566־04 יום יום כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00.

אלמקס לכל המשפחה!

ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

תיק בנין 1292

נתנה בזה הודעה, שהוגשה ל־ועדה בקשה להיתר בניה על חל־קה 135 בגוש 6019 רח' אבנר מס' א'/3 חולון, הכוללת הקלה של 4.4% משטח המגרש (551/2 מ"ר) לשיפור תנאי התכנון הד־יור.

החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים א'.

את התכנית אפשר לראות ב־משרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל.

לכל מי שיש התנגדות יוכל ל־הגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד חיים שרון
יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

מינהל מקרקעי ישראל

מינהל מקרקעי ישראל
מחוז ירושלים

עירית אשדוד

החב' העירונית לפיתוח
אשדוד בע"מ

בניה עצמית באשדוד — רובע ס"ו
יתרת מגרשים

במסגרת תוכנית "בניה עצמית" שפורסמה בספטמבר 1985 נותרו 58 מגרשים לבניה דו־משפחתית, 2 חצאי מגרשים דו־משפחתיים לבניה בקיר משותף, ו־19 יחיד ב־5 מגרשים לבניה טורית.
מגרשים אלה יוקצו לציבור לפי ערך קרקע תנאי תשלום והוצאות פיתוח מעודכנים. שאר התנאים כפי שפורסמו בפרוספקט המקורי והכפוף לשינויים המתחייבים מפרסום זה.
הקצאת המגרשים לציבור תחל ביום חמישי 5.12.85 שעה 11.00 בשיטת "כל הקודם זוכה". במשרדי החב' לפיתוח אשדוד, בנין העיריה, קומה א' חדר 111, טל: 221 / 52301־055. בשעה הנקובה כתחילת ההרשמה תיערך הגרלה בין הנוכחים במקום.
המשך ההרשמה שתערך במשרד המחוזי, במינהל מקרקעי ישראל, רח' בן יהודה 34, קומה 12, ירושלים. טל. 226121־02 בשעות הקבלה המקובלות יש להפקיד סך של 500.000 שקל בהמחאה בנקאית לפקודת מינהל מקרקעי ישראל וזאת כמקדמה על חשבון ערך הקרקע.
פרטים נוספים ניתן לקבל במשרד המחוז בכתובת הנ"ל.
תוקף הודעה זאת עד לגמר שיווק המגרשים ולא יאוחר מ־31.12.85.

תשומת לב לדוגמא: מחיר קרקע למגרש בגודל של 510 מ"ר לבניה דו־משפחתית המשולם למינהל בעת הודעה זו... הוא 18,537,220 שקל (12,550 $) — המחיר אינו כולל מע"מ ואינו כולל הוצאות עבור פיתוח.

מינהל מקרקעי ישראל
מחוז ירושלים

שיכון ופיתוח — לישראל בע"מ

משרד הבינוי והשיכון
מחוז ירושלים

בניה עצמאית בשכונת גילה
ירושלים — יתרת מגרשים

במסגרת התכנית "בניה עצמית" שפורסמה בספטמבר 1985 נותרו 4 מגרשים לבניה דו־משפחתית ו־31 חצאי מגרשים דו־משפחתיים לבניה בקיר משותף.
מגרשים אלה יוקצו לציבור לפי ערך קרקע תנאי תשלום והוצאות פיתוח מעודכנים. שאר התנאים כפי שפורסמו בפרוספקט המקורי והכפוף לשינויים המתחייבים מפרסום זה.
הקצאת המגרשים לציבור תחל ביום שלישי 3.12.85 בשעה 11.00 לפי העקרון של "כל הקודם זוכה". בעת ההרשמה שתערך במשרד המחוזי ומינהל מקרקעי ישראל, רחוב בן־יהודה 34 קומה 12, ירושלים בשעות הקבלה המקובלות — יש להפקיד סך של 500.000 שקל בהמחאה בנקאית לפקודת מנהל מקרקעי ישראל וזאת כמקדמה על חשבון ערך הקרקע.
פרטים נוספים ניתן לקבל במשרדי המינהל בכתובת הנ"ל.
תוקף הודעה זאת עד לגמר שיווק המגרשים ולא יאוחר מ־31.12.85.

תשומת לב לדוגמא: מחיר קרקע לשטח בגודל של 500 מ"ר לבניה דו־משפחתית המשולם למינהל בעת התימת חוזה פיתוח הוא 19,920,000 שקל (13,486 $). — המחיר אינו כולל מע"מ ואינו כולל הוצאות עבור פיתוח.

הלוח הכללי

דירות למכירה

● מודעות בטלפון: בריה, ישראכרט דיינרס: 227117־03, 221896־03, 221580־08.

דירות בדמי מפתח

● למסירה בדמים בבני־ברק 2 ק' (גם לכולל) 703365.

דירות בשכר חודשי

● בראשון לציון להשכרה מיידית, 3½ חדרים טלפון — 430610־03, 950659־03.

הצעות עבודה

● למכון בריאות מפואר דרו־שות מעסיסטיות בשכר גבוה. 222071־03.
● דרושות בחורות לעבודה במכון 260211/46־03 בין 7.30—15.30.
● דרושות למכון חדש: מסז'יסטיות חינגניות בתנאים כצורים 461221־03.
● משפחות צעירות ורווקים/ות בוגרי תיכון בואו לחיות אחרת ולהקלט בחברה צעירה בקיבוץ! בבאר־שבע, דרדרים־אנשים בית כוונת הפועלים 77361־057 — ביבי ראשון 17.00—19.00 בקבר.
● לכרמפוס סטודנטיות למש־כירות ערב כתב יד ברור — 383838.
● לכשרד דירה נקבנית + נסיון בעיבוד תמלילים (תוכן מיל). 203803־03.
● ברעננה דרושה קלדנית ל־שעות הבוקר המוקדמות כ־5.00—10.00. 445648־052.
● עובדים כלליים לעזרה ב־מוסכים ביפו טסרה מלאה. 255270־03.
● עובדי נקיון וניקיון בבנ־עתיים בשרה כלאה. 255270־03.
● עובדי ניקיון אחה"צ ב־רמת־אביב 5 ימים בשבוע. 255270־03.
● מנהל"ש סוג 3 + ידע בהדפסה במכונת כתיבה 294952־03.

מכוניות

● יוקם מיצובישי — סכונית ... קיסריה, צבע מטאלי, ... 330142־03, 33064־03.
● בהנחות גדולות! רוצים ארטיות ושהורים! ... 836246־03, 839653־03.
● אופל מסבארו 1981 + ... 373593־03.
● די.אר. 83, 1300, צבע מכי בצרין 864803־051 בערב.
● אאודי 80, 1982, 100,000 ... 88220־057 אחרי 19.00.

מציעים עבודה

● מבחירי מתפים + עמודים + ארגונות + תיקיות מסתכת, להגרות, כוסכנים ומעלים — 252738, 259031.

רוצים לקנות

● ויצמן קונה הכל, רהיטים ירושות, מקררים ותיקונים — 811136, 825908.
● ניסים קונה רהיטים, ירושות, חיסולים 832354 ומשרב 875099.
● משה קונה הכל, רהיטים, ירושות, מקררים 836316 — 591838.
● אהרון קונה ירושות חיסולים מקררים 83566 ומשרב — 863016.
● יוסי קונה ירושות, מקררים, רהיטים, חיסולים ותמרות. 831494.

משלוחי מטען בינלאומיים

● א.ב. סופרטרים, מומחים באריזה והובלה הובלת דירות ומשרדי לעולם! 421381־03.

פרסום

● לבעלי דירות, ישראכרט ד' דיינרס נקבל מודעות על־פונים. טלפון: — 296662־03, 280943־03, 280666־03.

פוליש ונקיון

● הפוליש נקיון ופוליש + הדברה, רשיון 5563, כמבצע! 375458־03.

הכרזות

● הכרות מיידית אסקלוסיבית ברמה גבוהה המסורדת "דורית". 722277־03.
● הכרזות מיידית לרידים ולנישואין במגוון חרחב, לנשים חינם 296527־03.

ריפוי והרזיה

● מכון "זוהר", מסג'יסטיות מקצועיות, אווירה פרטית. — 296456־03.
● בריאות הגוף, סאונה 5 מסג' מסג'יסט/ות, בן־יהודה 51 234396־03.
● חדש! נקים ועולים, מסג' רבינו עם באות 230858־03.
● "דיאנה", מסג' סאונה, אזר ליפנס 4 פינת יהודה הלוי 66 623113־03.
● מסג' מקצועי עיי מסג'יסטית + סאונה, בן־יהודה 387740־03.
● חדש! מסג' כללי סאונה, ברמה מקצועית של. 461221־03.
● מבצע! מסג'ים מקצועיים לגברים ונשים 45 דקות 15,000.— בן גוריון 43, 227277־03.
● במאוד מכל הלב זוג "לבי יסודי המלה 95, 370097־03.
● מבצע הירות, בבוקר 7, מסג'ים חינם עי' מסג'יסטית. 284513־03.
● לאמידים! מסג' מקצועי נקים, טרגינג ואקסקלוסיבי — 20073־062 מ־1.30.
● חדש בישראל!! "בית התי־כודי" תקבלו מסג' מהגה וטרגינג בטרומפלדור 12 ת"א.
● בריאות הגוף — סאונה ד' מסג' ב"אסקלוסיביות", שלמה המלך 46. 238685־03.
● במבצע! 20,000 לשעה מסג'ים עיי מסג'יסטים ות, דיזנ־גוף 184, 223071־03.
● מסג' כללי מהגה בארזה נעימה, ארלוזורוב 168, — 221022־03.
● מסג' עיי מסג'יסטיות נאות שרות לבית הלקוח/ה — 701717־03.
● מסג' מהגה! שירות לבית הלקוח/ה מסג'יסטיות נאות 793173־03.
● שרות מסג' לבית ה־לקוח/ה ברמה אקסקלוסיבית ע"י מסג'יסטיות צעירות ונאות 861946־03.
● חייג' 861946־03 ומסג'יסטית צעירה ונאה תגיע לביתך תוך חצי שעה.
● אל תילחץ בחיים! בוא ותהנה מהם בקרוליין 269610־03.
● בנות חדשות במכוניות ספר טול מבטר, בן־יהודה 7. — 661889־03.
● צמת חדש, כחיי + סאונה, ע"י מסג'יסטיות, הובבי ציון 26 — 288618־03.
● מסג' כללי וסאונה עי' מסג'יסטיות 18,000 שקל ל־שעה, 238063־03.
● שירות מסג' לבית הלקוח ברמה בינלאומית! להזמנות: 266854־03.
● חדש בישראל! "בית התי־כודי" תקבלו מסג' מהגה ומר־גינג בטרומפלדור 12 תל־אביב.

נרשמו לנשואין

בלשכת הרבנות באר־שבע

● לילוף פרוה רפאל בן דוד, רווק, ישראל, באר־שבע; צר־פתי אסתר אפרת בת אברים, רווקה, ישראל, באר־שבע.
● אסף (אסרף) יצחק בן יקו־בו, רווק, ישראל, באר־שבע; חקנין אילנה בת אברהם, רוו־קה, ישראל, באר־שבע.
● פייג אסנון בן יהוקאל, רווק, ישראל, באר־שבע; שמיר נוע בה אברהם, רווקה, ישראל, באר־שבע.
● ברזוסקי בוריס (מריק) בן ישראל, גרוש, ברה"מ, באר־שבע; סקולק קלוד (פיסטרין) בת פיסטרין גבריאל, גרושה, ברה"מ, באר־שבע.
● גולדשטיין מאיר בן אליעזר, רווק, ישראל, באר־שבע; עמר אסתר בת מנחם, רווקה, באר־שבע, באר־שבע.
● בישון צבי בן איזה, רווק, ישראל, באר־שבע; נבר בנר שבט בת משה, רווקה, ישראל, באר־שבע.
● תורגמן מאיר בן מכלוף, רווק, ישראל, באר־שבע; אקי־ניו אדיים בת מכבי, רווקה, ישראל, באר־שבע.
● פינגר מיכאל בן דניאל, רווק, ברה"מ, באר־שבע; קרמס לודמילה בת אליה, רווקה, ברה"מ, באר־שבע.
● בוזגה משה בן יעקב, רווק, ישראל, באר־שבע; אילוז שר־ראל, בת בלום, רווקה, ישראל, באר־שבע.
● כהן עוזיה בן כסוס, רווק, מרוקו, באר־שבע; ברדה מרים אסתר בת גורג, רווקה, ישראל, באר־שבע.
● הררי שלום בן יוסף, גרוש, צרפת, באר־שבע; ברוך ויויאן בת אליו, רווקה, מרוקו, באר־שבע.
● הראל אלגס (הבקיו) בן הגבי אליהו, רווקה, טנים, באר־שבע; ישראלי שרה בת אשר רווקה, ישראל, חיפה.

למוסד ציבורי בחיפה
דרוש/ה
עוזר ארגוני לפעולות הדרכה
לארגון ופקוח על פעולות הדרכה
רצוי נסיון קודם בארגון פעולות הדרכה ה־תפקיד דורש ביצוע עבודה גם מחוץ לשעות רגילות וכרוך בנסיעות באזור הצפון.
המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים למח' כח אדם, ת.ד. 32230, ת"א מיקוד 61330.

האלופה עברה בשלום המשוכה הכפר־סבאית

מכבי חיפה - כפר־סבא 2:3
מכבי ת"א - מכבי יפו 1:2
מכבי שעריים - באר־שבע 1:1
הפועל חיפה - מכבי יבנה 0:1

* *

בית"ר י־ם - הפועל פ"ת
מכבי נתניה - שמשון ת"א 1:3

הפועל ת"א - בני־יהודה
מכבי פ"ת - הפועל י־ם 0:2

במינגת אין כל חדש. האלופה מכבי חיפה ממשיכה להוביל את הטבלה. אתמול גברה בכפ"ס (2:3) על הפועל המקומית והגדילה את יתרונה לארבע.

במקום ארבע נקודות מרוחקות אחריה שתי יריבותיה העיקריות של חיפה, הפועל ת"א ובית"ר ירושלים. התל־אביבים ניצחו בי"דרבי הקטן" לאחר דוקרים את בני־יהודה 2:0, ובית"ר ירושלים הוכיחה כי בביתה אין מנצחים. התוצאה — נצחון 3:1 על הפועל פ"ת.

את הקפיצה הגדולה של המחזור עשתה הפועל חיפה. מהמקום האחרון ניתרה עד למקום ה־10, בעקבות נצחון (0:1) על מכבי יבנה שהושג רק מהנקודה הלבנה.

שבוע ימים השתעשעו הפועל באר שבע והפועל ירושלים במשליות. אתמול כבר נוכחו לדעת, כי מקום עדיין לשמוח. באר שבע ניצלה מהפסד משעריים בדקה ה־90 (שער של אבוגזיר) וסיימה בתיקו (1:1) עם שעריים שמם ניצלה הצרה.

הפועל ירושלים יצאה לפ"ת והפסידה (2:0) למכבי המקומית והתדרדרה למרכז הטבלה.

הפתעת המחזור — מכבי נתניה איבדה אמנם את מאמנה צבי רוזן, שהתפטר לאחר המשחק, אבל גברה על שמשון ת"א 3:1. מכבי ת"א התאוששה אבל מכבי יפו ניצחה 2:1. שתי המנצחות מיספר בי־מעלה הטבלה. שתי המנצחות נדחקו מתחת ל"קו האדום".

23 שערים הובקעו במהלך מחזור אתמול שלושה מהם מהנקודה הלבנה.

במחזור הבא בלאומית

- בני־יהודה — מכבי נתניה
- באר־שבע — שמשון ת"א
- מכבי חיפה — מכבי שעריים
- הפועל פ"ת — כפר־סבא
- הפועל י־ם — בית"ר י־ם
- מכבי יבנה — מכבי פ"ת
- מכבי ת"א — הפועל חיפה
- הפועל ת"א — מכבי יפו

מחליפו הצעיר של ארמלי העניק לאלופה נצחון בכפ"ס

במשחק מרתק ועשיר באירועים ליד השערים, גברה אתמול האלופה, מכבי חיפה, על הפועל כפר סבא בביתה בתוצאה 2:3 (1:2).

למרות תנאי המגרש הגרועים, השכילו 2 הקבוצות לשחק ו־2500 הצופים חזו במשחק מעניין עם שפע ארועים ליד 2 השערים.

הסרתו של זאהי ארמלי בשורות האלופה לא הורגשה, שכן מחליפו הצעיר, צדוק מלכה, הבקיע צמד שערים.

המארחים מהשרון שלטו יותר במרכז המגרש, אבל חוסר נסיונם היה בעוכריהם. החיפאים התבססו על פריצותיהם המהירות של רוזנטל ומלקסר.

המשחק נפתח בסערה ע"י ה"ירוקים" מחיפה, שתוך דקה הצליחו להבקיע צמד שערים. בדקה ה־7 הגביה ציון מרילי כדור קרן ומשה סלקטר התרומם מעל הגנת כפר סבא כדי לקבוע בנגיחה נאה — 0:1. כעבור דקה כבר הוליכה חיפה — 0:2, לאחר שרוני רוזנטל פרץ היטב מהאגף ומסר כדור מדויק לצדוק מלכה, שקבע בבעיטה מקרוב — 0:2.

שחקני השרון לא נשברו ויצאו לכמה התקפות מסוכנות.

בדקה ה־37 הגביה מסיקה כדור מדוייק למאיר נוהר, שקבע בנגיחה — 1:2.

את המחצית השניה פתחו הכפר סבאים בלחץ רצוף על שערו של אבי רן.

ואכן בדקה ה־53 הצליחו להשוות: חיים מסיקה הגביה כדור קרן וסיימון נגח מקרוב לרשת — 2:2.

השער עורר את שחקני עיר הכרמל מתרדמתם ובדקה ה־76 נקבעה תוצאת המשחק, לאחר שמרילי הוציא כדור חוץ למשה סלקטר כשנגע את הכדור לאחור לעבר צדוק מלכה, שמקרוב קבע — 2:3.

שפט חיים לפקוביץ לעיני 2500 צופים בכפר סבא.

נ. זר

● מכבי חיפה: רן — 5; קליינר — 5, אפשטיין הגדול — 4, אלי כהן — 4, מרילי — 5; אברקרם — 5, ש. לוי — 4 (אומנו הקטן); ממן — 5; מלכה — 6, סלקטר — 5, ר. רוזנטל — 4 (ל. רוזנטל).

● הפועל כפר סבא: נחמיבשקי — 5; אייזנבר — 5, סיימון — 5, אוקלין — 4, איינשטיין — 5; מרגון — 4, מסיקה — 5, מ. יפה — 6; בואזיו — 4 (אבוחיים), סיימוני — 5, רביבו (נוהר — 6).

אבוגזיר השווה בדקה ה־90

שחקני ואוהדי מכבי שעריים כבר עשו את ההכנות לנצחונם הראשון בליגה, אבל אז, בדקה ה־90, התפתחה התקפה נואשת של הפועל באר־שבע. שושני בעט בהתפתלות לעבר השער ומשה אבוגזיר הנמוך הצליח להקדים את אדיר שמיר, כדי לקבוע בנגיחה — 1:1.

המשחק עצמו לא התעלה לרמה נאותה. שתי הקבוצות לא הצליחו לגרום קורת רוח ל־4000 הצופים.

המארחים מרחובות היו הטובים במגרש. הם ניצלו את הבלבול בשורות באר־שבע כדי להגיע למצבי הבקעה נוחים. ואכן בדקה ה־19 הם עלו ליתרון: שמריה בעט כדור עונשין, זוכרבוצקי איגרף והישר אל ... בנגיחה מ־16 מ' קבע — 0:1.

במחצית השניה ניסו שחקני בירת־הנגב לאזן את התוצאה, אך החלוצים לא בעטו מספיק לעבר השער.

כשנדמה היה שהתוצאה לא תשתנה, קבע כאמור אבוגזיר הוותיק את תוצאת המשחק.

שפט היטב עובדיה בן יצחק ברחובות.

י. פרי

● מכבי שעריים: שמיר — 4; פריצאנו — 5, קירום — 6, י. צבי — 5, נחמני — 6; א. כהן — 4, צוטו — 5, שמריה — 6; בן־שושן — 5, ש. גב — 4 (קיתה), זיתון — 3.

● הפועל באר־שבע: זוכרבוצקי — 4; בן־חמו — 4, דהן — 5, אילוז — 4, אזון — 5; קוזן — 5, שושני — 5, דוידי — 4; אבוגזיר — 5, ויצמן — 4, אזוגה — 4.

הניחוש הנכון

1.	הפועל ת"א — בני יהודה	1
2.	מכבי יפו — מכבי ת"א	2
3.	הפועל חיפה — מכבי יבנה	1
4.	מכבי פ"ת — הפועל י־ם	1
5.	בית"ר י־ם — הפועל פ"ת	1
6.	כפר סבא — מכבי חיפה	2
7.	שעריים — באר שבע	X
8.	שמשון ת"א — מכבי נתניה	2
9.	בית"ר ת"א — הפועל חדרה	2
10.	ב. נתניה — הפו' טבריה	1
11.	הכח ר"ג — רמת עמידר	1
12.	הפועל עכו — בית"ר רמלה	1
13.	רמת השרון — הפועל יהוד	X

קליעה

● קלעי דגניה א' ברובה אויר ניצחו אתמול בתחרות הליגה של כחות הצפון לאחר שצברו 1056 נקודות לפני גבעת גשר — 1051 נקודות.

בתחרות האישית ניצחה דליה לביא מדגניה — 364 נקודות לפני אילן רם מדגניה — 361 ועופר שביט מגבעת גשר — 353.

כוכב המחזור

משה סיני

הקיצה, שכשר משה סיני טוב כל הפועל ת"א טובה, הוכחה אתמול כנכונה. הקשר הכשרוני, במכובי בנבחרת ישראל חזר אל

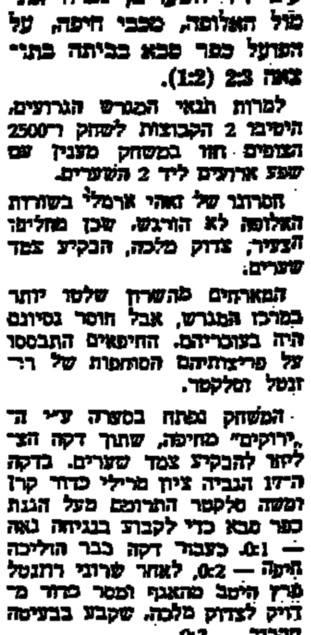

עצמו ובוכולת משובחת סחף את חבריו לנצחון 0:2 על בני־יהודה. זה הספיק להפועל כדי לזנק למקום השני בעקבות מכבי חיפה, מקום בה מוכר למאמן דוד שוייצר.

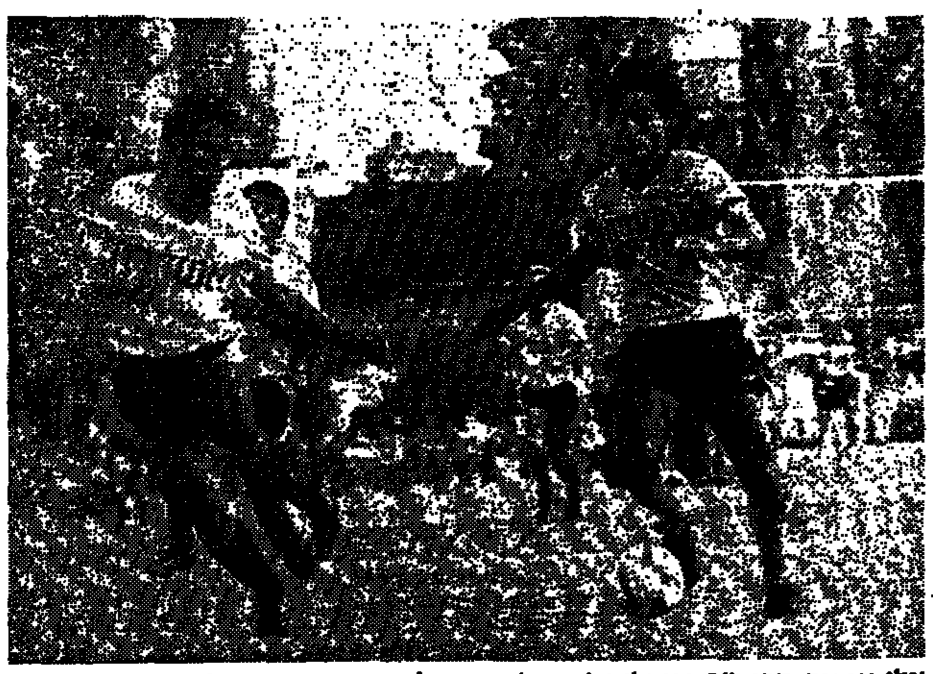

אלי אוחנה מבית"ר ירושלים (מימין) בדרכו להבקעת השער השלישי חרף מאמציו של הפ"ת איתן בודניק להצר את צעדיו. (תצלום: דן לנדאו)

אריה אלתר, שוער הפועל ת"א, הודף את הכדור ומקדים את יגאל קרן מבני־יהודה

מלמיליאן הוליך לנצחון משכנע במבצר בימק"א

בית"ר ירושלים שבה אתמול למבצרה בימק"א וגברה ללא קושי על הפועל פ"ת בשיעור 1:3, במשחק שעמד על רמה בינונית.

דווקא שחקני אם־המושבות גילו יתרון בדקות הפתיחה, בזכות משחקו הנמרץ של הקשר עוז אליה. אולם, השער הראשון נפל בעבר השני של המגרש:

רוני מלכה שלח בדקה ה־14 את אורי מלמיליאן, שספק הוכשל ברחבה. השופט יוסף דיאמנט הורה בהיסוס על בעיטת עונשין מ־11 מ'. הדף מחאות הפתח־תקואים. אורי מלמיליאן קבע ללא קושי — 0:1.

השופט החלש לא החזיק ברסן המשחק הנוקשה, בו היו פגיעות הדדיות. בדקה ה־23 התעלם השופט מהכשלה ברורה של ניר לוין בתוך הרחבה.

סמוך למחצית גילו הבית"רים יתרון קל במגרש. בדקה ה־39 הוציא שירזי כדור חוץ ארוך, הגנת פ"ת קפאה על מקומה ומשה בן־זהרוס בעט מקרוב לרשת — 02.

שחקני אם־המושבות הצליחו לצמק את התוצאה בדקה ה־58: ניר לוין, שניצב בעמדת נבדל ברורה, ניצל את הקפאון של הגנת בית"ר ומקרוב בעט לרשת — 1:2.

סמי מלכה, שבלט במחצית הראשונה, שוב השתלט על מרכז המגרש יחד עם ה"מהנדס" אורי מלמיליאן.

ואכן בדקה ה־77 הובקע השער היפה במשחק:

מלמיליאן פרץ מהמרכז. השאיר כדור לאחור לאלי אוחנה, שפרץ במהירות לעבר השער ובבעיטה חזקה והרחיבה קבע את תוצאת המשחק — 1:3.

3500 צופים חזו במשחק.

דרור בנימין

● בית"ר ירושלים: בוימה — 5; שירזי — 6, ה. אוחלאי — 5, אשטו — 5, ד. אוחלאי — 6; מזרחי — 5, בן־זהרוס — 6, ס. מלכה — 7, מלמיליאן — 6; שטון — 5, אוחנה — 6.

● הפועל פ"ת: ג'רפי — 4; ד. לוי — 4, בודניק — 5, אליה — 5, קייסי — 4 (בבון), כאבו — 5; עוז — 6, חזן — 5, נהרי — 4; לוין — 5, הלל — 5.

130 ג'ודאים צעירים השתתפו אתמול באליפות הפועל לנערים עד גיל 15: 39 ק"ג: 1. טביב סקסה (מועדון איגנים רמת השרון) 2. יוסי בוניביצקי (קרית ים); 43 ק"ג: 1. דוד ברגר (פ"ת) 2. דן חיהדאי (ראשל"צ); 47 ק"ג: 1. גיל חדש (רעננה) 2. עמית קטל (כפר סבא); 51 ק"ג: 1. אסף גוית (נתניה) 2. דני צייר (פ"ת); 55 ק"ג: 1. הומר גרלוב (נתניה) 2. גל ברנשטיין (רעננה); 60 ק"ג: 1. אלי דוברובסקי (בת־ים) 2. עמיחי דרורי (כפר סבא).

הארצית וליגות א' יתחדשו בשבת

מאת שמואל טל

לאחר הפסקה בת שבועיים, שנוצלה לקיום משחקי נבחרת הנוער, חוזרת בשבת הבאה הליגה הארצית לפעולה, במסגרת המחזור ה־10.

שלושה מאבקים מרתקים ומעניינים, בהן יהיו מעורבות קבוצות הצמרת, יעמדו במוקד משחקי המחזור. המוליכה, הבלתי מנוצחת עדיין, בית"ר נתניה, תארח את אחותה מרמלה; בית"ר ת"א תנסה לחזור לשלישיה המובילה על חשבון הפועל רמת השרון, בעוד הפועל לוד, תצפין לטבריה למשחק חוץ קשה נגד הפועל המקומי.

ביתר המשחקים: הפועל חדרה — הפועל עכו; הפועל יהוד — הפועל חולון; מכבי רמת עמידר — הפועל בית שמש; הפועל מרמורק — הפועל ר"ג; בית"ר חיפה — הכח ר"ג.

בליגה א'

גם ליגות א' שנחו בשבת החולפת חוזרות לפעילות.

● בדרום ישחקו: אשקלון — אור יהודה; ראשל"צ — קרית מלאכי; ירוחם — לזרום חולון; קרית גת — הפועל אזור; קרית אונו — דימונה; השקמה ר"ג — בית"ר באר שבע.

● בצפון: עליה כפ"ס — בית"ר נהריה; מכבי שפרעם — אחי נצרת; מכבי עפולה — קרית אתא; הפועל רעננה — טירת הכרמל; בית שאן — מכבי חדרה; נצרת עלית — אור עקיבא; קרית שמונה — מכבי טמרה.

לנדל מדורג לפני מקנרו באליפות מלבורן

הצ'כי איוון לנדל מדורג ראשון באליפות הטניס הפתוחה של אוסטרליה שתיפתח מחר על מגרשי הדשא של קויונג ג'לם לייקרס.

ג'ון מקנרו, שסרב זה העונה בטורניר "גראנד סלאם", מדורג שני לפני השוודי מטס וילנדר ואלוף ווימבלדון המערב־גרמני בוריס בקר.

בין הנשים מדורגת ראשונה כריס אוורט־לויד לפני בת־ארצה מרטינה נברטילובה, אלופת ארה"ב הצ'כית חנה מנדליקובה. האמריקאית פאם שרייבר. המערב־גרמניה קלאודיה קוהדה־קילש והאמריקאית ... גאריסון.

לנדל, שהודיע בסוף השבוע על פרישתו מנבחרת צ'כיה לגביע דייויס, שואף לזכות לראשונה בקריירה שלו באליפות אוסטרליה.

כהכנה לקראת האליפות האוסטרלית זכה אתמול לנדל בטורניר בקאנברה כשגבר בגמר על האמריקאי טים מאיוט 4:6, 4:6. מטס וילנדר השוודי דורג שלישי לאחר שניצח את בן־ארצו יואקים ניסטרום 5:7, 4:6. בשלב המוקדם הפתיע מאיוט את וילנדר 6:7, 3:6 ולנדל גבר על יוהן קריק 3:6, 3:6 קריק ניצח את מאיוט 3:6, 7:6, 4:6.

בנשים גבר פרנציסקו בונזאלס (ארגנטינאי) על ג'י פירידה (צרפת) 6:7 ... בן־סטטרמן (ארה"ב) ג'ון אלכסנדר (אוסטרליה) 6:4, 2:6, 4:6.

הליגה הלאומית

	מש'	נצח'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
1. מכבי חיפה	5	4	1	—	3:10	13
2. הפועל תל־אביב	5	2	3	—	4:9	9
3. בית"ר ירושלים	5	2	3	—	5:8	9
4. מכבי נתניה	5	2	2	1	5:8	8
5 הפועל באר־שבע	5	2	2	1	4:7	8
6. מכבי תל־אביב	5	2	1	2	5:7	7
7. מכבי פתח־תקוה	5	2	1	2	5:4	7
8. הפועל ירושלים	5	2	1	2	9:7	7
9. בני־יהודה תל־אביב	5	1	3	1	2:1	6
10. הפועל חיפה	5	2	—	3	8:3	6
11. הפועל פתח־תקוה	5	1	2	2	8:7	5
12. הפועל כפר־סבא	5	1	2	2	10:8	5
13. מכבי שעריים	5	—	4	1	4:3	4
14. שמשון תל־אביב	5	—	4	1	8:6	4
15. מכבי יבנה	5	1	1	3	5:1	4
16. מכבי יפו	5	1	—	4	9:4	3

נבחרת המחזור

1. מנחם מרכוס (מכבי פ"ת)
2. שלמה שירזי (בית"ר י־ם)
3. שלמה קירום (שעריים)
4. מנשה שמעונוב (מכבי ת"א)
5. גבי לסרי (הפועל ת"א)
6. בני לם (מכבי נתניה)
7. משה סיני (הפועל ת"א)
8. סמי מלכה (בית"ר י־ם)
9. דורון רבינזון (מכבי פ"ת)
10. צדוק מלכה (מכבי חיפה)
11. רונן רוקמן (הפועל חיפה)

מלך השערים

1.	מישל דיין (הפועל י־ם)	4
2.	מוטי איזונר (מכבי ת"א)	3
—	זאהי ארמלי (מכבי חיפה)	3
—	משה אבוגזיר (באר־שבע)	3
—	ניר לוין (הפועל פ"ת)	3
—	מאיר ניזהר (כפר־סבא)	3
—	ויקי פרץ (שמשון ת"א)	3

לם ותקוה הכניעו במחצית ראשונה הגנת שמשון החדירה

במשחק מהנה, שהסב קורת רוח לקהל הצופים, גברה אתמול קבוצת מכבי נתניה על שמשון ת"א בתוצאה 1:3 (0:2).

יאמר מיד שתוצאת המשחק לא משקפת את מהלכו, שכן במחצית השניה תקפו השמשונים ללא הרף את שער יריביהם.

שחקני "עיר היהלומים" ניצלו עד תום את הגנתה החדירה של שמשון והצליחו להבקיע 2 שערים במהלך המחצית.

בדקה ה־29 קבע בני לם בבעיטת עונשין מרחבה מ־25 מ' — 0:1. וכעבור 6 דקות ניצל תקוה טעות גסה בהגנת שמשון ובנגיחה מקרוב קבע — 0:2.

עד לסיום המחצית ניתנו לויקי פרץ וצורד מכנס הזדמנויות נוחות להבקעת שערים, אך הם החטיאו ברשלנות.

את המחצית השניה פתחו שחקני כרם התימנים בלחץ רצוף על שערו של חביב, אבל כפי שקורה לא אחת בכדורגל, השער נפל דווקא בעברו השני של המגרש: בדקה ה־63 מסר צורד מכנס כדור רוחב מצוין ליגאל מנחם, שמקרוב קבע — 0:3.

כשנדמה היה ששחקני כרם התימנים, יובסו, הפתיעו שחקני "עיר היהלומים" כשירדו ל"בונקר". עובדה זו נוצלה בדקה ה־67, כאשר השמשונים הצליחו לצמק את התוצאה: מורחי הגביה כדור קרן היישר לראשו של אלי כהן, שנגח לעבר השער. יגאל מנחם, שניסה למנוע את חדירת הכדור לשער, הדף את הכדור בידו. את בעיטת העונשין מ־11 מ' בעט אפרים ארביב ללא דופי — 1:3.

כעבור 3 דקות ניתנה לשמשון הזדמנות נוחה להבקיע שער נוסף, אבל דמתי בעט מ־3 מ' למשקוף השער.

עד לסיום המשחק ניתנו לשחקני כרם התימנים 3 הזדמנויות נוספות להבקעת שערים, אבל חוסר מזל משווע היה בעוכריהם.

שפט לויה באיצטדיון בלומפילד.

משה כהן

● מכבי נתניה: חביב — 6; ג. מכנס — 5, ברדה — 5, בר — 5, ש. מנחם — 4; לביא — 5, מ. לוי — 4 (גואטה), לם — 6; י. מנחם — 6, תקוה — 6; ע. מכנס — 5.

● שמשון ת"א: דוד — 5; עקבייה — 6, אלי כהן — 5, אורי כהן — 4 (הלל), שמעונוב — 4; הלוי — 4, ארביב — 5, מלכה — 4 (שקורו — 5); מורחי — 6, פרץ — 4, דמתי — 5.

פרסלני ורבינזון הבקיעו השערים

דורון פרסלני ודורון רבינזון העניקו לקבוצתם נצחון ליגה ביתי ראשון העונה, לאחר שהבקיעו שני שערים לרשת הפועל ירושלים — 0:2 (0:0).

פתיחת המשחק לא רמזה על העתיד לקרות. היו אלה דווקא האורחים מהבירה שתקפו ללא הרף את שערו של מרכוס ובדקה ה־8 אף בעט ריימונד מורק כדור עונשין מ־18 מ' לקורה. המגן יוסי תא שמע סייע להבריח ההתקפה, אבל הנדרונתיאל, מלך השערים, מישל דיין, "יותר בעוב־ריום.

במחצית השניה השתנתה התמונה במגרש. לאחר ששחקני אם־המושבות יצאו להתקפות רבות, שרק 2 מהן הסתיימו בשערים.

בדקה ה־55 פרץ רבינזון באגף השמאל והוכשל על קו ה־16 מ'. חיים שעשע הגביה כדור עונשין לפרסלני, שבנגיחה נפלאה קבע — 0:1.

הירושלמים ניסו להשוות ומאמנם בריגיג ערך 2 חילופים, כאשר הכניס למשחק את ועקנין ובן דוד.

אבל שחקני אם המושבות בהתקפה מתפרצת קבעו את תוצאת המשחק: דורון רבינזון פרץ היטב לעבר השער, חלף על פני 2 מגינים והשוער ומול שער חשוף קבע — 0:2.

שפט יצחק בן־יצחק לעיני 1000 צופים בפ"ת.

ע. רוזנברג

● מכבי פ"ת: מרכוס — 6; אוחבל — 6, פרסלני — 6, יחזקאל — 5, אל הזראויל — 5, תמיר — 5; תא שמע — 6, מתמאנס — 5, ... — 6, בניה — 6, ר. כהן — 5, רבינזון — 6.

● הפועל ירושלים: בורינר — 5; תא שמע — 6, נחמיאל — 5, א. שמירא — 6, חלפון — 5 (ועקנין); אזהונה — 5, מורק — 5, יצ. כלהה — 5; אזאיג — 5, בוגולד — 5, דגני — 4 (בן דוד).

שטיקר ניצח מהנקודה הלבנה

רונן רוקמן מהפועל חיפה עשה אתמול כל שביכולתו בפריצות, הגבהות לרחבה ובעיטות לשער, כדי לפצח את הגנת מכבי יבנה, שנכנעה בדקה ה־88 לכדור עונשין מ־11 מ' שנבעט בהצלחה ע"י שטיקר — 0:1.

ה"אדומים" מעיר הכרמל, שסגרו את הטבלה עד לפני שריקת הפתיחה, עלו במטרה ברורה לנצח ואכן, תוך לחץ רצוף, הגיעו החיפאים בדקות הפתיחה ל־4 מצבי הבקעה. בדקה ה־7 הגביה רוקמן כדור ליוסי עמר, שמקרוב בעט לחוץ. בדקה ה־11 נגח אלהוד וחגורי הדף מקו־השער.

האורחים מיבנה שיחקו במערך הגנתי צפוף. רק פעם אחת, במהלך המשחק, הגיעו למצב הבקעה, לאחר שאוחיון בעט מקרוב לידי אגמון.

במחצית השניה היה היתרון החיפאי ברור יותר. פעמיים הוכשל רוקמן בתוך הרחבה, ללא תגובת השופט החלש דינאצי. גם נגיחה של יואל אלהוד, שחקן הרכש מחדרה נסתיימה בכדור חוץ. שחקני עיר הכרמל לחצו ללא הרף, עד שבדקה ה־88 נשמו לרווחה, לאחר הכשלתו של רוקמן בתוך הרחבה. את כדור העונשין מ־11 מ' בעט שטיקר ללא דופי — 0:1.

2000 צופים חזו במשחק, שנערך באיצטדיון העירוני בקרית־אליעזר.

אברהם ציבין

● הפועל חיפה: אגמון — 6; דדר — 6, כלאס — 6, ליפשיץ — 6, בוזורני — 5; קיישנר — 6, ברנון — 5 (זאבה — 5), שטיקר — 6; אלהוד — 5, רוקמן — 7, עמר — (מלכה — 5).

● מכבי יבנה: י. לוי — 6; זכירי — 6, ד. לוי — 6, פלומן — 5, א. פרץ — 6; ברנשטיין — 5, חלפון — 5, צ. יעקב — 6; י. אוחיון — 5 (עלאוזה — 5), ש. פרץ — 5, ועקנין — 5 (כואזין — 5).

יפו תקפה ות"א ניצחה

אלילת המזל מנעה אתמול מקבוצת מכבי יפו לזכות בנצחון מוצדק מול קבוצתה החלשה של מכבי ת"א, שהודות לעובדה זו זכתה בנצחון בתוצאה 1:2 (0:1).

בסיום המשחק חשו עצמם ה"בולגרים" מיפו מקופחים מהתוצאה. שכן הם שלטו ברוב שלבי המשחק במרכז המגרש והרבו לתקוף את שער יריביהם, אבל חוסר מזל בהתקפה היה בעוכריהם.

לעומתם גילו ה"צהובים" מת"א חולשה מדהימה. חולית ההגנה היתה חדירה, הקישור היה חלש והחלוצים שיחקו ברשלנות רבה.

כבר בדקה ה־5 עלתה מכבי ת"א ליתרון ראשון, לאחר שיהון גרולי קלט מסירה מבני מבק ומ־16 מ' בעט כדור מסובב לפינת השער — 0:1. עד לסיום המחצית ניסו ה"בולגרים" לאזן את התוצאה, אך לשווא.

בפתיחת המחצית השניה (דקה 50) הצליחה מכבי ת"א להגדיל את יתרונה, לאחר שמנשה שמעונוב קלט כדור בתוך הרחבה. הגנת יפו, שציפתה לשריקת "נבדל" איפשרה לשמעונוב להתקדם באין מפריע, לחלוף על פני השוער קוניצקי, חסר הנסיון, ומול שער חשוף קבע — 0:2.

היפואים לא נשברו ובדקה ה־65 הצליחו לצמק את התוצאה: אבי כהן החטיא ברשלנות כדור פשוט בתוך הרחבה ומנשה מזרחי ניצל זאת היטב כדי לבעוט מקרוב ולקבוע — 1:2.

כעבור 2 דקות ניתנה לדרויקס הזדמנות נוחה להגדיל את יתרון קבוצתו, אך מ־3 מ' בעט היישר לגופו המונף של קוניצקי הצעיר.

עד לסיום המשחק צרו היפואים על שערו של גינזבורג החלש, אך לשווא.

שפט משה אשכנזי לעיני 15,000 צופים בבלומפילד.

משה כהן

● מכבי ת"א: גינזבורג — 4; קריים — 5, אבי כהן — 4, שמעונוב — 6, א. לוי — 5; גולדברג — 4, כ. כהן — 4, גולדי — 5; מבק — 4, דריקס — 5, ברואזי — 4.

● מכבי יפו: קוניצקי — 5; כהן צדק — 5, דניאל — 5, צרי — 4 (בוסקילה — 5), פלימן — 5; אלקלזוטבה — 5, לניאדו — 4 (ויגמי — 5), י. לוי — 4, אמיגה — 5, ציפרוט — 5, מורחי — 5.

סיני תיכנן וגם הוציא לפועל

קבוצת הפועל ת"א זכתה אתמול בנצחון ביתי חשוב (0:2) על קבוצת בני יהודה ת"א.

ה"אדומים" שיחקו ללא "כוכבי" הקבוצה בהעדרות שלום אביטן. הציגו יכולת טובה ובפיזור בלטו שחקני חולית הקישור משה סיני שהיה הטוב במגרש ומוריס דאגה. בעיקר במחצית השניה. גם המגן גבי לסרי בלט בשורות קבוצתו.

ה"זהובים" הציגו משחק חלש ובלתי תכליתי.

כבר בדקה ה־11 חלף מוריס דאגו על פני מגן בני יהודה ומקרוב קבע בבעיטה חזקה — 0:1.

בדקה ה־70 ביססו ה"אדומים" את יתרונם בשער לאחר שסיני בעט כדור עונשין שנגע בראשו של הבלם אדיב ומשם הדר לרשת — 0:2.

שפט אריה פרוסט לעיני 10,000 צופים בבלומפילד.

ג. אלמוג

● הפועל ת"א: אלתר — 5; שוקרון — 5, י. כהן — 5, עטר — 4, לסרי — 6, לאבו — 6; סיני — 7, אקמייה — 5; אלי כהן — 5, יאאי — 5 (לנדאו — 5 (ש. לוי).

● בני יהודה ת"א: אסיאג — 4, היקרה — 5, כגל — 4, אייס — 4, עלו — 5, פלמן — 5, גביש כהן — 5, ר. מאיר — 4, א. חיים — 4, בן טובים — 5, קרן — 4 (איזנברג).

רק 2600 (!) צופים חזו ב־8 המשחקים בגביע הטוטו

במחזור השני נרשמו מספר הפתעות: חולון — לוד 0:4, הפועל חדרה — בית"ר ת"א 1:2, מרמורק — בית"ר חיפה 0:4

מאת שמואל של

קהל הצופים המשיך להדיר אתמול את רגליו ממשחקי גביע הטוטו של הליגה הארצית. 2600 צופים בלבד הטריחו עצמם לשמונת המשחקים בי מחזור השני, במהלכם הובקעו 21 שערים ונרשמו מספר הפתעות.

הגדולה שבהן נרשמה בלוד עם הובסה הפועל המקומי על הפועל חולון בשיעור 4:0. גם הפסדה הביתי של בית"ר ת"א ל־חדרה (2:1) וניצחון החוץ הגבוה של הפועל כרמורק בחיפה מול בית"ר (0:4) יכולים להחשב כ־הפתעה.

בדרבי הרמת־גני היתה ידה של הכח ר"ג על העליונה כשגברה על רמת־עמידר 0:2. הפועל ר"ג ניצחה בחוץ את בית־שמש 1:2.

בעכו נצחון נאה (0:3) להפועל המקומי על בית"ר רמלה. באותו בית תיקו אפס במפגש בין רמת־השרון ויהוד.

בית א'

בית"ר ת"א 1
הפועל חדרה 2

הפועל חדרה לא נבהלה אתמול משלל כוכבי בית"ר ת"א ולאחר משחק נאה ניצחה 1:2 במשחק חוץ.

חדרה פתחה המשחק בתנופה ורכשה יתרון כבר בדקה השישית מרגלי שלומי גוזלן.

בית"ר חזרה לתמונה בדקה ה־35 כשרב רמלר הכניע את שוער חדרה מטווח קצר.

אבל כחלוף שש דקות חתם רונן שפירא את תוצאת המשחק והעניק לקבוצתו נצחון שני ברצי־פות בגביע הטוטו.

בית"ר חיפה 0
הפ. מרמורק 3

הפועל מרמורק הפתיעה אתמול בחיפה כשגברה על בית"ר ה־מקומי בתוצאה 0:3 ולא היתה רחוקה מהבקעת שערים נוספים.

70 דקות ניסו כדורגלני מר־מורק לחדור מבעד להגנת בית"ר חיפה אך כשלו בכל נסיונותיהם.

אבל בדקה ה־70 הצליח דני כנפי להחדיר כדור ראשון לרשת הבית"רית.

זה היה האות לבתקפה גדולה של הרחובותים שהולידה שני שערים מרגלי צבי שרעבי (80) ופנחס שכטר (83).

שכטר הבקיע שער נוסף בדקה ה־85 אך השופט פסלו בשל נבדל.

שפט דאוד סהיל לעיני 200 צופים בחיפה.

	בית א'			
1.	הפועל חדרה	2	1—5	6
2.	בית"ר ת"א	2	3—4	3
—.	הפועל מרמורק	2	3—3	3
4.	בית"ר חיפה	2	6—1	0
	בית ב'			
1.	הפועל חולון	2	0—8	6
2.	בית"ר נתניה	2	1—5	6
3.	הפועל לוד	2	7—1	0
4.	הפועל טבריה	2	6—0	0
	בית ג'			
1.	הכח ר"ג	2	1—3	4
2.	הפועל ר"ג	2	3—3	3
3.	רמת־עמידר	2	3—2	3
4.	בית־שמש	2	3—2	1
	בית ד'			
1.	הפועל יהוד	2	1—3	4
2.	רמת־השרון	2	1—2	4
3.	הפועל עכו	2	2—4	3
4.	בית"ר רמלה	2	6—1	0

בית ב'

בית"ר נתניה 2
הפועל טבריה 0

צמד שערים ב־10 דקות הסיום מנעו אתמול מכדורגלני בית"ר נתניה אי נעימות. בתום 90 דקות ניצחו הנתנייתים (0:2) את הפועל טבריה אבל אוהדיהם לא היו מרוצים מצורת המשחק.

עד לדקה ה־80 החזיקו כדורג־לני טבריה מעמד מול מתקפה של הבית"רים שסבלו מחוסר רצל מסייבת ומחולשה מדהימה של חלוציהם.

בדקה ה־80 נפרץ סוף סוף ה־סכר הטברייני. אשר סאסי פרץ ובעט מקרוב פנימה.

בדקת הסיום ביסס שלמה אדרי את נצחון קבוצתו בבעיטה מדוי־קת שהעניקה לקבוצה נצחון נוסף העונה.

שפט יצחק ברן לעיני 700 צופים בנתניה.

הפועל לוד 0
הפועל חולון 4

הפועל לוד בצרות. למרות ש־הופיעה בהרכב חסר אין הצדקה לצורת משחקה שגרר הפסד מוחץ (4:0) להפועל חולון.

עד לדקה ה־66 התנהל במגרש משחק חלש בו לא הצליחו שתי הקבוצות להתעלות.

חולון היתה אמנם עדיפה אך שחקניה לא מצאו את הדרך לרשת מארחיהם.

בדקה ה־66 הובקעה הנגיחה ה־חולונית לראשונה. ואז תוך 15 דקות הצליחו החולונים להוסיף שלושה שערים ולקבוע נצחון מוחץ.

מיקי בר־ברוך התכבד בהבקעת השער הראשון, כמור בדקה ה־66. חלפו ארבע דקות ויוסי עיזבו הצלה ל־2:0.

ארז שחקן הוסיף שער שלישי כחלוף דקותיים ובדקה ה־81 חתם ארז קקרונה את תוצאת המשחק.

שפט גרוסמן לעיני 150 צופים בלוד.

בית ג'

בית־שמש 1
הפועל ר"ג 2

גם בגביע הטוטו לא מצליחה הפועל בית־שמש לנצח. אתמול אירחה הקבוצה את הפועל ר"ג וירדה מנוצחת (2:1).

את נצחונה חייבת הפועל ר"ג לחלוצה ירון זהבי שהבקיע צמד שערים תוך ארבע דקות (19 ו־14) והוליך את קבוצתו ליתרון מש־מעותי.

המקומי עמוס מימון אמנם צימק בדקת הסיום של המחצית הראשונה אך בשניה כבר לא השכילו חלוצי שתי הקבוצות להבקיע שערים והתוצאה נותרה בעינה.

שפט גבי לוי לעיני 500 צופים בבית־שמש.

הכח ר"ג 2
רמת־עמידר 0

ב"דרבי" הרמת־גני באיצטדיון היתה אתמול ידם של כדורגלני הכח ר"ג על העליונה. הם גברו על רמת־עמידר 0:2 וזכו ביוקרה העירונית לפחות בגביע הטוטו.

הכח היתה עדיפה על יריבתה ורכשה יתרון כבר בדקה ה־24 מרגלי הרצל חסון.

13 דקות מהסיום חתם דוד מאיר את תוצאת המשחק בשער נאה.

שפט יצחק יחבס לעיני 200.

בית ד'

הפועל עכו 3
בית"ר רמלה 0

לאחר 45 דקות עקרות משערים חלה התעוררות בשורות הפועל עכו והם גברו על בית"ר רמלה 0:3.

דוד גונן העניק יתרון לעכו שלוש דקות מפתיחות המחצית השניה. בית"ר ניסתה להגיב אבל שפר רוזה המקומי השקיט אותם בשער שני בדקה ה־75.

גסוב שלאח חתם את תוצאת המשחק בשער שלישי חמש דקות מהסיום.

שפט יעקב אלימלך לעיני 400 צופים בעכו.

הפועל יהוד 0
רמת־השרון 0

קבוצות הפועל רמת־השרון ו־הפועל יהוד נפרדו אתמול בתיקו אפס ושמרו על מקומן בראש בית ד' בגביע הטוטו.

שתי הקבוצות הפגינו משחק התקפה רשלני כשהחלוצים כושלים בתרגילים ובמבצעים פשוטים.

שפט אבשלום כהן לעיני 500 צופים ברמת־השרון.

טניס

● קבוצות הטניס של מועדון הכרמל חיפה ומכבי נתניה העפילו לליגה הלאומית מהליגה הארצית.

מועדון הכרמל זכה בבכורה ב־ליגה הארצית מחוז הצפון ומכבי נתניה זכתה בליגה הארצית מחוז המרכז.

לליגה א' נשרו ממחוז המרכז מכבי ת"א ג' והפועל ת"א ג'.

נבחרת הכדורסל יוצאת הבוקר ליוון ולאנגליה

נבחרת הכדורסל תמריא ה־בוקר לאתונה ותקיים שם שני משחקי רעים בין־ארציים נגד נבחרת יוון.

ביום ד' תטוס הנבחרת ללונדון ותתמודד שם ביום ה' בהיכל המכבי עם נבחרתה של אנגליה.

שני המשחקים נגד היוונים ש־יהוו כבחן טוב לנבחרת שביום ה' תקיים את משחקה החשוב נגד אנגליה במסגרת הבית המוקדם של אליפות העולם. אם הנבחרת תנצח בלונדון יספיק לה נצחון נגד צ'כיה בחודש פברואר בת"א כדי להעפיל לגמר. ישראל ניצחה את אנגליה בת"א 77:86 והפסידה בהפרש גדול — 94:73 לצ'כיה בפראג.

יוון התגלתה באתונה כנבחרת טובה ובשבוע שעבר הפליאה כאשר ניצחה בפאריס את נבחרת צרפת גם כן במסגרת מוקדמות אליפות העולם אחרי שתי הארכות — 126:130.

ישראל ללא מיקי ברקוביץ ניצחה ביום ה' האחרון את נב־חרת שוויץ 67:99. במשחק זה גילתה הנבחרת יכולת בינונית שספק אם תספיק לה כדי לנצח באנגליה. המשחקים באתונה יאפ־שרו למאמן צבי שרף לשפר את יכולת הקבוצה ולהגיע ללונדון מוכנים יותר.

עשרת השחקנים שיצאו היום הם ברקוביץ (קפטן), לאסוף, אוראסטי, גמצ'י, מרסר, ויליס, שלכ־ביר, שפע, פרישמן, ויעקובי. בראש המשלחת יעמוד שחקן ה־נבחרת בעבר איתמר מרזל, כן יצאו המאמנים צבי שרף והעוזר משה וינקרנץ והמנהל הותיק עמ־רם שפירא.

הנבחרת — בית"ר ת"א 84:100

ערב הנסיעה קיימה הנבחרת משחק אימון נגד בית"ר ת"א וניצחה 84:100.

מיקי ברקוביץ שחזר לפעילות היה בין הבולטים כאשר קלע 19 נקודות. מספר נקודות זהה רכש גם דורון גימצ'י. לאבו מרסר קלע 17 נקודות.

השחקנים הבולטים בבית"ר היו נפתלי גינוסר (26 נקודות) ור' פנחס חוזז (20).

לבון מרסר (מס' 13) בהופעת הבכורה במדי הנבחרת הישראלית במשחק נגד שוויץ, שהיה בסוף השבוע שעבר בתל־אביב.

מנצ'סטר הובסה בלסטר 3:0; ליברפול - בירמינגהאם 0:2

מנצ'סטר־יונייטד הולכת מ־דחי אל דחי. אתמול ספגה ה־מוליכה הפסד צורב (3:0) ל־לסטר מהתחתית והפער ביניה לבין ליברפול השניה בדירוג, הצטמק עד כדי שתי נקודות.

בשלושת משחקיה האחרונים צברה היונייטד נקודה אחת בלבד. מפער של 10 נקודות ירדו ה־"אדומים" עד כדי שתי נקודות. המאבק בצמרת האנגלית נפתח מחדש.

שלושה שערים בתוך חצי שעה מפתיחות המשחק מרגלי גארי מקליאסטר (בדקה השישית) ו־אלאן שמית (2) העניקו ללסטר נצחון ביתי ראשון העונה מאז ספטמבר. ולוצי היונייטד כשלו במלאכת ההבקעה בפעם השלישית ברציפות.

את הפסדה של היונייטד ניצלו היטב חניכיו של קני דלגליש שגברו במשחק חוץ על בירמינג־האם בשיעור 0:2. שני השערים הובקעו במחצית הראשונה מרגלי הבין־לאומי איאן ראש ופאול וולש. היה זה שערו ה־12 של ראש וה־10 של וולש העונה.

צ'לסי, ווסטהאם ושפילד זכו כולן בנצחונות והן מדורגות מיד אחרי שתי המוליכות.

צ'לסי גברה על אסטון־וילה 1:2 כשאת שער הנצחון הבקיע דייויד ספידי שבע דקות מהסיום. השער הראשון לצ'לסי קבע דיקסון. אנדי גריי הבקיע לאסטון־וילה.

פרנק מקאבני, שהבקיע שער לזכות סקוטלנד מול אוסטרליה, הבקיע גם אתמול שער שהפך לשער נצחון לזכות קבוצתו ווסט־האם במשחקה נגד קובנטרי.

שפילד וונסדי גברה 1:2 על סאותהמפטון ונותרה במקום החמי־שי. לי צ'פמן (שערו ה־12 ה־עונה) הבקיע לשפילד.

אברטון, האלופה, נפרדה בתיקו ביתי מנוטינגהאם (1:1). פול ברס־ול (77) מחק יתרון של האורחים שהבקיעו מרגלי נייגל קלאף בנו של המאמן בריאן קלאף.

ביל אלדריג' הבקיע שלושער

בליגה האנגלית

1.	מנצ'סטר יונייטד	18	10־35	42
2.	ליברפול	18	17־41	40
3.	צ'לסי	18	19־30	36
4.	ווסטהאם	18	19־31	35
5.	שפילד וונסדי	18	25־28	35
6.	אברטון	18	23־38	31
7.	ארסנל	18	22־22	31
8.	לוטון	18	22־31	27
9.	ק.פ.ר.	18	22־20	27
10.	נוטינגהאם	18	29־29	26
11.	ניוקאסל	18	27־25	26
12.	טוטנהאם	17	23־29	22
13.	ווטפורד	18	33־33	22
14.	סאותהמפטון	18	25־21	21
15.	קובנטרי	18	25־22	20
16.	אסטון וילה	18	25־23	19
17.	מנצ'סטר סיטי	18	21־17	18
18.	אוקספורד	19	28־28	18
19.	לסטר	19	36־24	18
20.	בארמינגהאם	17	25־10	16
21.	איפסוויץ'	18	33־14	9
22.	ווסט ברומיץ'	18	43־14	7

תוך תשע דקות הוליך את אוקספורד לנצחון 3:4 על איפסוויץ'.

במשחקים נוספים: מנצ'סטר סיטי — ניוקאסל 0:1; טוטנהאם — ק.פ.ר. 1:1; לוטון־טאון — [illegible] 1:2; ווסט ברומיץ' — ארסנל 0:0.

בגרמניה נערכו ארבעה משחקים

מזג האוויר מנע אתמול במשח־קי הבונדס־ליגה. רק ארבעה מש־חקים נערכו ובמרכזו שבהם גברה באיירן מינכן על ורדר ברמן בתוצאה 1:3. באיירן עלתה למקום השני כשהיא מפגרת רק בנקודה אחרי ורדר ברמן שנותרה בפיסגה.

המבורג גברה על בוכום 0:1 ועלתה למקום השלישי תוך ניצול העובדה שמינשנגלדבאך לא שי־חקה.

במשחקים הנוספים: סארבריקן — איינטרכט פרנקפורט 2:2; נירנברג — דיסלדורף 2:3.

בליגה הצרפתית

פריס סן־ז'רמן ממשיכה להוליך בצרפת לאחר שגברה על טולוז 0:3. בורדו האלופה, נוצחה (1:0) ע"י לנס.

דומיניק רושטו (16) וקארבונייר (30) הבקיעו לפריז ב־משחקה ה־21 העונה ללא הפסד. האורוגוואי של לנס דניאל קארנו העניק הנצחון לקבוצתו על האלופה בורדו.

מאץ — שטוד 1:2; נאנט — ליל 0:3; ברסט — לאבל 1:2; מארסיי — לה האבר 0:3; ניס — מרסיי 0:1; ראן — בסטיה 1:3.

דנבר הפתיעה את לוס־אנג'לס

"דנבר נגטס" עצרה אתמול את תנופתה של האלופה לוס אנ־ג'לס לייקרס.

ויין קופר, בסל השדה השני שלו במשחק קלע משמשה מטרים ארבע שניות מהסיום והעניק לק־בוצתו נצחון 120:121.

היה זה הפסד ראשון של הליי־קרס לאחר שבעה נצחונות רצו־פים.

אלכס אינגליש קלע 30 נק־דות לדנבר והבריה קלווין נאט (23) מייק אבנס (22) וביל הנזליק (21) סייעו בידו.

עבדול ג'אבר קלע 32 נקודות ללייקרס.

במשחקים נוספים: פורטלנד בלייזרס — לוס אנג'לס קליפרס 108:112; מילווקי באקס — סאק־רמנטו קינגס 97:131.

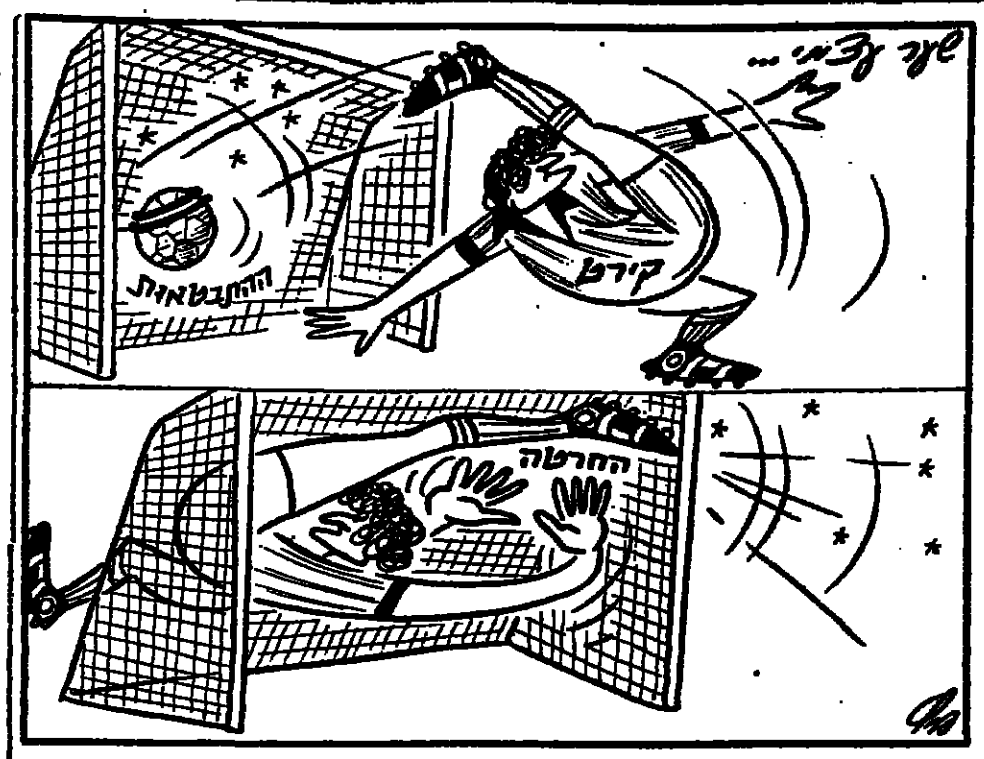

הדעה המתגבשת בועדת הבדיקה

צוות מקצועי לצד מאמן הנבחרת

מאת ניסן פרידמן

מבנה הצוות המקצועי, שעו־מד בראש הנבחרת הלאומית, ישונה בעתיד, לאור הנסיון ו־הלקח שהופקו מכשלון נבחרת ישראל במוקדמות גביע העולם — זוהי הדעה המתגבשת בקרב ועדת הבדיקה של ההתאחדות לכדורגל, שניהלה ביום שישי את הדיון הרביעי שלה.

לצד מאמן בנבחרת ישראל יעמוד בעתיד צוות מקצועי שיהיה מוס־מך לסייע למאמן ולטפל בצדדים המקצועיים והטכניים.

שני כדורגלני נבחרת ושני מ־אמני נבחרת הנוער לשעבר העידו בפני הועדה שלשום. האיש המ־דובר ביותר בכדורגל הישראלי בימים האחרונים, זאהי ארמלי, אמר לחברי הועדה דברים שכבר הביע לא פעם, שעת אחדות לפני שכל עם ישראל צפה בו מעל גבי המרקע. „היו שחקנים שלא נתנו הכל על המגרש, ואני יכול לציין בהקשר לכך את המקצוען מקלף, דוד פיזנטי". ארמלי אמר, עוד: „לגבי אישית, אציין, כי לא שותפתי מספיק במשחק מבחן, ד־לראיה, משחק הרעים נגד אנדו־רה בבלגיה".

השוער אריה חביב קבל על כך שלא ידע לפני משחקים גורליים אם הוא אכן יתייצב בשער בהר־כב הפותח. חביב ציין בעיקר את משחק החוץ נגד אוסטרליה במל־בורן (1:1). „לא ידעתי עד הרגע האחרון אם אני השוער הראשון", אמר חביב, „לכן לא שיחקתי ב־בטחון". מלבד חוסר ההכנה הנפ־שית שלו, ציין חביב כללית, כי שוער נבחרת צריך להיות מנוסה, כדי לדעת לעמוד בתנאי לחץ ב־משחקים חשובים.

המאמן אמציה לבקוביץ, העושה בשנתיים האחרונות בבפוטוסטאז־נה, ביקש להעיד בפני הועדה זו־מן לשלשום. „יש לפתוח לכל שחקן בין־לאומי תיק אישי ובו מידע שלם ומעודכן כדי שכל מאמן נבחרת ידע עליו כל מה שצריך לדעת", אמר לבקוביץ. ב־קשר לשיבוץ ישראל באירופה, אמר לבקוביץ, כי הגיע הזמן ש־אנשי ציבור, מחוץ לענף, יעשו הכל להחזיר אותנו ליבשת אי־רופה, לאחר שכל הנסיונות עד כה צלו בתוהו. הכניסה לאירופה תביא לשינוי המיוחל בכדורגל ה־ישראלי, סבור לבקוביץ.

המאמן ניסים בכר אמר על המעמ־ן יוסף מירמוביץ, איתו שיתף פעולה בטורניר קדם גביע העולם לנוער, כי זהו מאמן עדיף. שקט וקר רוח וההתאחדות היתה צריכה להיות ערה לכך. לדעת בכר השחקנים העריכו את מאמנם מצל ומעבר. מירמוביץ נתן קרדיט לוותיקים כמורק, ארמלי וחביב.

מכבי נתניה: צבי רוזן ימשיך לאמן את הקבוצה

המאמן הכין את כתב ההתפטרות לפני נצחון נתניה על שמשון ● ארמלי נתקבל בתשואות בכפ"ס ● שפיגלר סינגר על קירס ותקף את ארמלי ● אוהדי הפועל ירושלים „יתחשבנו" עם המאמן גינר בר־גיג ● הדרבי הירושלמי יירד באיצטדיון ר"ג אם לא תהיה התנגדות של אורי צמית

[illegible]

נקבעו השופטים למשחקי הישראליות בגביעי אירופה

מאת יעקב פתאל

בסוף השבוע שעבר הגיעה לת"א רשימת השופטים שינהלו את משחקיהם הקרובים של קבוצות מכבי והפועל ת"א ב־גביעי אירופה. כן הגיעו הזמ־נות למספר שופטים ישראליים שינהלו משחקים במסגרת זו.

במשחקה הקרוב של הפועל ת"א שיתקיים ב־4 בדצמבר נגד בנקו רומא ישפטו הזוג מארק מספרד ואגו הארדייגר מהולנד. המשקיף יהיה היווני דימו. ב־11 בדצמבר במשחק הפועל ת"א נגד שאלאן מצרפת ישפטו אולף הרמן משוודיה וקפנלי מתורכיה. המש־קיף יהיה הרי קיץ מאנגליה.

ב־12 בדצמבר תארח מכבי ת"א את ריאל מדריד ואת המשחק ינהלו דובי מיון ובראיד מאנגליה. המשקיף יהיה עוסמאל סולקוגלו, יו"ר איגוד הכדורסל בתורכיה.

ראובן וירובניק ינהל שני מש־חקים בבלגרד. ב־4 בדצמבר ינהל את המשחק של פרטיזן בגביע קוראץ' וב־5 בדצמבר ינהל את משחק הנשים של המועדון במסגרת גביע האלופות. טל הרוניק ינהל ב־4 בדצמבר את משחקה של קבוצת פאוק בגביע קוראץ'. ביחד דולינגר ינהל שני משחקים ב־ברצלונה. ב־3 בדצמבר ינהל את משחק הגברים של ברצלונה ב־גביע אירופה למחזיקות גביע וב־4 בדצמבר ינהל את משחקה של גרנולס בגביע קוראץ'.

השופט הותיק דוד דגן ינהל ב־11 בדצמבר את משחקה של פאוק בסלוניקי במסגרת גביע קוראץ'.

● אהוד שושני זכה אתמול באר־ליפות ישראל בקלות וזאת ב־מקצוע הקרוב שהוא מקצוע או־לימפי לאחר שצבר 177 נקודות מ־200 אפשריות. שני היה ליבנבסקי עם 173 נקודות ושלישי חנניה יעקובי עם 160 נקודות.

● דורון גילר מהפועל ת"א זכה באליפות הפועל בקליעה מאקדח זואל, לאחר שצבר 562 נקודות מ־600 אפשריות. שני היה ליאור לוינץ מהפועל כפר סבא (560), לפני ענת לוינץ (569).

באליפות הקבוצתית זכתה הפו־על פרדס חנה, עם 1666 נקודות לפני הפועל ת"א.

סיוף

● בני ליפסיקר מהפועל אשקלון זכה אתמול באליפות הפועל בסיף במקצוע הדקר עד גיל 17 לאחר שגבר בגמר על ניר קלופמן מכ"ש 8:10. שלישי דורון יובל מכ"ס.

בית המשפט המחוזי בירושלים

הזמנות בדבר קיום צוואות וירושות ומינוי מנהלי עזבון

להוי ידוע כי הוגשו לבית המשפט בקשות ליתן צווים לקיום צוואה וירושה או למינוי מנהל עזבון או לשלושתם, כמפורט להלן. כל המתנגד לבקשות יגיש, תוך ארבעה עשר יום מפרסום הזמנה זו, את טעמי התנגדותו שאם לא כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

ירושות מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
1024/85	הדסה אריאב	28.7.85	שושנה לוין
1025/85	בכר וולטר	23.2.84	מדינת ישראל
1026/85	שלום קינד	4.1.84	מדינת ישראל
1028/85	יצחק כהן	3.5.86	שמואל כהן
1029/85	אלעזר איזן	26.9.85	איזן דבורה
1031/85	סלומון שטיינברג	1.2.59	ישראל שטיינברג
1032/85	שיישלה שטיינברג	10.11.79	ישראל שטיינברג
1034/85	שושנה־לורי ויקטוריה	23.4.85	רות הרול
1036/85	ווייס אליזבטה	4.12.84	קפש לורה
1038/85	אורי לוי	19.8.85	קטיה לוי
1039/85	הזל כהן צדק	12.12.80	רפאל כץ
1040/85	משה לוי	7.8.85	דפנה לוי
1041/85	ציון מזרחי	20.3.85	מלכה מזרחי
1043/85	מלכה שמוקלר	6.7.80	רבקה קרייסברגר
1045/85	לאה פרישמן	18.12.84	דוד פרישמן
1057/85	מקס פרידמן	2.3.64	רות קורן
1059/85	צברי בנימין	19.10.85	ציונה ויטל
1061/85	מאוב אירדינג	6.8.85	בלבש מאוב
צוואות			
1027/85	אסתר ליפשיץ	20.9.85	יהודה רגב
1030/85	לאה שנפלד	30.8.85	נורית הרשושנים
1035/85	יעקב רייס	29.9.85	אסתר רייס
1037/85	סופי ביגו	4.8.85	עובדיה ביגו
1042/85	יעקב ידיד לוי	14.3.85	שמואל ידיד
1055/85	בחיה מיתר	2.9.85	חיים ויגוליק
1058/85	צברי בנימין	19.10.85	ציונה ויטל
1060/85	סלים יאס	17.11.81	נבאת יאס

18.11.85

ד"ר אליהו א' בן־זמרה
רשם בית המשפט המחוזי בירושלים

בטון מוכן „תדיר" בע"מ

הודעה על אסיפה כללית שנתית רגילה

ניתנת בזה הודעה כי אסיפה כללית שנתית רגילה ביום א' 8.12.85 בשעה 12.30 במשרדה הרשום של החברה, החשמונאים 88, תל־אביב.

על סדר היום קבלת ההחלטות כדלקמן:

1. אישור דו"ח המנהלים.
2. אישור מאזן החברה ודו"ח רווח והפסד לשנה המסתיימת ב־31.3.85.
3. מינוי מנהלי החברה.
4. מינוי רואה החשבון של החברה.
5. שונות.

הדו"חות הכספיים לתאריך 31.3.85 פורסמו והועברו לבורסה לניירות ערך בתל־אביב ולחברה. ניתן לעיין ולקבל העתקים מהדו"חות במשרדה הרשום של החברה ע"י פניה בכתב.

בטון מוכן „תדיר" בע"מ
בשם מועצת המנהלים
חפיה פריינר

ליגות ב'

● צפון א': מכבי קרית ביאליק — בית"ר קרית שמונה 1:1; הפועל בני תמרה — הפועל תל חנן 2:3; מכבי עכו — הפועל אפיקים 1:3; בני הצור — סקפית מעלות 1:2; הפועל בני עכו — הפועל אבו סנאן 0:0; הפועל בני נצרת — הפועל סכנין 1:3.

● צפון ב': הפועל טייבה — הפועל איכסעל — 1:2; הפועל כפר סולם — הפועל בית אליעזר 0:2; מכבי עוספיה — הפועל בקעה אל גרביה 1:2; הפועל גבעת אולגה — הפועל נחליאל 2:3; מכבי צור שלום — הפועל אום אל פאחם 1:2; הפועל מגדל העמק — הפועל דלית אל כרמל 2:3; מכבי זכרון יעקב — הפועל יוקנעם 0:1.

● דרום א': אחוד צעירי יפו — מרכזון מקומי גבעת שמואל 0:1; הפועל מחנה יהודה — הפועל כפר קאסם 0:0; בית"ר כפר סבא — מכבי הרצליה 0:4; הפועל גילי־גליה — בית"ר ראש העין 1:2; מכבי רמת השרון — הפועל כפר שלם 1:1; הפועל טירה — הפועל הרצליה 0:1.

● דרום ב': הפועל רמלה — הפועל מרחבים 0:1; מכבי קרית עקרון — מכבי בן צבי 1:2; עירוני אשדוד — הפועל באר יעקב 1:1; בית"ר יבנה — בית"ר לוד 0:3; מכבי רחובות — הפועל שדרות 1:2; הפועל אילת — הפועל אש־דוד 1:1; סקציה נס ציונה — מכבי באר שבע 1:2.

בליגות לנוער

הפועל תל אביב — בני יהודה ת"א 1:3; מכבי יפו — מכבי ת"א 1:3; הפועל חיפה — הפועל בית שאן 0:2 (מכבי בגלל הרחקת בית שאן מארבעה משחקים) הפועל חדרה — מכבי פ"ת 0:1; הפועל פ"ת — בית"ר ירושלים 0:3; ה־פועל כפר סבא — מכבי חיפה 0:0; הפועל ראשל"צ — הפועל ב"ש 0:0; מכבי נתניה — הפועל ר"ג 0:1.

● קבוצת הנשים של מכבי צפון ת"א זכתה אתמול סופית באלי־פות המדינה לנשים, לאחר שגברה במשחק השלמה על הפועל ע"י 0:3.

במקום השני דורגה מכבי ת"א ובמקום השלישי הפועל ת"א.

התבור איננו רק הר

ניתוחים חדשניים להחלפת ארכובות הרוסות באוזן מבוצעים בבית־החולים „מאיר"

מאת ריקה בר

האוזן התיכונה, הנמצאת מאחורי האוזן החיצונית (האפרכסת), מכילה את עצמות השמע: הפטיש, הסדן והארכובה. עצמות אלה פועלות כדי להעביר את גלי הקול מעור התוף לאוזן הפנימית. כאשר נפגעת אחת מהן, מנגנון השמיעה אינו מתפקד כיאות ונפגמת השמיעה.

אם הפגיעה היא בעצם הסדן, יש לכך פתרון כירורגי. כיוצא בכך לגבי פגיעה בעצם הפטיש. רק לארכובה הרוסה לא נמצא עד לאחרונה פתרון כירורגי מוצלח. גם נסיונות לשתול ארכובה, הנלקחת מאוזנו של אדם מת, באוזנו של אדם שארכובתו נהרסה, לא עלו יפה. הרקמות דחו את השתל ונוצרו הצטלקויות. פגיעה כזאת פירושה אבדן שמיעה.

פרופ' יעקב שדה, מנהל מחלקת א.א.ג. בבית־החולים „מאיר" בכפר־סבא, המציא ארכובה מלאכותית, הבאה לפתור בעיה זו. הוא קרא לה „תבור", על שם ההר. אגב, במחלקת א.א.ג. בביה"ח „מאיר" רווחים עוד שמות מן הגיאוגרפיה של א"י, כמו „מטולה" ו„הרודיון", המקבילים מבחינת צורתם לחלקים באוזן.

התבור בנויה מספלון, שהוא חומר פלסטי סינתטי, או מקרמיקה בסיסה עשוי מעצם. הארכובה הסינתטית מתיישבת בשקערורית הנקראת „החלון הסגלגל"; שקערורית זו נמצאת במגע עם הנוזלים של האוזן הפנימית.

פרופ' שדה השתיל יותר מ־6 ארכובות כאלה בארבע השנים האחרונות. כל ההשתלות עלו יפה ולא היתה כל דחיה.

הרס הארכובה נגרם על־ידי מחלת ה־כולסטאטומה. דפנות החללים של האוזן התיכונה מרופדים בתאים יוצרי ריר ובתאים נושאי ריסים, המסיעים את הריר דרך החצוצרה מן החלק הקדמי של האוזן התיכונה לחלק האחורי של האף. מערכת רירית וריסית זו מסבה תאי ציפוי מתים, מוגלה ונוזל דלקתי. בכולסטאטומה נהפכים תאים אלה לגוף קרני, הלוחץ על שלוש עצמות השמע והורס אותן.

הכולסטאטומה נפוצה למדי בארץ בכל הגילים. ב־90% מן המקרים המגיעים לטיפול הסדן הרוס, וב־40% מן המקרים גם הארכובה הרוסה.

לפני השתלת התבור יש להוציא את הכולסטאטומה. תחילה משחזרים את עור התוף מגרן של שריר, הנמצא ליד האוזן, ואחר־כך את עצמות השמע.

אחד המנותחים הראשונים הוא פרופ' עמיהוד גלעד, בן 39, מרצה לפילוסופיה באוניברסיטה העברית בירושלים. הוא אומר: „היו לי בעיות קשות באוזניים. עוד מילדות סבלתי מתחושות של אטימות, כבדות בשתי האוזניים ודלקות כרוניות, ולא פעם בוצעו אצלי שאיבות של המוגלה, שגרמו לי ייסורי תופת. לפני חמש שנים הרגשתי ירידה בשמיעה באוזן ימין, למרות שלא היו לי בה דלקות, וכעבור שבועות אחדים חדלתי לשמוע באוזן זו. רופא בקופת־חולים קבע שיש לי כולסטאטומה, והתחיל בסידרה של שאיבות ואקום. אחר־כך נסעתי להשתלמות ללונדון והתפתחה אצלי דלקת אוזן קשה. רופא־מומחה בדק אותי. הוא מצא, שבאוזן ימין אני סובל מחרשות מסוג של מוליכות אוויר, וכי אין מנוס מניתוח הכולסטאטומה. שאלתי אותו, אם הוא מכיר בישראל רופא שאליו אוכל לפנות, והוא הפנה אותי לד"ר יעקב שדה. מתברר ששמעו של הרופא הישראלי ושל טיפוליו הגיעו עד לונדון.

„חזרתי לארץ", מספר פרופ' גלעד, „פניתי לד"ר שדה ועברתי את ניתוח ההשתלה. שבוע אחרי השתלת התבור הסירו את התחבושות ואני הרגשתי שנולדה לי אוזן, פשוט כך. בדיקות השמיעה שנעשו אימתו את הרגשתי. היום, ארבע שנים לאחר השתלת הארכובה המלאכותית, היא מתפקדת כחלק מגופי. ככל שעובר זמן, שמיעתי הולכת ומשתפרת".

מסקנתו של פרופ' גלעד: „טוב לשמוע בלונדון על רופאים טובים בישראל, וטוב עוד יותר לחזור לארץ, לקבל אצלם טיפול – ולראות שהטיפול עונה על כל הציפיות".

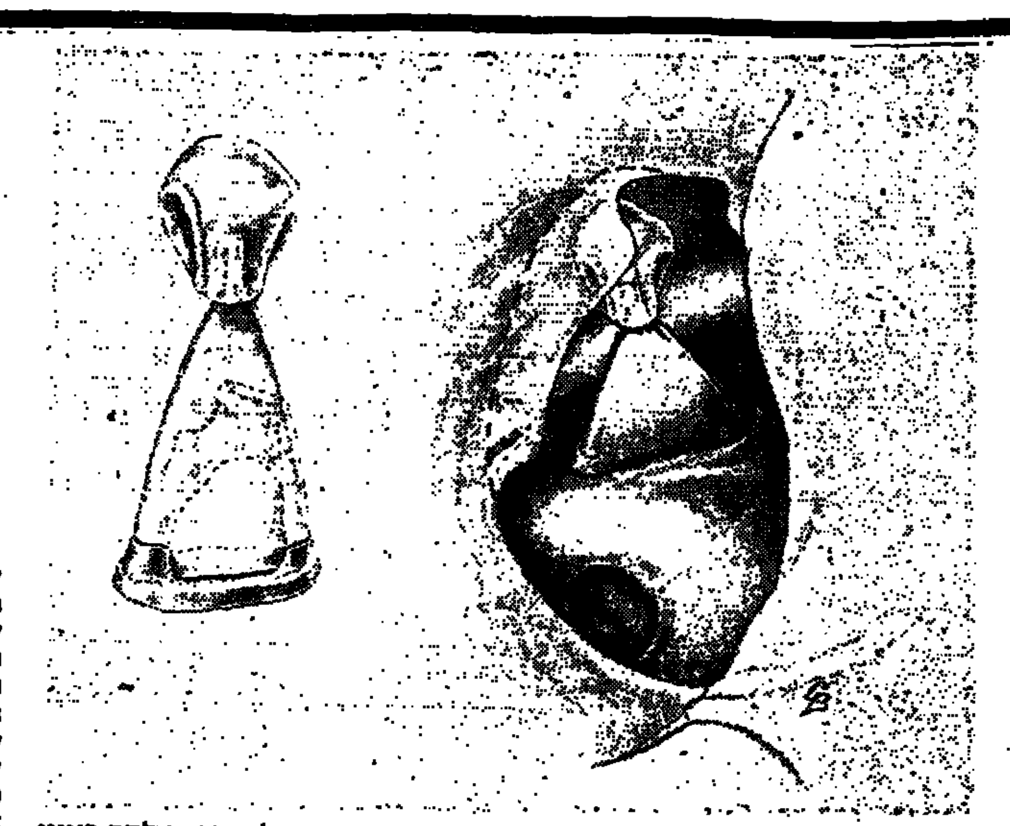
משמאל: ה„תבור" שחובר אליה פטיש משוקם; מימין: התותבת לאחר שתילתה באוזן התיכונה

האיש שנרפא: פרופ' עמיהוד גלעד

האיש שריפא: פרופ' יעקב שדה

טביעת אצבעות גנטית

אנדריו סרבך הוא נער גנאי, יליד בריטניה, שהוריו חיים בנפרד. לפני שנתיים, בגיל 13, נסע לאביו בגאנה. כאשר חזר עתה לבריטניה כדי לשוב ולחיות עם אמו, סירבו שלטונות ההגירה להניח לו להיכנס: הם טענו, כי דרכונו מזוייף, ולא קיבלו את טענת האם כי הוא בנה. הפרשה נסתיימה בכי טוב, לאחר שבשיטת זיהוי חדשה הוכח למעשה מעבר לכל ספק, קשר הדם בין האם ובין בנה.

שיטה זו היא מה שקרוי „טביעת אצבעות גנטית", שפותחה על־ידי הגנטיקאי הבריטי אלק ג'פריס מאוניברסיטת לסטר. לקביעת האמהות במקרה זה לא די היה בשיטה המקובלת, של נטילת דגימות דם, משום שבשיטה זו אי־אפשר, למשל, לקבוע בוודאות, כי מי שטוענת להיות אמו של הנער, איננה, למעשה, דודתו. קושי מיוחד נבע מן העובדה שהאם לא היתה בטוחה שהאיש בגאנה הוא אביו של הנער.

לרשותו של ג'פריס עמדו אנדריו, האם ושלושה אחים צעירים יותר, שנולדו לה – במקרה זה מעבר לכל ספק – מן האב בגאנה. הגנטיקאי הבריטי נטל מכולם פיסות דנ"א מסויימות, המכילות גנים "אגואיסטיים", כלומר גנים שלפי כל הידוע כיום אינם תורמים דבר לבעליהם, אלא משמשים רק לרבייה עצמם. ההשוואה בין פיסות הדנ"א נעשתה על־ידי בדיקת מהירות תנועתן בשדה חשמלי.

הבדיקות הראו, כי בכמחצית מ־39 פיסות הדנ"א שנבדקו נמצאה זהות בין אלה של אנדריו ובין אלה של שלושת הילדים האחרים, וזהות כזאת מעידה, למעשה, על אב משותף; מבחינה תיאורטית יש אמנם סיכוי, שלגבי כל פיסת דנ"א תתגלה זהות כזאת על דרך המקרה בכחמישית מן המקרים. אבל היות שמדובר ב־39 פיסות, הרי הסיכוי של זהות כזאת לגבי כל 39 הפיסות באורח אקראי גרידא הוא אחד ל־$7x10^{-22}$ בקירוב. לגבי 25 פיסות דנ"א אחרות נמצאה זהות בין אלה של אנדריו ובין אלה של האם. שוב, גם כאן קיים סיכוי תיאורטי, שהאשה איננה אמו של הנער, כי אם דודתו, אבל גם סיכוי זה קטן ביותר – לערך אחד ל־600,000. סוף הסיפור: שלטונות ההגירה אישרו את טענת האשה, שהיא אמו של אנדריו, והנער הורשה להיכנס לבריטניה ולהצטרף לאמו ולאחיו.

יתרונה של השיטה שפותחה בידי ג'פריס היא גם בהיותה „חיובית", בעוד השיטה המקובלת, על־פי דגימות דם, היא „שלילית" במהותה: בעזרתה אפשר רק לקבוע, שאדם מסויים איננו האב או האם של ילד, כאשר יש הבדל בין סוגי הדם של הנבדקים. האישור החיובי הוא רק על דרך האלימינציה.

עתה שוקלים שלטונות ההגירה של בריטניה את האפשרות להנהיג את שיטתו של ג'פריס במקרים נוספים מסוג זה [illegible]

תקוותם העיקרית של הביוטכנולוגים: TPA

התרופה נועדה לבלימת התקפי לב בשלבים הראשונים

מיוחד ל„דבר"

The Economist

עשר שנים חלפו מאז למדו המדענים, כיצד להשחיל גנים זרים לתוך חיידקים, אבל עד כה נמצאת בשוק רק תרופה אחת המיוצרת בשיטות של הנדסה גנטית, הלא היא האינסולין האנושי, ואין כלל בטחון שהוא טוב יותר מן האינסולין הטבעי, הזול יותר, המופק מחזירים. התרופה השניה מסוג זה, הורמון הגדילה האנושי, היא עדיין בשלבי פיתוח ראשוניים, ומכל מקום שימושיה יהיו מוגבלים למדי: רק לטיפול בננסות, שהיא מחלה נדירה מאוד, ומכאן שיחלוף זמן רב עד שתרופה זו תשלם את ההוצאות שהושקעו בייצורה. אשר לאינטרפרון ולשאר תרופות המיועדות למלחמה בסרטן — הרי הניסויים הקליניים שנעשו בהן הכזיבו עד כה.

מן האמור לעיל יובן, מדוע הביוטכנולוגים ממקדים עתה את תקוותיהם להפיק רווחים גדולים מחלבון, הקרוי אקטיווטור פלסמינוגן רקמתי (בר"ת — TPA), הנמצא בשלבי ייצור ניסויים בחברת "ג'ננטק" בסן־פרנסיסקו ואשר ייצא לשוק, כמצופה, בעוד שנים אחדות.

טפ"א יצאו לה מוניטין כחומר הבולם אוטמי שריר לב ("התקפי לב") בעודם באיבם. תחילתו של אוטם הוא בחסימת העורקים הכליליים, המוליכים דם אל הלב; חסימה זו גורמת נמק בחלק משריר הלב. הטפ"א מחדש את הזרימה התקינה של הדם אל הלב בהפעילה את הפלסמינוגן. זהו חלבון, הממס את פרודות הפיברין הקושר יחד את קרישי הדם. היות שכמיליון וחצי אמריקאים לוקים מדי שנה בהתקפי לב, הרי לדעת האופטימיסטים צפויות לטפ"א מכירות של 300 עד 400 מיליון דולר בארה"ב לבדה, שלא לדבר על מדינות אחרות.

אם וכאשר יעמוד הטפ"א לרשות הרופאים, הוא יהיה נוח לשימוש בהרבה מן האנזים החיידקי סטרפטוקינאז, שהוא כיום התרופה היחידה להמסת קרישי דם. את הסטרפטוקינאז צריך להזריק בסמוך למקומו של קריש הדם, בשיטת האנגיוגראפיה, דהיינו: מאתרים את הקריש על־ידי החדרת צינורית פלאסטית לתוך כלי־דם של הרגל והחדרתה האיטית לתוך אחד העורקים הכליליים עד קרוב אל הלב. אילו ניתן האנזים הזה בזריקה, היה פועל ללא הבחנה על הפלסמינוגן בדם גם במקומות אחרים, מונע קרישת הדם גם כאשר היא נחוצה ויוצר דימומים. סכנה זו אינה קיימת בטפ"א: אפשר להזריק אותו [illegible]

[illegible] העיקרית של התקפי לב הם קרישי דם בעורקים הכליליים. יש התולים את האשם בהתכווצויות אקראיות בדפנותיהם של כלי־דם אלה, ואז לא יועילו לא הסטרפטוקינאז, אפילו הוא מוזרק ישר לסביבת הקריש, ולא הטפ"א. עתה נבדקת סוגיה זו, באמצעות סטרפטוקינאז, בכמה וכמה מדינות. התוצאות שהושגו עד כה בארה"ב נראות מעודדות: רק שניים מ־80 חולים, שקיבלו סטרפטוקינאז, מתו תוך שנה מאז קבלת הטיפול, לעומת שישה מ־41 חולים, שלא קיבלו טיפול זה. הדעת נותנת, איפוא, כי חומרים נוגדי קרישה, מסוג זה או אחר, פועלים לבלימת התקפי לב.

בינתיים מנסה חברת תרופות אחרת "ביצ'ם" האנגלית, גם חומרים נוגדי־קרישה המיוצרים בשיטות מסורתיות, ואפשר שהם יוכלו להתחרות בטפ"א. חומר כזה הוא האמינאז — אנזים שהוא צירוף של סטרפטוקינאז ושל פלסמינוגן.

הדרך הטובה ביותר להשוות את יעילות של הטפ"א עם זו של האמינאז היא לערוך ניסויים קליניים, שבהם יטופלו חלק מן החולים באחת התרופות, והאחרים בתרופה השניה. עד כה נערכו רק ניסויים נפרדים, וההשוואה בין תוצאותיהם אינה מלמדת הרבה. נמצא רק, כי הטפ"א עדיף על הסטרפטוקינאז בהמסת קרישים בעורקים הכליליים, אבל אין זה בטוח כי הוא עדיף גם על האמינאז. ד"ר קית מאנספורד, ראש מחלקת המחקר של "ביצ'ם", טוען כי דווקא האמינאז עדיף, לפחות משתי בחינות: ראשית, אפשר לתת אותו בזריקה תת־ורידית, הנמשכת דקות אחדות, בעוד את הטפ"א יש לתת בעירוי במשך מספר שעות. שנית, פעולתו של האמינאז ממושכת יותר ולכן הוא יעיל מאוד לתקופה הקריטית שבאה לאחר ההתקף, בעוד ניסויים ראשונים בטפ"א מרמזים, כי לאחר שהושלם העירוי בתרופה זו, שוב מופיעים קרישי דם.

בינתיים מתחבטות שתי החברות, "ג'ננטק" ו"ביצ'ם", בבעיות ייצור. "ביצ'ם" רוכשת את הפלסמינוגן והסטרפטוקינאז שלה, הדרושים לייצור האמינאז, אצל חברות אחרות ועתה היא שוקלת את האפשרות לייצר בעצמה את חומרי הגלם של שני חומרים אלה, כדי להגיע לאי־תלות. ואשר לייצור טפ"א, הרי זהו חלבון מורכב ואפשר להפיקו בשיטות של הנדסה גנטית רק בתוך תאים של יונקים — ואת אלה קשה להשיג בכמויות מסחריות. "ג'ננטק" טוענת, כי מצויה בידה כמות של טפ"א המספיקה לעריכת שלב חדש של ניסויים קליניים ב־600 חולים, אבל יהיה עליה להזדרז מאוד: עדיין היא מוליכה בראש, אבל יש כבר בעולם כ־15 חברות אחרות לביוטכנולוגיה, שגם הן עוסקות בייצור טפ"א. [illegible]

החומה הגדולה השניה של סין

לא רק מדבר סהרה באפריקה הצפונית – גם מדבר גובי והמדבריות הסמוכים לו באסיה התיכונה הולכים ומתפשטים ומאיימים על שטחי העיבוד החקלאי והמרעה של סין. מקורות סיניים רשמיים מסרו, כי המדבריות בצפון המדינה מסבבים שטח של 328,000 קמ"ר – לערך כשטחה של איטליה – המאוכלס על־ידי 35 מיליון תושבים. זו זנדה, מנהל המכון הסיני לחקר המדבר, מייחס את התופעה לעיבוד־יתר, לרעיית־יתר, לבירוא יערות, לפגיעה במקורות מים וליליקויים בתכנון של מכרות, מפעלי תעשיה ודרכי תחבורה.

הודעתו של זו זנדה סותרת פרסומים אחרים, המעלים על נס את בנייתה של „החומה הירוקה הגדולה", באורך של כ־7,000 ק"מ, האמורה להגן על סין מפני פלישת החול מן הצפון, ברוח ל„חומה הסינית הגדולה", שנבנתה בימי קדם כדי להגן על איזור זה מפני פלישתם של עמים אחרים. בנייתה של חומה זו הוחלה עוד ב־1978, בצורת רצועה של עשבים, שיחים ועצים ממונגוליה הפנימית ועד לאיזור האוטונומי הסיניאנג־אויגור. לפי הפרסומים הרשמיים כבר ניטעו 20% מחומה אדירה זו, ובפרסום אחר נאמר, כי 40,000 קמ"ר משטחי המדבר של מונגוליה הפנימית, המקיפים 213,000 קמ"ר, כבר ניצלו ממכת החול והם כשרים עתה לחקלאות. אבל אמריקאים ואירופאים הזיים בביקרו פקין מגחכים למקרא פרסומים אלה, כדברין של אחד מהם: „מן הדין היה שאפשר לראות את החומה הזאת מן האוויר – אבל לא ראיתי אותה".

אנשי המערב סבורים, כי סין פועלת מעט מאוד לשימור יערותיה. הם מספרים, למשל, כי לפני כחמש שנים ניטעו בצפון המדינה עצי צפצפה ממין המיטיב לשגשג בדרום סין – והעצים מיאנו להסתגל לתנאי הקור הצפוניים ורובם גוועו. עוד הם אומרים, כי מאמציה של שלטונות סין להגדיל את עדרי המקנה ולהגביר את ייצור החלב הובילו לרעיית־יתר במונגוליה הפנימית. גם להיטותם של האיכרים בסין לבנות להם בתים חדשים, בדרך־כלל בתי עץ, עושה שמות ביערות. אחד ממומחי התכנון המערביים החיים בסין טוען, כי שטח היערות שהושמד גדול פי שניים וחצי משטחי היערות הניטעים, וכי בקצב הנוכחי של כריתה לא יישאר בעוד 20 שנה שריד ופליט מיערותיה של סין, המכסים היום כ־12% משטח המדינה.

היערות הסיניים נופלים קרבן לא רק לכריתה, אלא גם למגיפות תרקים. לפי אומדנו של אנטימולוג מערבי פגועים שליש מעציה של סין בנזיקים מזיקים, ובמיוחד נפגעו עצי הצפצפה.

תכנית „החומה הירוקה הגדולה" כוללת לא רק את הרצועה הירוקה בצפון, אלא גם „חומה" דרומית יותר, שנועדה לשים קץ לסחף האדמה במחוז ניגנזיאה, לאורך האפיקים העליון והתיכון של „הנהר הצהוב" – ההואנגהו. מקורות של ממשלת סין טוענים, כי 37% מאיכריו של מחוז זה, שאדמתו היא אדמת לס בעיקר, נוטעים עצים ושיחים והבונים שראשות להגנה על 53 מיליון דונם (53,000 קמ"ר) של אדמה חקלאית. משקיפים מערביים מגלים ספקנות כלפי טענות אלה. הם מציינים, כי היות שכל איכר העוסק בפעולות שיקום אלה זכאי לתגמול, בצורת הרווחים המתקבלים מיבוליו – יש לשער כי חלק מהודעות האיכרים לשלטונות אינן אלא כוזבות.

אם כך ואם כך, שוררת בחוגי המערב בסין הדעה, כי ממשלת פקין מודעת היטב לבעיות ולסיכונים הנשקפים לאדמות וליערות של מדינה אדירת מימדים זו, וכי היא מנסה לפתור אותן, אם כי עד כה לא נחלה בעניין זה הצלחות מרשימות.

עונש למטופלי שיניים שאינם ממששים את תורם

מאת דנקה הרניש

באחרונה מתרחבת התופעה של אי הופעת מתרפאים לטיפולי שיניים, שנקבעו להם בעוד מועד במרפאות השיניים של קופת־חולים הכללית. על פי הנתונים שנאספו באחרונה במרכז קופ"ח מגיעה תופעה זו ל־30 אחוז בקירוב.

במרכז קופ"ח מציינים, כי התופעה פוגעת במערכת מרפאות השיניים מבחינת טיב השירות, בגין הארכת התור באופן מלאכותי על־ידי אותם חברים שלא באו לביקור מתוכנן, וכן מבחינה כלכלית וניצולת הציוד וכוח האדם.

על־פי הוראת המרכז ישלחו מרפאות שיניים של קופ"ח התראה לאותם מטופלים, שלא הופיעו לשני טיפולים רצופים. המרפאות יבטלו את שמירת התור למטופלים שלא הגיעו, וכל האחריות לנזקים הבריאותיים העלולים להיגרם בשל הפסקת הטיפול יחולו על החברים, שלא הקפידו לבוא לטיפול במועד שנקבע להם.

קופ"ח הכללית מפעילה היום 275 יחידות לטיפול שיניים ברחבי הארץ. התופעה של היעדרות קיימת ברוב המקומות.

תרופה חדשה לפצעים בפה

תכשיר חדש בשם „מדיג'ל", שנועד לשכך כאבים הנובעים מכיבים (פצעים) בפה, מתותבות משפשפות ומבעיות חניכיים, נמכר עתה בבתי־מרקחת.

התכשיר הוא „מדיג'ל" – ג'ל ירוק וריחני, נעים למגע ולשימוש, הפועל נגד חיידקים. הוא אינו מכיל אנטיביוטיקה ולכן אפשר להשיגו ללא מירשם של רופא.

„מדיג'ל" גורם הרדמה מקומית, הנותנת הרגעה הקלה מיידית באיזור הפגוע.

מחפשים מסמכים מראשית קופ"ח

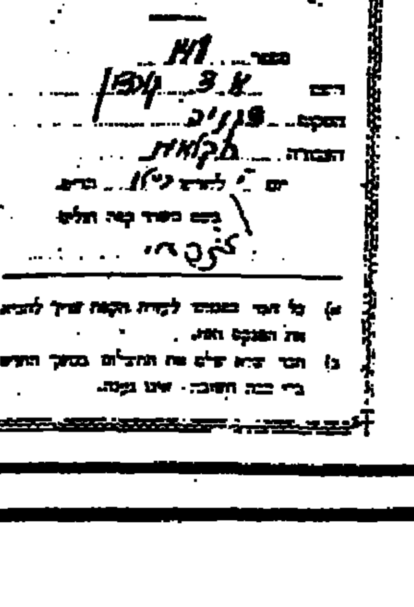
קפת־חולים של „הפועל הצעיר"

פנקס חבר

לשנת תרע"ט

מספר 148

בימים אלה, כאשר כרטיסי הפלסטיק תופסים את מקומם של פנקסי קופת־חולים הרגילים, על כריכתם ה„אדומה", הקיימים כ־30 שנה, נהפכים הפנקסים מתקופת ה„בראשית" למסמכים "היסטוריים־מוזיאליים", דוגמת הפנקס מס' 148 של א.ד. גורדון, שהוצא בשנת 1919 (בתמונה).

ד"ר אברהם כהן במרכז קופ"ח עוסק עתה באיסוף מסמכים על ראשיתו של המוסד. חברים שיש להם מסמכים מסוג זה מתבקשים להתקשר אליו.

גן־ילדים חריג לילדים חריגים

אומרים עובדיו של גן זה, הנמצא ברמת־חן: „אנו מטפלים בילדים בלי תוויות הגדרתיות, וזהו יסוד הצלחתנו"

מאת דנקה הרניש

ויכוח גדול קיים היום בפסיכיאטריה בעניין „תוויות הגדרתיות" למחלות. תומכי „התווית" מצדדים בסיווג מדוייק של שורשי ההפרעות הנפשיות וקביעת הטיפול בהתאם. לעומת זאת טוענים המתנגדים, שתווית הגדרתית עלולה לחסום את דרכי הטיפול.

תוצאות מרשימות של אסכולת מתנגדי ה„תווית" הושגו בגן לילדים חריגים, כנראה היחיד מסוגו בארץ, הפועל ליד המחלקה הפסיכיאטרית לילדים במרכז לבריאות הנפש ע"ש פרופ' פ. בריל של קופת־חולים הכללית ברמת־חן בתל־אביב. במשך תשע שנות קיומו של גן זה ניצלו ילדים רבים מאשפוז פסיכיאטרי ומשהות מסגרות למפגרים.

בגן זה מטופלים ילדים עם הפרעות נפשיות חריפות, הפוגעות גם בתפקוד השכלי. ההפרעות מתבטאות בפחד מפני העולם החיצוני, בקושי רב ליצור קשרים רגשיים עם הזולת, בהתפרצויות זעם תכופות. הילדים מסוגרים בתוך עצמם ונמנעים מלשוחח ולשחק עם ילדים אחרים. הסובב אותם אינו קיים לגביהם, למשל: הם עלולים „בלי בעיות" לדרוך על ילד אחר השוכב על הרצפה או להפיל כסא העומד בדרכם. מאידך הם מגלים פחד רב מפני אביזרים שונים, שכביכול מאיימים עליהם. למשל, מנקב נייר נתפס בעיניהם כמכשיר שמנקב את גופם. רבים מהם אינם מבינים את התהליך הטבעי של הפרשות. אחד מילדי הגן, בהיותו בן 5, לא הסכים לעשות את צרכיו אלא בסיר; אחרים התחננו שלא להוריד מים בבית־השימוש; וכולם ניסו להתאפק עד גבול יכולתם.

זה „החומר" של הגן. ילדים רבים עם הפרעות מסוג זה נמצאים במסגרת למפגרים או באשפוז פסיכיאטרי, רבים אחרים נשארים בבית, לפי הוראות הרופאים, ואילו רוב חניכי הגן נקלטו בגמר שהותם שם, בהמשכת שנתיים, בכיתה רגילה, בכיתה טיפולית בבית־ספר רגילים או בבתי־ספר מיוחדים. ילד אחד, הזכור היטב לצוות עד היום, כי כנוסף על ההפרעות ה„רגילות" גם אכל תיקנים („ג'וקים"), לומד היום בחוגים לילדים מחוננים.

במשך כל שנות קיומו של הגן הועברו רק שני ילדים לאשפוז פסיכיאטרי.

הגן מהווה יחידה טיפולית במסגרת שירותי בריאות הנפש של קופ"ח. הוא מסוגל לקלוט בעת ובעונה אחת שבעה ילדים בלבד, בגלל אילוצים תקציביים. הצוות כולל מחנכים – גננת ועוזרות – והצוות טיפולי: בניהולת הגן ימינה חלפון, שהיא פסיכולוגית קלינית במקצועה, העובדת הסוציאלית־הפסיכיאטרית דינה שטרן; והפסיכולוגית הקלינית סוזנה חלקוביץ, המדריכה את הצוות בטיפול בידע תיאורטי. הצוות הטיפולי נעזר גם במרפאה במוסיקה ובמרפאה בעיסוק. לצוות מושיט סיוע מקצועי ד"ר מאיר לאופר, מנהל המחלקה הפסיכיאטרית לילדים שבמרכז ברמת־חן.

הגישה הטיפולית המדריכה את עובדי הגן היא, שקיים קשר בין הילד והסביבה, אבל אין שום הכוונה שהוא נולד עם קשר זה. מחפשים, איפוא, את הגורם ש„נעל" את הילד ומנסים להבין את התהליכים שהובילו לתופעה. השיטה היא להיות כל הזמן עם הילד, לתת לו הרגשה ששומרים עליו ועל־ידי כך לעזור לו להתגבר על פחדיו. זוהי עבודה מפרכת, הדורשת בצבר מיומנות מקצועית גבוהה גם סבלנות אין־קץ. התנאי להצלחה, לדברי הצוות, הוא „לקלף את הקליפה ההגנתית של הילד, להיכנס לתוך עולמו הפנימי ולארגן אותו".

לכאורה – גן רגיל. הריהוט והמשחקים הם כמו בכל גן־ילדים: לא הכי־הכי מפואר. כל־כולו חדר אחד וחצר. אבל הוא יוצא־דופן באינטנסיביות הגדולה של העבודה. אף ילד אינו נעזב לרגע לבדו. במשך שישה ימים בשבוע, מזה שלושה ימים במסגרת יום ארוך של שש עד שבע שעות.

כל ילד מקבל כאן טיפול אינדיבידואלי. צריך להתחיל מן הדברים הפשוטים, שילדים אחרים יודעים אותם עוד מן הפעוטון. צריך ללמד אותם להבדיל בין כסא לשולחן ואפילו בין הטעמים השונים של מאכלים: מתוק, חמוץ, מלוח. כאשר מצליחים ליצור קשר של משחק בין שני ילדים, הדבר נחשב להצלחה גדולה. בשלבים מתקדמים יותר מתמודדים גם עם בעיית הקשיים המוטוריים: מביאים את ילדי הגן לביקור בגן־ילדים רגיל, לקניות בסופרמרקט וכדומה.

הריפוי בעיסוק נועד לפתח את החושים הראשוניים: שמיעה, מגע, טעם. בשעות המוסיקה אומרים לילד לבטא בציורים את מה שהוא שומע ומרגיש. יש גם שעות של טיפול פסיכותרפי: לכל ילד שמורה קופסת משחקים משלו, ובאמצעות המשחק הוא מגלה את חוויותיו.

הטיפול מושתת על עקרון המכלול: הילד עצמו, ביתו וסביבתו. גם כל הורי הילדים נמצאים בטיפול או בהדרכה של צוות הגן. המטרה היא להחזיר להם את האמונה בילדיהם, לשכנעם כי בעבודה אינטנסיבית אפשר לקדם אותו, כי כדאי להשקיע בו עבודה. רבים מן ההורים שרויים במצב נפשי קשה. הם „סגרו" את הבעיה בתוכם. הטיפול או ההדרכה עוזר להם להתגבר על כאבם ולהשתלב במאבק של הצוות על אישיותו של הילד.

ימינה חלפון

דינה שטרן

הגן ברמת־חן הוא רק טיפה בים הצרכים. הניסיון מראה שהגן יכול לקלוט מכלל הילדים החריגים, שלא השתלבו בגנים טיפוליים השגרתיים לילדים חריגים ולא נשלחו למסגרות למפגרים או לאשפוז פסיכיאטרי, וכן יש ילדים חריגים רבים, שהושארו בבית בטענה שאין בשבילם מסגרת טיפולית מתאימה. למרות הקשיים התקציביים הידועים של קופ"ח קשה מאוד להשלים עם העובדה, שמספר הילדים המטופלים כאן הוא כה קטן, ושהשירות מיועד לתושבי מחוז תל־אביב בלבד.

החזקת גן טיפולי מסוג זה היא, כמובן, עניין יקר מאוד בשביל הקופה (הטיפול ניתן חינם). אבל גם אם נקבל את הטענה, שבמצב הנוכחי אין כל אפשרות להרחיב את המסגרת, נראה שלפחות חייבים לנצל את הידע הרב שצבר פה הצוות בטיפול בילד החריג. במשך שנות קיומו נהפך גן זה למעין מעבדה לטיפול בילד החריג. אבחון מוקדם של הפרעות נפשיות אצל ילדים איננו גורלי פחות מאבחון מוקדם של סרטן.

גוטמן, בן גוריון, 1920

רישומים מועידת ההסת' הראשונה יוצגו לראשונה בפתיחת היכל התרבות החדש בב"ש ע"ש נחום גוטמן

מאת אמיר רוזנבליט

בתוך חודשים אחדים תושלם בבאר־שבע הקמתו של היכל תרבות עירוני שישא את שמו של נחום גוטמן. משפחתו של גוטמן תרמה להיכל בין השאר 100 רישומים מעשה ידיו שמעולם לא הוצגו בשום מסגרת. בין אלה מצויה גלריה של אישים שצויירו על ידי גוטמן בוועידת ההסתדרות הראשונה שהתקיימה בחיפה ב־1920, וביניהם דוד בן גוריון (בתמונה), ביאליק, מאיר דיזנגוף ועוד. ההיכל, המוקם על־ידי ההסתדרות בהשקעה של יותר מ־2 מיליון שקל מחולק לארבעה אגפים: מוזיאון – בו יוצגו תערוכות קבע מעבודותיו של גוטמן ושל ציירים יהודיים וישראליים בני זמננו; אולם תיאטרון מרווח ובו 600 מקומות, בו יתקיימו מופעי תרבות, ערבי־ראיונות והקרנות סרטים; גרפסלים מיצירות נחום גוטמן; קפיטריה.

האיש שינהל את היכל התרבות ע"ש גוטמן הוא זכריה לירז, ממיסדי קרית־האמנות בבאר־שבע ובעל גלריה לאמנות בעיר. לירז, המזוהה יותר מכל עם „פסטיבל טבריה" (כיוזם וכמפיק), פנה אל אלמנתו של גוטמן, דורה ואל בנו, תמי בהצעה לקרוא להיכל „בית נחום גוטמן". בני המשפחה התלהבו וקיבלו את הרעיון.

בהיכל התרבות, הממוקם בסמוך לבניין מועצת הפועלים, יועלו בין השאר גם הצגות ילדים המבוססות על ספרי נחום גוטמן. במוזיאון יוצגו כ־200 רישומים ואקוורלים, עשרות ציורי שמן, הדפסים ותחריטים של גוטמן ובנוסף לכך יכין המוזיאון תערוכות נידות של גוטמן שיוצגו הן ברחבי הארץ והן מחוצה לה.

„בגלל הקשר ההדוק של גוטמן לתל־אביב", אומר זכריה לירז, „תהיה במוזיאון פינה חמה לתל־אביב הקטנה – הן באמצעות שיחזור שכונות כנוה־צדק והן ע"י הצבת מונומנטים מאותה תקופה, כגון כרכרות ודליגנסים, בפתחו של המוזיאון. החלטנו להזמין לטקס הסרת הלוט של הבנין, את כל הקשישים והפנסיונרים של ת"א. במעמד זה, שיתקיים בתחילת דצמבר תופיע גם תזמורת מכבי האש של ת"א, שרוב נגניה גימלאים.

הקרקס אוניברסליס של יעקב שבתאי

תיאטרון

מאת חוה נובק

„הבימה": „נמר הברבורות" מאת יעקב שבתאי; נוסח הצגה חנן שניר ועדנה שבתאי; בימוי חנן שניר; תפאורה ותלבושות יעל פרדס; מוסיקה פולדי שצמן; תאורה נתן פנטורין.

קורה לי בזמן האחרון שאני משאירה בבית את האשליות כשאני הולכת להצגה; גם הפעם אמרתי לעצמי – בלי ציפיות מוגזמות, והנה ראה זה פלא: הצגת „נמר הברבורות" דווקא הצדיקה תקוות. בעצם לא היה זה פלא – מחזה כמו זה של יעקב שבתאי, עם יוסי בנאי בתפקיד הראשי, מצדיק כל תקווה. וכך זכיתי לשימחה, הנדירה כל כך לאחרונה, של יצירה תיאטרונית תיאטרלית נהדרת, מחממת לב.

הגירסה של עדנה וחנן שניר מגובשת הרבה יותר מזאת שראינו לפני שנים על בימת התיאטרון החיפאי. פינק – המכנה את עצמו פרידריך עמנואל אברם יואכים ג'ורג' פאבלו אלברטו שוואץ פון ברומברג, גראף, אחיו של נח המסעדן מתל־אביב הקטנה של שנות העשרים, התוור לארץ הקודש מפורטוגל כדי להקים כאן, על החולות הזהובים קרקס גראנדיוזי, הוא בעל חלומות. אופטימיסט ללא תקנה, מבקש להעניק לאנשים האלה שחיים בעיר שכולה שלושה רחובות, ים וחול, קצת – ואולי הרבה – אילוזיות, הרבה־הרבה צבע, שמחה, קסם, את כל אשר קרקס יכול להעניק. בעצם, חלומו של פינק, גראף פון בראמבורג איננו רק קרקס: זהו חלום לגאול אנשים קשיי יום, ולא לשוא נקרא הקרקס שלו „אוניברסליס" – חלומו של פינק ודמותו הם אוניברסליים. אם לא היו קיימים היה צורך להמציאם.

המחזה מטלטל אותך בין חלום למציאות, בין נח המסעדן הקטן עם החלומות הקטנים שלו לבין פינק העושה מעשה ז'ונגלריות עם המתפתים להאמין לו ולתת כתף להגשמת חלומותיו, הכל לצלילי תופים וחצוצרות, המלווים את החולמן בכל מעשיו המרעישים עולמות. מצויירת כאן האווירה המדכאת של חלוצים שאיבדו אשליות, המתחבטים בקרקע המציאות הקשה, והנה לפתע נוחת הנביא ורוצה לרומם אותם אל גובה חלומותיו.

יש בהצגה של חנן שניר אווירה רבה – החל מתפאורה של יעל פרדס, המביאה את החולות על הבמה וכלה בערב רב של דמויות המסתובבות שם, תמונה־תמונה והגוון שלה. ובמרכז, הוא – אביר החלומות, בחליפות המהודרות שלו, עם המתנות, הפרחים ויין השמפניה שהוא מפזר סביבו, עם התזמורת המלווה אותו בכל אשר יעשה ולאן שילך, כי למילים שלו מתאימים להפליא צלילי התופים והחצוצרות והאקורדיאון (עמו בא על הבמה המלחין עצמו, פולדי שצמן), של התזמורת, בה עושה שניר שימוש טוב כל כך לכל המעברים במחזה.

יוסי בנאי משתולל בתוך הדמות כיד הכשרון המבורך שלו – מגוחך, מצחיק, מרגש, מלהיב ומשכנע. אפילו את הספקנים, אפילו את אחיו מכניס לעסק, מדליק את דמיונו של פאבייה יוסף איש העסקים החולם על הזהב שבחולות אלה, ושל החייט הקטן, מסוחרר באריגי הקטיפה והמשי, החולם על אבקה נגד מוות שגילו באמריקה.

הכל צבעוני ותיאטרלי מאוד, חי ונושם את האווירה, את המסר. שימוש נהדר נעשה גם בתאורה של נתן פנטורין ומורגש כאן שיתוף הפעולה ההדוק בינו לבין הבמאי. שניר עבד היטב גם על הדמויות: דוד לתלפיות של ביטים עזיקי', הסוציאליסט המאוכזב ההולך אל האנארכיזם נושם אותנטיות; נוחם בזבמן מצליח להיות מגושם ועם זאת מלא רגש אחריות כלפי אחיו והאנשים שהוא מסבך; לרבקה נדר יש רגעים יפים מאוד ברמותה של אשת נח, שושנה, בעל „סופרן הפעמון" שאמנם אבך לה, אך לא איבדה תקווה להיות זמרת אופרה מפורסמת, אותה מעורר פינק לתחייה מחודשת. חנה רוט יודעת לשמור על קור רוחה של נחמה, גרושתו של דוד לתלפיות, גם כשהיא נגררת אחרי פינק ונופלת שבי בקסמיו; מוסקו אלקלעי יוצר גם הוא דמות אותנטית מאוד בתפקידו של פבייה יוסף וגם יתר הדמויות, מעוצבות היטב: זו של החייט בידיו הנאמנות של שמוליק סגל; הקבלן המעומלן של ישראל רובינצ'יק ומקום מיוחד יישמר לעדירית טפרסון ברמותה של המזכירה אלזה וָן אוטרכט, מזכירה הולנדית. הסצנה שבה היא מציעה לפינק, שעסקיו כבר ירדו לטמיון, את ידה ואת 25,000 הגולדן שלה, כדי להתמזג עמו בגאולת העולם מירושלים, היא מלאכת מחשבת של שני השחקנים, טפרסון ובנאי כאחד. מרשימה מאוד תמונת הסיום של הדו־קרב, בעצם ההתאבדות המוסווית של פינק, בתאורה של שחר על שפת הים הגועש. אני אולי לא הייתי מורידה מהשמיים להקת סוסים, כסמל לדהירתו החלומית של פינק, אלא את נמר הברבורות המיוחל שלו, אבל זה בהחלט כבר עניין של אופטיקה.

גם אם לעתים נראית ההצגה, בעיקר בחלקה הראשון, כמתמשכת מעבר לנחוץ, גם אם האווירה באה לפעמים על חשבון התעמקות ברמויות, הרי בהצגה הזאת חשובים ויקיקי דייגור של דמיון תיאטרלי אולי יותר מכל מרכיב אחר. ובכך אנו זוכים בשפע, ביד רחבה ועוזבים את אולם התיאטרון עם חוויה תיאטרונית מרתקת – הישג ניכר היום, בתיאטרון הישראלי.

מקהלה כמקצוע ללא פרנסה

בקונצרט חגיגי שייערך השבוע חוגגים „זמרי קמרן" את פתיחת חגיגות שנת העשור לקיומם

מאת שוש אביגל

בן מוסיקאי זה לא הכבוד הכי גדול שיכול להיות לאמא יהודיה, אבל היא עוד תתפשר איכשהו על כנר סולן או על פסנתרן (מפורסם), על מלחין או מנצח, אבל לשיר במקהלה? זה כבר בכלל לא רציני, סתם תחביב, משהו שאנשים עושים אחרי העבודה למען הכיף של עצמם, לחיות הרי אי אפשר מזה.

כשהמנצח אבנר איתי הקים את „זמרי קמרן" לפני תשע שנים, עם קבוצה של מוסיקאים צעירים שראו במוסיקה הווקאלית ייעוד ומקצוע, אמרו עליהם שהם משוגעים. עכשיו הם חוגגים עשור, קמרן עטורה מיבחר מומיא של ביקורות מן הארץ ומן העולם, היא מונה 32 זמרים, יש לה רפטואר מגוון של יצירות קלאסיות ומודרניות, זרות וישראליות, סידרת קונצרטים למנויים („קול המקהלות") והקצבה קבועה ממשרד

החינוך והתרבות, הם אחראים לפריצת־הדרך המשמעותית שחלה בתחום המוסיקה הקולית בישראל בעשור האחרון ונחשבים למקצועיים בתכלית מבחינת הרמה, אבל לחיות מזה עדיין אי אפשר.

„קמרן" של היום, כמעט מימסד, עם תו תקן איכותי שאין עליו עוררין, קמה מתוך תחושת השליחות של המנצח אבנר איתי (שמאז 1962 הוא גם מנהלה המוסיקלי והמנצח של מקהלת האיחוד). איתי, קיבוצניק לשעבר מכפר־גלעדי, הפך את קידום תרבות המוסיקה הקולית בישראל לדרך התגשמה הציונית שלו. כך לפחות נראו הדברים בשנים הראשונות. 20 הזמרים של המחזור הראשון עבדו כמעט בהתנדבות, הגיעו לחזרות ולהופעות על חשבונם (רבים מזמרי קמרן הם חברי ההתיישבות העובדת וכל חזרה או הופעה כרוכה אצלם בנסיעות ממושכות), כשנזקקו לתלבושת־הופעה מימנו אותה מכיסם הפרטי אבל התביישו להודות בכך. המנהלת הראשונה, המוסיקאית אלה לוז־שריף, שרה במקהלה, ניהלה אותה מביתה הפרטי וגם עסקה בגיוס כספים.

בתחילת הדרך נאבקו אנשי קמרן קשות לזכות בהכרתה של המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות, שהיו"ר שלה דאז, לאה פורת ז"ל, האמינה כי מדינת ישראל יכולה להסתפק במקהלה מסובסדת אחת והביבי שלה היתה „רינת", מקהלה לאומית עם בגדי ייצוג. היום יש לקמרן מנכ"לית (אמרגנית המוסיקה הקלאסית רות שחר), משרד בעיר עם שני קווי טלפון, הנהלה ציבורית והכנסה־עצמית המכסה כמעט מחצית מן התקציב השנתי (התקציב: 150 מיליון שקל, מהם 50 מיליון ממשרד החינוך ו־20 מיליון מקרן תרבות אמריקה ישראל). קמרן של היום זו פירמה. כאשר חיפשו לפני כשנה מקהלה לאופרה הישראלית („דידו ואיניאס") נפלה הבחירה כמעט ללא היסוס על קמרן. הם עבדו על האופרה ובו־זמנית קיימו חזרות קרתניות ל„משיח" של הנדל.

רות שחר אחראית במידה רבה למהפך המקצועי של קמרן. היא הולה להפעיל את המקהלה כתזמורת מקצועית לכל דבר, עם רפטואר מתוכנן מראש ותוכנית שנתית מחייבת. זה לא עבר בקלות. בשנים הראשונות התרגלו הזמרים לראות בקמרן מעין מועדון חברתי־ציבורי. הצורך להתחייב לתאריכים סגורים מראש הכביס אותם ללחץ ולא התאים לפרספקטיבות שלהם. פתאום היה ברור שזאת כבר לא מקהלת חובבים, והושיפה האמנותית הפכה גם לעול, אבל עדיין אין הזמרים יכולים לראות במקהלה את עיסוקם העיקרי ולהתפרנס ממנה, כפי שחברי תזמורת גדולה מתפרנסים מעיסוקם. הם נפגשים פעמיים בשבוע ומקבלים שכר צנוע בעבור כל חזרה או הופעה (כ־12 אלף שקל ברוטו).

לפני שבע שנים הקימה קמרן את „קול המקהלות", שהיא סידרת מנויים שנתית לשירת מקהלה, מסגרת ייחודית לא רק בארץ אלא גם בעולם. הסידרה כוללת 6 תוכניות שנתיות, מהן לפחות חצי בביצוע זמרי קמרן עצמם והאחרות בביצוע מקהלות מן הארץ ומחו"ל.

השנה, לקראת חגיגות העשור, יבצעו זמרי קמרן שתי יצירות ישראליות בביצוע בכורה. האחת, יצירה מאת יוסי מר חיים למקהלה ולהרכב ג'אז והאחרת, „חלום עיגולים" מאת יוסף טל, יצירה שנכתבה במיוחד לכבוד הקונצרט החגיגי של פתיחת העונה העשירית שיתקיים ביום רביעי השבוע בהיכל התרבות, בהשתתפות זמרי קמרן, מקהלת האיחוד, התזמורת הקאמרית וזמרים אורחים מן הארץ ומחו"ל, ביניהם שניים שהחלו את דרכם כזמרים בקמרן: הבאריטון ירדן ויינרמילר וזמרת האלט שרה בש המגיעה בעת מניו־יורק. הקונצרט החגיגי שיתקיים השבוע הוא אחד הקונצרטים הווקאליים המעניינים שנערכו בארץ בשנים האחרונות. 100 הזמרים, הסולנים והתזמורת ישמיעו ביחד את המגניפיקט של ויוואלדי, את המיסה „הגדולה" (בדו מאג'ור) של בטהובן, מלבד בכורת יצירתו של יוסף טל.

עכשיו, לאחר שיש כבר בסיס לתרבות־מקהלה בארץ, יש קול ויש ביקוש, מתגלה גם האבסורד המוכר בתחום המוסיקה הישראלית: לתזמורת זול יותר להזמין מקהלה מחו"ל (שבאה עם יצירה מוכנה שהיא חלק מן הרפטואר שלה ונעזרת בסיוע כספי של ממשלה זרה) מאשר להזמין יצירות אצל מקהלה מקומית, ואפילו מעולה. וכך, לאחר שישראל עלתה על המפה הבין־לאומית של אמנות המקהלה, לא מעט בזכות סידרת „קול המקהלות", צריכים בעלי־הבית להתעורר עם מקהלות־יבוא.

מיפגש פיסגה של אמנות עכשווית

הביאנלה בסאן פאולו, הנערכת בימים אלה, מפגישה כ־1000 אמנים מ־46 מדינות, ביניהם 4 ישראלים: קדישמן, קרון, ציבי גבע ונאיר קרמר

מאת אורה הייקין

הביאנלה לאמנות בסאן־פאולו, המתקיימת בימים אלה, הינה אחת משתי הביאנלות (השניה בוונציה) הגדולות והחשובות לאמנות, המתקיימות דרך קבע. עד עתה, היתה זו של ונציה נבחרת יוקרתית יותר מזו של סאן־פאולו, אך יתרון אחד חשוב יש לאחרונה, בהיותה היחידה ביבשת אמריקה. יותר מ־1000 אמנים משתתפים בביאנלה השנה, והם מייצגים־46 מדינות מכל רחבי העולם, כולל העולם השלישי. זהו „הא"ם של האמנות" כפי שאומר אמנון ברזל, האוצר הממונה על בחירת אמנים ישראלים לביאנלה. יאם כי הכינוי 'או"ם' אינו מעורר בהכרח אמון רב ברמת האירוע ובשיקולי השיפוט והבחירה של משתתפיו, הרי שלפי עדותו של אמנון ברזל, הביאנלה הנוכחית מרשימה מאד בהיקפה וברמתה האמנותית, ואינה נופלת מזו של ונציה.

במסגרת הביאנלה הנוכחית הוזמנו ציירים בולטים, הן מאירופה והן מארה"ב. הם התקינו עבודותיהם בתצוגה (מארגני הביאנלה הקציבו השנה כ־100 חללים להתקנות אותן עשו האמנים במקום), והשתתפו בסימפוזיונים בנושאי אמנות שהתקיימו במקביל לביאנלה. אף כי הקו השולט בביאנלה זו היה הקו התרשני והעכשווי, נערכו במקביל לה גם תערוכות בעלות צביון היסטורי. תערוכת ה„קוברה" (שמה של התנועה בא מהאותיות הראשונות של קופנהגן בריסל והאג – מקום מוצאם של האמנים שהרכיבו קבוצה זו), אשר האקספרסיביות הצבעונית ומשחקי הצורות המאפיינים את עבודות האמנים הבולטים בה, הם גם מן המאפיינים של אמנות השנים האחרונות. תערוכה שנקראת „בין מדע לבדיה" (בין סיינס לפיקשן) מראה את היחסים בין המדעי לבדיוני והדמיוני, ומשתתפים בה אנשים מהמרכז לאמנות ביסויית ליד ה־M.I.T בארה"ב, שם עוסקים באמנות הנעזרת באמצעים מדעיים כמו הליום, לייזר ומחשבים כחומרים ליצירת האמנות.

היות וזהו מפגש בין־לאומי של אמנים ואמנות מכל העולם, מתבקשת ההשוואה של איכויות, סגנונות ותכנים באמנות ממדינות שונות, ומסקרנת במיוחד האמנות העכשווית ממדינות העולם השלישי ובמיוחד הקומוניסטיות, המנסות לחסום (מי יותר מי פחות) השפעות ממרכזי האמנות העיקריים במערב (ארה"ב, גרמניה ואיטליה). אמנון ברזל הופתע לראות, כי מדינה כמו הונגריה, למשל, מציגה יצירות התואמות לגמרי את הרוחות המנשבות במערב. ניכר כי הם מיודעים באשר לנעשה במרכזי האמנות במערב, והליברליזם הפוליטי, מתבטא בהחלט בליברליות רבה באמנות. מוצגת על ידם „אפילו" אמנות מופשטת (הנחשבת מתתרתית במדינה כמו רוסיה, בהיותה נעדרת תוכן ולא משרתת כל מטרה). אמנם, נעדרים דמויות וסמלים פסאודו־מיתיים שהיו נפוצים לאחרונה באמנות המערב, אך מאידך, ישנה אקספרסיביות רבה והופעתית מאוד כיום, ויש גם רמזים למסרים פוליטיים. גם רומניה מציגה כ־32 עבודות מעניינות. לעומתן, רוסיה ומזרח גרמניה מציגות אמנות שמרנית בהרבה.

האמריקאים מיוצגים השנה בעיקר על ידי פיסול והתקנות (אינסטליישנס) כשהנציג הבולט והמפורסם של ז'אנר זה גם הפעם הוא ג'ונתן בורופסקי.

ומה עם הישראלים? הרשויות הממונות על תקציבי ארועים מסוג זה (במשרדי החוץ והתרבות), החליטו כי ישראל לא תשתתף בביאנלה השנה, וזאת כמובן מטעמים של תקציב. החלטה בה רואה אמנון ברזל „התרופפות מחולטת של העניין באמנות במדינה". אך משהתברר, כי הקהילה היהודית בסאן־פאולו מעוניינת לתרום ולעזור לנוכחות ישראלית בביאנלה, סייע משרד החוץ בתקשורת ובקשר עם הקהילה. הקהילה עזרה רבות באירוח ואף מימנה את הדפסת הקטלוג של המשתתפים הישראלים. הסכום שהוקצב ע"י משרד החוץ לתמיכה באירוע זה היה 1,000 דולר שהוא מגוחך לנוכח עלות השתתפות הישראלים בביאנלה שהגיעה ל־36,000 דולר.

המשתתפים הישראלים בביאנלה הם, גם הפעם, דני קרוון, מנשה קדישמן ועימם שני אמנים צעירים יותר ציבי גבע ונאיר קרמר. למרות היותם של קרוון וקדישמן „ותיקי ביאנלות" הם נבחרו שוב לייצג את ישראל היות ולטענת האוצר, הם מהווים ייצוג חזק ומכובד לאמנות הישראלית, ואינם מוכרים עדיין בדרום אמריקה. לדבריו, ההדים לעבודותיהם היו עצומים. עבודתו של קרוון הוגדרה ע"י מבקר הטלוויזיה הברזילאית כטובה ביותר בתערוכה כולה, ואת עבודתו של קדישמן סיווג בין 4 הטובות ביותר. 40 דקות יוחדו לעבודות אלה בטלוויזיה המקומית, והם הוזמנו להציג במוזיאונים אחרים בבואנוס־איירס ובזוילר.

מנשה קדישמן הביא לסאן־פאולו את פסלו המונומנטלי

אוהב ביאנלות: מנשה קדישמן

„עקידת יצחק", שהוצג קודם לכן בכניסה למוזיאון היהודי בניו־יורק. מבצע ההובלה של עבודה זו מומן באופן פרטי ע"י כספים שגייס האמן. הפסל הוצג בכניסה לתערוכה וכאמור, התגובות היו נלהבות. דני קרוון הציג עבודה בתל־ומים, אותה יצר במיוחד לביאנלה. ציבי גבע מציג מספר בדים מן האחרונים שלו ונאיר קרמר (אמנית פחות ידועה, חברת קבוץ ברור חיל הנמצאת כעת בשליחות בברזיל) הציגה עבודה בה משולבות טכניקות כמו תבליטי עץ, ציורי קיר, אדמה וצמחיה. עבודותיהם מפוזרות בין ביתני התערוכה, היות ובביאנלה זו אין ביתנים נפרדים למדינות.

יש לקוות כי הרשויות (והאנשים) בארץ יכירו בחשיבות השתתפותה של ישראל גם בארועים בין־לאומיים בתחום האמנות הפלסטית, בצד השתתפותה בירידי אלקטרוניקה ובסלוני תעופה ונשק. זאת גם בעתות צמצומים.

שתיקת האינטלקטואלים הצרפתים

מאת מירי פז

מה קורה לאינטליגנציה הצרפתית? שאלה זו מעסיקה לא רק את כלי התקשורת בצרפת, אלא גם שבועונים, מוספי־ספרות וכתבי־עת מחוצה לה. אינטלקטואלים צרפתים הסתמנו תמיד במעורבותם הפוליטית והחברתית. החל מאמיל זולה ב„אני מאשים" שלו ועד ז'אן־פול סארטר, יוזם העצומות, המצעדים וההפגנות. ההשפעה והתפקיד שמילאו אינטלקטואלים צרפתים בחברה עוררו תמיד את קינאת עמיתיהם בארצות אחרות.

לא בכדי מציינים כותבי המאמרים את תחילת העשור הזה, כסוף עידן „האינטליגנציה המעורבת והמשפיעה". סארטר מת ב־1980. ספק, אמנם, אם להשפעתו על הדיים הפוליטיים בארצו אכן היתה עוצמה כפי שייחסו לו בחייו, אך מאז מותו לא קם לו יורש בעל שיעור קומה. נכון, שמעת לעת מצליחים לוי, גלוקסמן והלטר (שלושתם יהודים) להקים מהומה תקשורתית חולפת בביקורים מזמנים באפגניסטן או בארגנטינה, אך שלא כמו סארטר, אין הם מצליחים להלהיב ולסחוף עמם המונים.

שקיעתה של האינטליגנציה הצרפתית חופפת, אולי, את דעיכתו של השמאל שהיה בעבר הלא־רחוק אכסניה טבעית לסופרים, הוגים ואמנים. בתקופה שלאחר מלחמת העולם השניה כמעט לא נמצא אינטלקטואל צרפתי שלא הזדהה עם השמאל. המפלגה הקומוניסטית היתה פופולארית מאוד באותם ימים. ז'אן קו, חתן פרס גונקור ומזכירו לשעבר של סארטר (באחרונה כתב עליו ספר שערוריתי) אמר בראיון לשבועון אמריקאי: „המפלגה הקומוניסטית הצליחה להדיר לכל המגורים אך את הצלחתה הגדולה מכל קצרה בקרב האינטלקטואלים. בני דורי (קו הוא בן 60) הוקסמו מקומוניזם".

רובם התפכחו מן הקומוניזם כבר בראשית שנות ה־50.

ז'אן קו

הדו"ח שפירסם ניקיטה חרושצ'וב על מעללי סטאלין היה תאריך יעד. הפלישה להונגריה ולצ'כוסלובקיה העצימה את תהליך התרחקותם של האינטלקטואלים מן הקומוניזם. רובם עדיין דבקו בשמאל; חלקם אימצו את המאואיזם.

ספיחיה האכזריים של מהפכת התרבות בסין שמו קץ לתקווה החדשה. האירועים באלג'יריה, בקובה, בוויטנאם ובקמבודיה, הפלישה הסובייטית לאפגניסטן ומשטר החרום בפולין, דיכאו את כל בעלי המצפון. האינטלקטואלים התפכחו. „האידיאולוגיה של השמאל מתה", אומר ז'אן קו. „המיתוסים נהרסו, המרקסיזם התמוטט וסוציאליזם היא מלה נרדפת לשלטון רקוב".

בעת ביקורו של מיכאיל גורבצ'וב, לא היו האינטלקטואלים בין אלה שקידמו את פניו בברכה. אלפיים אנשי מדע, מורים וסופרים, ביניהם גלוקסמן ולוי, קיימו הפגנה אנטי־סובייטית בארמון הקונגרסים. אילמלא האיסור שהטילו השלטונות על קיום הפגנות בעת הביקור, היו יוצאים למצער מחאה ברחובות פאריס.

הקומוניסט לשעבר קו חצה את הקווים מזמן, אך רבים מאוהדיו מתקשים להשלים עם החלטתו לפרסם את מאמריו ב„פארי מאץ'" הימני. ההיסטוריונית אני קריגל, אף היא קומוניסטית לשעבר, הרחיקה לכת עוד יותר וכיום היא מפרסמת את רשימותיה ב„לה פיגארו" (השייך לסינדיקט בבעלותו של משתף פעולה ידוע עם ממשלת וישי). ז'אן אלנשטיין, בעבר כותב מאמרי המערכת של „ל'הומניטה" הקומוניסטי, כתב ספר רב־תהודה שהוא דו"ח נוקב על נסיבות עזיבתו את המפלגה הקומוניסטית.

האופנה השלטת במדפי הספרים היא ליברליזם. ספרות ענפה על כלכלה ויוזמה חופשית. על הימין החדש האמריקאי רווחת כיום יותר מאשר ה„אני מאמין" של סוציאליסטים דגולים. אחד האינטלקטואלים הבולטים כיום בצרפת הוא זורמן, כלכלן צעיר ומרצה ב„אקול פוליטכניק" בפאריס, המגדיר את עצמו כ„תאצ'רדרגניסט". זורמן, המתנזר מפעילות פוליטית במפלגות הקיימות אומר שמה שמעודד אותו הוא ש„הליברליזם מפלס את דרכו במקומות לא־צפויים – שוודיה, למשל".